

ఆంధ్రప్రదేశ్

31202

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూన్ నెల 21-వ తేది గురువారము

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆషాఢమాస శుద్ధ చతుర్థి

No. 69

సంచిక ౬౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు నంజవివరించి.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనినా
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-క 0-10-0
డజన్ 1-క రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసింది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబుకెటిపిథి, మద్రాసు

240, శ్రీరంగేశ్వర, భార్య, బొంబాయి

రామమోహన ఆయుర్వేద

ధర్మవైద్యశాల

అందు

కళ్యాణాల- బెజవాడ

పై వైద్యశాలలో సిరియర్ డాక్టరుగాను కళ్యాణాలలో
ఆసిస్టెంట్ ప్రొఫెసరుగాను ఉండి పనిచేయుటకు వైద్య ఆన
భవమును సంస్కృతపాండిత్యమును గల పండితుడు కావలయు
ను. చీరం నెలకు రు 50-0-0. దరఖాస్తులు యాక్రిండివారికి
జూన్ నెలముఖంలో ఆర్డర్ తలతో పంపవలయును.

సి. రాజగోపాలచారి,

ప్రెసిడెంట్

రసాయన ఎరువులు వాడు నటు

వంటి వారికి, వర్తకులకు

గత సంవత్సరము మింజూరు పొన్నేరి మొద
లగు చోట్లలోను ప్రస్తుతము మూలపేట, నెల్లూరు
లోనుండు నటువంటి వ. వి. రంగస్వామయ్యర్
అనువారికిని దిగువ కనుబటచి యుండు కంపెనీ
వారికిని యికమీద యేయొక్క సంబంధము
లేదనుట తెలియ వలసినది.

రాజధాని రసాయన ఎరువు శాల,

రాణిపేట, ఉత్తరార్కాడు జిల్లా.

దక్షిణాప్రికా

4702

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ కుసుమము

గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి.ఎ., బి.ఎల్.
ఇది దక్షిణాప్రికా దేశవర్ణిత, భారతీయుల చరిత్ర,
గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరముగైలి. 482 పుటలు.
22 ప్రకరణములు. 5 దేశపటములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థ
బొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపిన కాలిజో బైండు. భారతి
హిందూపత్రికలు ప్రకరించినవి. వెల రు. 2-6-0. మాత్రమే.
(విజ్ఞాన చంద్రిక చందాదాకులకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మా
త్రము వెల రు 2-0-0). పాస్తేజి ప్రెస్ ప్రెస్. కొద్ది ప్రతులే
యివ్వబడి. వెలువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకట శివరావు

బి. ఎ., బి. ఎల్. బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

“విజయం కావలయును”

రాజధానియందున్న జిల్లాలలోని కిరీస్ ఆంజులు
ఆహారమునకై విజయం పనిచేయు వలువబడిగల ఘరానా
మనస్సులు కావలసియున్నది.

నెం 1286 రు పొన్నబాత్తును దరఖాస్తుల సంపుడు

శివ పట్టణము.

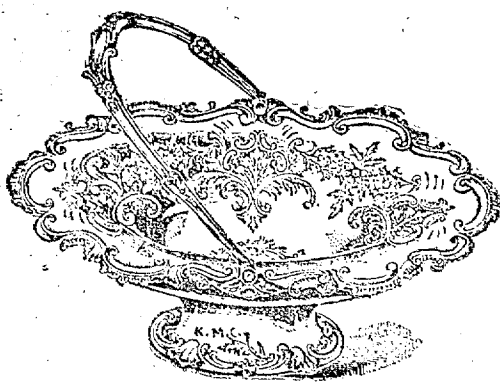
(4796)

ఇంకను ఆలస్యమా

నెలలోనేసంస్కృతముతో మాట్లాడగోరుచో
తెలుగు లిషిలోనున్న మా ఆరు సంస్కృత పుస్తక
ముల చదువుడు. వాని వెల రు 2-2-0

వి. దుర్గయ్యశర్మ

పెద్దాపురము.

మున్నగువాటిని మేము క్రయమునకు
తీసుకొనెదము.

తరువాత మీకు వెండిసామానులు, బంగారు
సీమకమలములు, కెంపులు, పుష్పరాగములచే
అమర్చబడిన నగలు యేసైజులో కావలసినను
సిద్ధముగా నున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చిన
త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు సన్ను,

వజ్రాలు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు, 216 చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ జూన్ 21-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

చియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ లెనాల్లి 11 వ 42 కలవి రు	18 00	14 00
నెల్లూరివి ,, డిటో	14 40	15 00
ధిల్లి ,, డిటో	15 00	17 00
రాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 00	12 00
శుభ్రము ,,	18 00	22 00

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	15 00	16 00
సెనగలు ,, డిటో	12 14 0	18 8 0
పెసలు ,, డిటో	14 00	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	14 00	17 00
ఉలపలు ,, ర 195	11 00	11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	145 00	150 00
నెయ్యి మ 1-కి	14 00	21 00
మినుక పేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	50 00	52 00
చీలితో కొట్టిన ,,	48 00	46 00

శేరు నెనగనూనెగ బా 1-కి రు 118-0 మినుక నూనె 110
అముదము బా 1-కి 106 00 108 00

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయవకుపు బా 1-కి	120 00	125 00
మారవకుపు ,,	95 00	100 00
శిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి	77 00	84 00
చనియాల ,, బా 1-కి	91 00	105 00
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు	40,45	
కాశమా పిసాయకట్టు ,,	50,58	
బెల్లము బా 1-కి	28 00	50 00
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	28 14 0	29 4 0
చింతపండు బా 1-కి	28 00	60 00

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	29 00	81 00
చదరం ,,	24 00	80 00
రవుండు ,,	28 00	80 00

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని పింహం యాటి	రు	7 14 0
నెం 6 ,, కట్టారి		4 9 0
నెం 24 ,, లాకి		6 0 0
నెం 30 1/2 రెప్పెట్రిలు		7 2 0
నెం 40 జమ్మరు 10 పా		11 4 0
నెం 44 సాండ్		5 11 0
నెం 40 రాజి		9 15 0
నెం 4 బెన్నిమీడు		4 8 0

7. దూది

బోందావెస్తు బాదవ 1-కి	రు	386 0 0
-----------------------	----	---------

8. లోహములు

నండి 100 కులం 1-కి	రు	62 12 0
బంగారు కులము 1-కి		21 0 0
నవరక 1-కి		18.7 8
ఇత్తడి బా 1-కి		280 0 0
రాగి బా 1-కి		270 0 0

రంగులు

అలమేలు స్పిట్టలలాండు అలిజరయ్య సింహం		
పీపా 1-గ్రీండి 30 కి రు	62 0 0	
,, నీలిరవ 1 కరి	1 12 0	
,, 14 రకులు	1 11 6	
,, 28 రకులు	1 11 0	
,, 56 రకులు	1 10 8	
,, 1 అందరు	1 10 0	
బేర్లము పాపూస్కాల్ లెట్ అనగా (బర్ని రెడ్)	8 8 0	
కొంగో 8 డి	1 0 8	
కజుడు 4 డి	1 2 0	

గవర్న మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలు

పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు శిక్షణ

ఈ నెల 15-వ తేది ఆంధ్రపత్రికలో శ్రీయశ్వతైన రెడ్డి లక్ష్మీకారయగారున్న, పా. వ. జోగయ్యశర్మగారున్న ఒక లేఖను వ్రాసియుండిరి. అందు కలకత్తాలో School Of Tropical Medicine లో లోమిషికి మానములు మాత్రమే యిట్టి గ్రాడ్యుయేటు శిక్షణ గరవుచున్నారనియు, ఇచ్చట రెండు సంవత్సరము శిక్షణమనియు, అందుకేతనే విస్తారము మంచి తమ దరఖాస్తులను బంపలేదనియు గవర్న మెంటు వారికి తమనలమో నిమిచ్చుచున్నాడు. వీరి ఆభిప్రాయము జూడ ఈ విద్యాలయమున దను కాలం బెట్టికంతనే "యస్. ఎ. యం." లేక "జెడెయం" అని సరియైన డిగ్రీని పొంది, యేనాలుగు మందులపేర్లో వ్రాసుకొని శామా ఆయుర్వేదము నచ్చునని చెప్పి నలుపురిలో డింబము జేయుటవలె గానిపించుచున్నది. ఆయుర్వేద వైద్యము ఆంగ్ల వైద్యమువలె యెటవండియో నాలుగుబడ్డలు గొనితెచ్చి, ఒండేమి యున్నదో దెలియక ప్రయోగించునటుల గాదని వీరికి దెలియనట్లున్నది. ఆయుర్వేద ముండలయొక్క పేర్లు కర్మినంతనే ప్రయోజనములేదు. ఇంక నూ వీరి లేఖలో "వైద్యమేమిటా నూ కరే వ్యాధులు ఒకటే చికిత్సాపద్ధతులమాత్రము వ్యత్యాసముగ నుండును" అని ఒప్పుకొనుచున్నాడు. అయితే ఆ చికిత్సాపద్ధతులు దెలిసికొనుట సామాన్యమా? మొదట పద్ధతులు దెలిసికొనుటకు మాత్రము వీరికి అధ్యయనము ఒక సంవత్సరమైనా వలదా? ఇక చికిత్సయన్న సామాన్యమా? ఆంగ్ల వైద్యమువలె, ఆయుర్వేదమున లోగము దెలిసినత మాత్రమున వీరికి ఒకబుడ్డిని దెలియిచ్చుట వీల? వీరు చెప్పినట్లు లోగం ఒక్కటియైననూ దేవం, కాలం, దోషం, దూష్యం, జీవాం, వయోబలాద్యములములు చూడవలదా? లేక డిగ్రీదన దొడ్డిని గట్టుటయ? మోటువాడ్డిని, మొద్దువాడ్డిని, బక్కవాడ్డిని, చిక్కినవాడ్డిని అందరికి ఒకటేనామండ? అందరికి వచ్చిన లోగం ఒకటేగాని మంద? ఎవరెరి నీతులను బట్టి వారివార్ని దగిన మందుల నెంచి యిచ్చుటగాని అందరికి ఒకే ప్లేసిఫికే బుడ్డి గాదు. చికిత్స సామాన్యమా? ఇవన్నియు దెలిసికొనగదా చికిత్సించుట. ఆ యు ర్వే ద ము న ముండు లెన్నియో రకములు గలవు. అనగా రసములు, ఉపరసములు, మహారసములు, ధాతువులు, రత్నములు, యింకా వృక్షముల యొక్కపేర్లు, పత్రములు, పుష్పములు మొదలగునవి అనేకము లుగలవు. ఇవి ఉపయోగించుటకు వీటియొక్క రస, గుణ, వీర్య, విపాకములను దెలిసికొనవలదా? యింతయూ నేర్చి కొనుటకు రెండుసంవత్సరములు గాదుగదా నాలుగునూడ కాల దని నా నమ్మకము. ఇది యిట్లుండ, యిట్టి అసాధారణమగు అపూర్వమగు విద్యను వీరికి దొమ్మిదిమాసములలోనే ముగింపమని కోరటం వీరికి యుచితముగా నున్నదటగాని, ఆయుర్వేద వైద్యము ఆంగ్ల వైద్యసాంప్రదాయమున జెప్పమని కోరుట వీరికి అనుచితముగా నున్నదని ఆక్షేపించుచున్నాడు. "నీకంట్రోనే వేలుబెట్టెదను నానోట్లో నీవు వేలుబెట్టు" అన్నట్లు న్నుది వీరికధ. వీరేమి దేవలోకమునుండి వచ్చిరా? వారు రాకపోయిరా? అయితే వీరికి ఆంగ్ల భాష రాదుగదా? వీరెల్లు ఆంగ్ల వైద్యమున శిక్షింకొనదగును, అని వీరి ఆభిప్రాయ ముండవచ్చును. ఆంగ్ల భాషయేమి మంత్రిమా? తంత్రిమా? విద్యనేర్చి కొనుట కేభాషలేనేమి? వీరి ఆభిప్రాయములను చదువుకు లెగించుదుగాక. వీరికి తాము నేర్చినవిద్య గొప్పదనియూ ఆయుర్వేదము చక్కవనియూ అభిప్రాయమున్నదని వీరి వ్రాతయే దెచ్చుచున్నది. అయితే ఈతప్పు వీరిదిగాదు. వీరికవకాశ మిచ్చినవారియందు గలదు. ఈవిద్యాలయము బెట్టి నేటికికమా నాలుగు సంవత్సరములు పూర్తిగాలేదు. "యింటిపేగు కన్నూ వారు యింటయూ గట్టిలాల వాడన" అనునట్లు పేదమాత్రం గవర్న మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూల్ అని పేటివారు గాని ఈవిద్యాలయమున గల విద్య అయితేనేమి యిందుకిచ్చిన గ్రాడ్యుమేనేమి పాశ్చాత్యులే బావుల? అట్టి సవతితల్లి ప్రేమతోనెండు గవర్న మెంటువారికి న్యాయము గాదు. ఇండియన్ వైద్యములో కే ప్రతి చికిత్స గలదు, తల్పచికిత్సగలదు, ప్రసూతి చికిత్స గలదు. అట్టిచికిత్సా పద్ధతుల నర్థములకు దిలకించినచో విమర్శకులు అత్యశ్చర్య నిమిత్తులగుదురు అయితే ఆ కాలమున వారు ప్రారంభించి దేశంంతటా వ్యాపింపజేసిరి. వాటిని అభివృద్ధిలోనికి దెచ్చునంతలా హిందూదేశముయొక్క పరిస్థితులు మారి "ముక్కవేయు వారోకరు అనుభవించు వారింకొకరన్నట్లు అశ్వల చేతితోబడి యింకొక రూపమున ప్రజ్వలించుచున్నది. ఇట్టికరి హిందువులు మిగిలియున్న తమ గ్రంథములను ఘోరబడెచి రాజకీయ సహాయములేక చేతులు నలుపుకొనుచు కూర్చునియున్నారు. అంతయగాని, ఆయుర్వేదములకు గ్రంథములు లేకపోలేదు. విద్య లేకపోలేదు. ఇట్టి అపూర్వవైద్యమునకు వలసినంతవరకు ఆంగ్ల

వైద్యమునండి, యిందులే విశేషములను ఎంచి వీరి వివిధభావలలోనికి తగ్గుచునేయించి విద్యార్థులకు చెప్పట యుచితము.

ఈ ఇండియన్ విద్యాలయమును స్థాపించుటలో ప్రజలైతేనేమి వైద్యులైతే నేమి, లేక కానన సభ్యులైతేనేమి గవర్న మెంటువారిని గోరినది. పాశ్చాత్య వైద్యవిద్యాలయము మరొకటిపెట్టి పాశ్చాత్యవైద్య విద్యార్థులను సంస్కరింపమనియూ? లేక ఇండియన్ వైద్యములపెట్టి ఇండియన్ భావలలో ఇండియనులకు జెప్పమనియూ? గవర్న మెంటువారు యిందునుగూర్చి తగిన శ్రద్ధ వహించుటగాకయని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఈ విద్యాలయమునగల విద్యార్థు లందరికంటే మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అధికముగనన్నారు. కానీ ఆంధ్రదేశమునగల ఆంధ్రులెల్లరూ ఇందునుగూర్చి దగిన అందోళనమునజేసి, త్వరలో తమ ఆభిప్రాయములను గవర్న మెంటువారికి దెలుపనిచో, జెయి గాలినపడక ఆకులు బట్టినట్లుండును.

కె. యస్. నారాయణశాస్త్రి.

విశాఖపట్నంజిల్లా నాల్గవ సహకారసభ-

భీమునిపట్నం

విశాఖపట్నంజిల్లా నాల్గవ సహకారసభ 1928 సం॥ రంజాన్ నెల 26,27 దీంతో మ-రా-రా- రావుబహుదూర్ కె.నాశ్వరరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద భీమునిపట్నములోజరుగును.

కోట గున్నయ్యచెట్టి,

మామిడన్న శ్రీరామమూర్తి,

అహ్వనసంఘ కార్యదర్శులు.

కౌవలెను

హైదరాబాదునందు రెసిడెన్సీ బజారులో స్థాపింపబడనన్న శ్రీల ఉన్నత విద్యాలయమున పనిచేయుటకు మెట్రిక్యులేషను లేక స్కూలుఫైనలపరీక్షలో కడలేరి ప్రయించు అయినట్టియు, లేనునూ మల్కభాషగాగట్టియు ఉపాధ్యాయుని కావలసియున్నది-తగినవేతనము యిచ్చెదరు: దరఖాస్తులు "మాడపాటి-హనుమంతరావు, ఆంధ్రకుటీరము, రెసిడెన్సీ బజారు, హైదరాబాదు అనువారికి పంపవలయును.

మద్రాసు అందు సదరక్ మరాటా

రైల్వేకంవెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1928 సం॥ జూలై నెల 4 వ తేదిన అటుపిమ్మటి దినములలో ఆశోగం స్టేషన్లోపంద ఉదయం 8 గంటల లగా యతు, యాదగున నమానుపరచిన పరిశీరాని వస్తువులను బహిరంగ వీలం వేయుదురు. పాతపనిముట్లు, డబ్బాలు, వి. టాంకులు స్త్రీలు, బారలు, డబ్బీలు, ద్రవ్యములు, గడియారములు, వైద్య సంబంధమైన పనిముట్లు, రంగుపీచాలు, సిమెంటుపీచాలు, వ్రావకం జాడీలు, వివిధరైజుల సి. వి. గొట్టములు, డిజిటల్ ప్రాప్ టైప్ రైటర్లు, ఫైర్ లిక్కులు, కాపీ డ్రస్, ఎలక్ట్రికల్ స్టోర్స్ వగైరాలు లోఖం చెల్లించినవారలు మాత్రము పొందనగును.

వీలంవస్తువుల అచ్చుబాటితాలు, వరతులు వగైరాలు, తదితర వివరములు, యం. యస్. యం. రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్ ఆక్టింగ్ కంట్రోలరు ఆఫ్ స్టాన్లవద్దనుండి పొందవగును

పాటదార్లకు ఉచితముగా ప్యాసు లివ్వబడవు.

సి. జి. డబ్ల్యూ. కార్లక్

888 ఆక్టింగ్ కంట్రోలరు ఆఫ్ స్టాన్లు.

WANTED IMMEDIATELY.

A personal Assistant at Masula and one Branch Assistant in every important town. Good prospects Apply with two half anna stamps stating age cast and qualifications to commercial Business Bureau Masulipatam.

ఉండవల్లి యాత్ర

ఈనెల 2 వ తేదీ కనీసా రహదారిలో సాయంత్రం 5 గం
టలకు మామిడిమలలో నోకరు రేపు అధికారములో నున్న పుల
గనుక ఉండవల్లి జిల్లా గుహలయమును దర్శించి వస్తుమని యనిరి.
మరికొందరు మిత్రులు సరేని అందరను యిష్టపడిరి. నేనున్న
బడంబడిరిని. కలువోటులనుండు మనమొకచో కలియంబెటు
లని మరియొకరగా అధికారం సాయంత్రం 4 గంటలకు కృష్ణ
ముఖద్వారముకడ చేరుదమనిరి. అందర మొదటకొంటిమి, ప్రె
ప్రకారము 8 వ తేదీ అధికారంలో నున్న సాయంత్రం 4 గంట
లకు కృష్ణముఖద్వారము కడ అన్ని ప్రభులవారము కలిసిరిమి.
అదిగము ఉదయమునంది నూర్యభగవానుడు మేళములచాటు
దాగి మేము బయలుదేరుసరికి తెరవడలెనో యన్నట్లు మే
ళములన్నియు విడిపోయి తీరకరగాద్దాయలుగలిగి ఆకసమున
నొప్పెను. రోహిణికాస్త్ర, గ్రహములుపు యెట్లుండెనో అను
భవించెడి మాకే తెలియనగును. అయితే ఆరోజు సాయంత్రం
8-10 గంటలనుంచి చంద్రగ్రహణము వట్టును. రేణవాడవట్ట
ములోని ప్రజలు తందోపతండములుగ గ్రహణము పట్టున్నాన
మునకై విచ్చేయుచుండెరి. మాకంతయు అజనులనుజూచి కన్ను
లపండు వయ్యెను. చందాతప ముకతమింప దొడగాను ఆసమ
యమున కృష్ణ ఆనకట్టవారుగా అవలిదరికి వస్తుయంటిమి. సా
ధారణముగ పలువురు యాత్రార్థమే వెళ్తురి అయాచొట్ట కను
పడు విశేషములను చర్చించివచ్చుడు వాటి యొక్క
గాథలను చెప్పుకొనెడి యలవాటు. అట్లే
మేమున్న గ్రహణస్థానము చేయువారిని గురించిన్ని, గ్రహణ
మును గురించిన్ని, కృష్ణ ఆనకట్ట, కట్టమీది తలపుల, గడచి
న పర్వతము ఆ తలపులను పెంపుచేయుట, అందుకు కారణము
లు, ఆ తలపులను యెత్తుట, జింబుట యెట్లు, అందుకుగాను
నిర్ణయించబడిన ధంజనము చూచి వాటివాటియొక్క సంకతుల
ను చెప్పుకొనెను, కృష్ణ ఆనకట్ట చేరిరిమి అవలిదరి చెన్న
పట్టువు కాలువ ముఖద్వారము గలదు. దీనికి బకింగ్ హం కె
నాలో అని యందురు. ఆ కాలువలోకి కృష్ణలోని నీరు వడ
లుటకు కట్టెతూములు, బొంబాయి, వడెలలు వెట్టుటకు కట్టి
న మార్గము (లాకు) చూచుటకు ఆకృష్టము, కనులకు విందుగొ
లుపుచుండెను. అది కడచి కృష్ణపొలు కాలువదాటి ఉండవ
ల్లి గ్రామాభిముఖుల మైతిమి. మాలో నిద్రుల గ్రహణపట్టు
స్థానము చేయవలెనని మనస్సులో కలదు. తక్కినవారితో
చెప్పక ఒంటికి కట్టివట్టు వెళ్లి సమీపమున కృష్ణలో స్నాన
మాడ వెళ్లిరి. పొలుకాల్వ దాటిన తర్వాత ఉండవల్లి వెళ్లుట
కు 2-3 కాలిత్రోవలు గలవు. ఏత్రోవను వెళ్లిన ఏమోనని
క్రొత్తలమన మాకు సంశయ మయ్యెను. అట్టితరీ నోక కాపెత
యెదురయ్యెను. ఆపెను మార్గమడిగితిమి. ఆపె మరియొక మార్గ
మును జూపెను. మాలో వెనుక వచ్చువాడు మరల మార్గమడి
గిరి. అదిగాదు ఇదియని పరియైన మార్గము జెప్పెను. మొదట
అట్లేందుకు జెప్పిరిమి యనగా పరిచో స
మునకంటి నెను. చిన్న వియములు పాధా
రణముగ పరిచోస మొకవింతకు చేయుచుందురు. కాని కొన్ని
సమయములలో వినును మనును. ఆపె చెప్పిన సరియైనమార్గ
మున నడచిరిమి. 2, 3 ఫర్లాంగులు పోవుసరికి ఉండవల్లి గ్రా
మము జతలు కడవడసాగిరి. కొండగుహలు కొంచెము కొంచె
ము అవలోకన మగుచుండెను. గ్రామమునకు సమీపించిరిమి
మాకు గ్రహణకాలమైనను దాదాపు ముదితము నగుచుండెను. నీటి
కొరతై అచట నొకనినడుగగా గ్రామంబోనీకి వెళ్లినమీకందరికి
తగినంత మంచినీరుదొరకుట దుర్లభమనియు, మీరు వెళ్లెడి గుహల
యొసమీపములో మంచినీటిబావి గలదనియు అచట చేత్రాదు
బొక్కన కలవనియు, అచటికి వెళ్లుమనిరి. అసమీపముననే బావి
కడవడుచుండెను. గ్రామములోనివారందరు మంచినీర బావి
నుంచియే దెచ్చుకొనుచుండిరి. వారుపోయెడిమార్గమునే వెళ్లి
తిమి. బావిని జూచినంతనే కరీరము చల్లబడెను. నీరుతోడుకొని
ప్రత్యక్షాదు లొనర్చుకొంటిమి. సమీపిగ తాగితిమి. నడగండ
వలెనుండెను. మందుగడ్డ నిందులో గలిపిరా యన్నట్లు లుండెను.
కడుపునిండ నీరుద్రావి మార్చుంటిమి. ఆయెడట నాల్గు అంత
కులుగల గొప్పమేడవలె ఉండవల్లి కొండను గుహలయము
ను పట్టెను. ఆనోయని ఆకృష్టపడితిమి. శత్రుపర్యమయ్యెను.
కరీరము గగుర్పాటుయ్యెను. అప్పుడు దావున కెప్పుడు

అంటురోగసంబంధమైన చర్మ
వ్యాధుల పోగొట్టుట శత్రురూప
బడిన దివనులచే తయారైన
నిర్మలమైన కార్బాలిక్ సబ్బు
కుభ్రమైనదట్లుయందు శ్రేష్ఠ
మైనది. అంటు సంబంధమైన
వ్యాధులను ఆటంకపరచును.
దేహమంతటను కుభ్రపరచి ఆ
రోగ్యమును కలిగించును. వైద్య
శాస్త్రజ్ఞులచే, అమెరికన్ పబ్లిషింగ్ హౌస్ వారిచే అని శత్రురూపమైనది.
గడ్డి విక్రయించెట్టర్ వారిచే తయారుకాబడినది.

అలె వై డ్ డబ్ల్యూ బ్రాక్
పోస్టు కార్డు, 875, బొంబాయి.

వెడలుదమాయని మనస్సు తపాతనాపదజొచ్చెను. అంత కాలవస్థ
ముచేయక బయలుదేరితిమి. అచటికి ఆరఫర్లాంగులదా వుండ
దని నాయభిప్రాయము. ఒక 100 గజములు పర్యవోపరిభాగ
మునకు యొక్కవలెను. అచటికెక్కిరిమి. అంతలయ ప్రాంగణ
మున ప్రవేశించినప్పటినుంచి మాకోకవిగమయిన పరితాపము,
పంద్రము, చింత, పొడవములు కలుగజొచ్చెను. క్రిందిభాగము
లో పెద్దదల ముడవములను, రెండవభాగములో పెద్దదల,
ముఖమంటము, మూడుగొప్పగుర్తులవు. ఆగర్భగుర్తులోని విగ్ర
హములను వెకలింపకొనిపోయినట్లు చిన్నముకనుపడుచున్నది.
గద్దీములకు నివాసమొగ్గుముగా నున్నది. మూడవభాగమునకు
వెళ్లితిమి. అచట కెద్దమంటపము, ఒకచేపు పన్నెద్దరాశ్వాదు,
పరమభాగవతోత్తములు. మరయుకచేపు, జగత్కర్తయగు
అనంతవద్మకాభస్వామి, పరివారిదేవత, శారదావిమలార్జును,
మొదలుగాగల దేవలోకమాయన నొప్పును. దేవు. చూచితిమి.
కన్నులపండవయ్యెను ఆపద్మకాభస్వామి విగ్రహమూర్త్యుమెటు
లుండెనో గాని యిప్పుడుమాత్రము సామాన్యనిగండె యదరము.
దేవీల మాతమత్రము ఆహ్వాని యనిపించెను. ఆ విగ్రహమును
జూచి కొంతవడి నిశ్చేష్టికుల మైతిమి. శ్రీస్వామివారి విగ్ర
హమును, తదితరవిగ్రహము లన్నియు, ముక్కుముఖములు
చిరుకగొట్టుబడి కళావిహీన మునర్పబడియుండెను. ఆనుండవ
మున కెదురుగా రెండు సింహములు చ్యూరమున కిరుపక్కల
భీకరాకారముగ నొప్పుచుండెను. వాటియొక్క కళ్ళుగా
పోగొట్టుబడియుండెను. ఇట్లు చేయబడియుండుటకు కారణ
మారకుచుంటిమి. కొంతవడి శ్రీ అనంతవద్మకాభస్వామివారి
యెడట విశ్రేయించితిమి. ఆ విగ్రహముజగురించియు, ఆ గుహ
నుగురించి మా పదిమందిలో కలువెడముల గాథలను జెప్పుకొన
సాగితిమి. పూర్వము నువామృదీయదానుల సమయములలో
హిందూదేవాలయ విగ్రహములలోన, విగ్రహములపాదాలలో
ను జంగారము, పలుకులు చేయబడియుండునని నువామృదీయల
విగ్రహములను వెకలింపివేసియు, విగ్రహములను చిరుకగొట్టి
యు నాకాభిధిక్కు చేసియుండిరిని యొకరును,
చాలకాలముగ మన హిందూరాజుల పరిపాలన
కొరవడియుండుటచే చోడలు అట్లు చేసియుండుచుండుననియు, మొ
దలుగాగల పూర్వగాథలను జెప్పుకొనెను చాలాసేపు ఇట్టిస్థితి
కలిగినందుకు చింతించుచూ, ఆస్థానమున నడవలెక నూర్యా
స్తవయకాలమగుటచే ఇథిలేక ఆస్థానమున నందలి మాతృభిము
ఖుల మైతిమి. ఆప్రాంత్యమలనన్న మరొకొన్ని గుహలను చూ
చితిమి. కొన్నిగుహలలో కాపురముండియు, కొన్నిటిలో పిడి
కలు, చేడకుపులువనీయు, గడ్డి, చొప్పపెట్టుకొనియు ఉండ
వల్లి గ్రామజనులు ఉపయోగించుచున్నాడు. ఈ చిన్నగుహలు,
ఆలయపరిచారకు జండుచొట్టులు యందును. అంతట ఉండ
వల్లి గ్రామమును జూచితిమి. ఆగ్రామంబో అన్ని ఉప్పునీళ్లు
వంచినీళ్లు దొరకవు. ఉప్పునీళ్ళ బావివద్ద గొప్ప నట్టిచెట్టు
కలదు. ఆ చెట్టు నీడను ఎండకాలములో ఆశేక
శివరాములు నిలువ యుండుటకు అనుకూలమై యున్నది.

ఈ ఉండవల్లి జిల్లాగుహలయము గుంటూరుజిల్లా మంగిగిరి ఫి
ర్కాలోని ఉండవల్లి గ్రామమునకు పదిమరగానుండు కొండ
యొక్క ఉత్తరపుడికి చిట్టచివరలో పదిమరగానుండు గలదు.
పర్వతాలములో పెద్దవచ్చుటకు కొంచెము యెబ్బంది. కృష్ణపొలు
కాలువ కొండనంటుకొని యుండును. కృష్ణ పూర్వముగా వచ్చి
నపుడు ఆ కాలువనిండ నీరుండును. అచటికి వెళ్లవలెనంటే తా
దేవల్లి యం. యస్. యం. రైల్వేస్టేషనులోకి వెళ్లిన చాలా
నులువు. అలయమును ఉదరింపవలయునని రేణవాడవాస్తవ్యు
లు శ్రీయంత గొల్లపూడి రామచంద్రరావు పంతులుగారు శ్రీ
యంత వెలగలేటి దళ్ళిథ రామయ్యపంతులు బి. ఏ. బి. యల్.
మోకోర్టు జేజీలుగారు పెగరాధర్మకర్తల సంఘమువారు యె
క్కువ పట్టుదలతో పనిచేయుచున్నార. భక్తకోటికి గుహలయ
విషయమువ్యాధించుచున్నారు. మహారాజులు, రాజులు, ధన
వంతులు చూచుచున్నాడు. ఈ జిల్లోధర్మకర్త యెవరికి వక్క
నున్నదో ఆ పరమాత్మునకే యొరకు.

శ్రీయంతులను జిల్లోధర్మకర్త కాకాగారు నాకేర్వరావు
పంతులుగా రీయాలయమును దర్శించిరి. తమ మునాకై పరిగ
యోత్సవసందర్భములో జిల్లోధర్మకర్మయైన మని వాద్వాన
మొరగివట్టు వింటిమి. మహామహిమను శ్రీకంతులుగారు ఇట్టి
మహాత్మ్యమును తప్పక జేసియేతననని ఘంటాపథముగ జెప్పు
చున్నాడు. వెంటనే పనులు ప్రారంభమగుననిమాటా వింటిమి.
శ్రీవారు విశ్రాంతి తీసికొని నచ్చినపదర శ్రీస్వామివారిశివల
లో శ్రీధవహింతురని తలంచెను. మకియు జిల్లోధర్మకర్మ
గాక ప్రాంత్యమునగల చిన్న చిన్నగుహలు స్వాధీనపరచుకొని,
వాటిని పరియైన ఉపయోగమునకు దెచ్చుట, రాకపోకలకు
మార్గములనేర్పరచుట, వేసరిలో నీటిపరిసోనగట్టుట, ఉత్సవా
దలలో జనులకు తగినపసతులకు సత్తములు, చానూ, విశ్రాంతి
సలములు మున్నగాగల కార్యములనేకము గలవు గొప్ప మహా
త్మకము కా గలదు. అందుచేత గి న వ ప రు లు
తీసి యె డ ల రా డి ం పు న కు రా జాల ను,
కాన నెలమనవులు, రాజులు, ధనవంతు లెల్లరు సంఘము
వారికి తోడ్పడి ఈ జిల్లోధర్మకర్మమున నివ్వెప్పుడుగ కొనసా
గించగలరని ప్రార్థించుచు మాయాత్ర నిర్విఘ్నముగ కొనసా
గించుకొని తిరిగి కృష్ణలో గ్రహణ స్థానమాడి రాత్రిగం తలకు
యింటికిజేరితిమి.

ఫలితము:— గ్రహణకాలములలో పూర్వపువాడు ఇట్టి
యాత్రలు చేసి ముక్తులైతడు గావలగలవు. అట్లే మేమును
శ్రీ అనంతవద్మకాభస్వామివారినివచ్చించి ముక్తిని బడయగల్గితి
మని మాయభిప్రాయము ఇట్లే ప్రతిపాదించుచు ఇట్టి యాత్రలను
దర్శించి ముక్తిని బడయగోదము మాయ ప్రతిపాదన ఈ
యండవల్లి జిల్లాగుహలయమునందలి జనలోకమునకు వెల్లడి
చేయుదురు గాక.

రేణవాడ, కొణిదెన వెంటకృష్ణయ్య,

NEW EDITION REVISED AND ENLARGED
ENGLISH-TELUGU POCKET DICTIONARY
By Late PROF. P. SANKARANARAYANA M.A., M.R.A.S.,
ఇంగ్లీషు-తెలుగు పాకెట్ నిఘంటు
ప్రాఫెసర్ పి. శంకరశారాయణ ఎం. ఏ. ఎం. ఆర్. ఏ. ఎస్. గారిచే రచించ బడినది.
Copies can be had of:—P. RAJAGOPALAROW,
No. 29, Strotten Muthia Mudaly Street, G.T. MADRAS.
And from all leading Book-sellers in the Presidency.

ప గు ల్ల కు తె ల ము
దర్శి 1-కి రు 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0
అరికాద్దు, అజచేరులు, చర్మముకారకములను, కిరనా
లివలన పగిలిసేరుకాదులయ, జలపుట్టుటయ సందభించును.
ఈ తెలమును రాచిన పగుల్లు నూని జల పోయ నుంచినతర్వాత
రాగలదు. చగుల్లతోస్పియునయమగును. వ్యర్థమైతము.
అమ్మకొండవల దివో, బొంబాయి, ముదాచు

సామాన్య సమాచారము

మహాత్మాని స్వీయచరిత్ర

అయిన వభాగము-తొమ్మిదవ ప్రకరణము

సభ్యులలో సత్కారమును ప్రారంభించుట

నేను ముఖ్యమంత్రి పదవిని వదిలివేసి రెండవ సారి, అదేసరి కొకసారిగాడ నేను జైలునుండిని.

25-5-1915వ తేదీన సభ్యులలో సత్కారము మేర్పరచబడెను. పరివార్తాముఖంబే సీరావసమేర్పరచుకొను ముఖ్యోదానంబుగా నాకు బాధించెను వైద్యసాధములైన సలహా కలకత్తాలో కొందరు మిత్రులు తెలిపిరి. తాజాబాలో నే సీరపడవలెని మరీకొండకు బట్టబట్టిరి. నేను ఆహమదాబాదు వెళ్లుట తలపించినది. అటు ఆక్రమము లేర్పరచవలెననియు ఆచట గృహమును నిర్మించుట కిగ్గువములు ఆక్రమమును పొగించుట లేదు. వ్యయముగూడ సమకూర్చుచుని ఆపుడచట నాకు నిశ్చయమైనది.

నేను గుజరాతీ న గుల చే ఆహమదాబాదు విషయమున నే నాకుగూడ సభిమానము కలిగినది. గుజరాతీ భాష ద్వారానే నేను దేశమున కధికనేన చేయవలెనని తలచితిని ప్రాచీనకాలమునుండియు ఆహమదాబాదులో చేరి మగ్గుల మీద విస్తారముగా బట్టలు సేయుచుండిరి. కాన రాజ్యములపై నూలువడకుటయు గృహ పరిశ్రమను మరల నడిపించుటయు ఆహమదాబాదే లెనిన సలహా నాకు లభించి. గుజరాతు రాష్ట్రమునకు ఆహమదాబాదు ముఖ్యనగరమగుటచే ధన సంతులన వారు ఆక్రమమునకు ధనసహాయము చేయుటకుగూడ నవలసే అవకాశ మధికముగా కలదునని నేను తలచితిని.

ఆహమదాబాదును త్రువో నేను చేర్చించిన విషయములలో అస్పష్టతకూడ నుండెను. తిగినవాడు దొరకిన చో నొక అస్పష్టతగూడ నుండెను. తిగినవాడు దొరకిన చో నొక అస్పష్టతగూడ నుండెను. తిగినవాడు దొరకిన చో నొక అస్పష్టతగూడ నుండెను.

అట్టివా డెవరు దొరక గలడు? అని దొరకడను నమృతముతో ఒక వైద్యున మిత్రుడనెను.

చివరకు ఆహమదాబాదులోనే ఆక్రమము సేరదచుటకు నేను నిరసరచితిని.

ఆహమదాబాదులో బార్నింగ్ గృహమును శ్రీయుత జీవన లాల్ దేసాయిగారు స్థలవిషయమున సహాయముచేసినవారిలో ముఖ్యుడు. కన లోచాల్ బంగళాన అతడవైకొప్పుట కంగీకరించెను. దాని నడప నిశ్చయించితిని.

ఆక్రమమున కేమిపేరు పెట్టవలెనను విషయమును మొదట మేము నిరసరచవలసియుండెను. నేను మిత్రుల సలహానడుగగా, నేనాక్రమము, తపోవనము, అను పేర్లను వారు సూచించిరి. తపోవనము అను పేరు చాల గంభీరముగా కనపడినది. తపము మాకు ప్రియతమేగాని మేము తపస్సుల మనుకొనట కవకాశములేదు. కాన నాపేరు పెట్టుట దానికి మేయగునగాన నే నాక్రమమును పేరే బాగుగా నున్నట్లు నాకు తోచినదిగాని అది యేవిధమున నేనయో నిరారణగా దానివలన లేకుటలేదు. సత్యయోగినిమిత్రముల సాధించుట, సత్యము కొరకు వట్టుబట్టుటయును, సత్యమును ద్వేషించుటయు నేనావిధులు. దక్షిణాఫ్రికాలో నేను ప్రయత్నించిన పద్ధతిని బారతదేశవాసులకు తెలియజేసి ఆది యాదేశమునం శంకవరకు పాగునో చూడవలెనని నేను కోరుచుంటిని. కావుననే సత్కార గ్రహశ్రమము అనుపేరును నేను నాపహకారులకు కలిసి నిరసరచితిని.

ఆక్రమముతో నసలంబింపబడవలసిన నియమములను కొన్నిటిని నిడదగడవలసి యుండెను. ఒకచిత్తు తయారు చేసి దానిపై సభిప్రాయముల నియమలెనని మిత్రులను కోరితిని. చాలమంది తమ అభిప్రాయములను వ్రాసి పంపిరి. వారిలో షరే గురుదాసు బెనర్జీగారు వ్రాసిన అభిప్రాయము నాకప్పటికిని బాగుగా జ్ఞాపక మున్నది. నేను వ్రాసిన నియమములను బెనర్జీ గారు మోడించిరి గాని యువకులకు నియమిధేయతలు చాల తక్కువగా నున్నవి గాన వివరములను గూడ చేర్చదగినని బెనర్జీ గారు వ్రాసిరి. యువకులలో వివరముల తక్కువగా నుండుట నేనుగూడ గుర్తించితిని. దాని నొక నియమముగా నేర్పరచినచో నవి స్వకృతిని గోల్పోవునని తలచితిని. వివరములకు ముఖ్యార్థము అహంభావమును రూపుమాపుటయే. అనగా నదియే మోక్షము. సంసారబంధ విమోచనము. కావున నదియొక అనుష్ఠేయము కాజాలదుగాని దానిని బడయుటకు మరీకొన్ని నియమములనుమాత్రము సరవేర్చవలసి యుండును. మోక్షమును గోరువారును మానవసేవ చేయగోరువారును వివరములుగా నుండవలె ఆనగా సార్వభౌమము త్యజించనిచో వారికి మోక్ష పేక్షయును సేవాభిరతియును లేననియే

గ్రహింపవలెను. వివరములెనని నేన సార్వభౌమమును ఆహంభావమున నే యగును.

అప్పుడు మా వ్యయమున 18 మంది ఆరవవారు (మొలియస్సు) గూడ నుండిరి. దక్షిణాఫ్రికా నుండి అయిదుగురు యువకులు నాతోగూడ నచ్చిరి. తక్కిన ఎనిమిదిమంది యును స్వదేశమున జేరుజేరు చొట్టుకొండి వచ్చిరి. మొత్తము మాలో స్త్రీలును పురుషులను 25 మంది యుండిరి.

ఈ రీతిగా ఆక్రమ మేర్పరచబడినది. అందరకు యేక కటుంబముగా నుండిరి. ఒక పాముగూడ నేనుంటి, ఒక పంక్తి లోనే భోజనము.

(మో. క. గాంధీ-ఎం.ఎం.డి.యూ. 14-6-28)

అజ్ఞులజమయానిధి

మొత్తము 8000 రూపాయలు

24-5-28 ఎం.యం.డి.యూ.లో ప్రకటించబడిన

మొత్తము. 8409-6-8
ద మిలనములు. 112-10-8

మొత్తము 8522-0-6
దీనిలో హైదరాబాదునుండి మహిడున్న సాధికారులు 25 రూపాయలును పలనపూరునుండి దయాబాయి మయాభం దుగారు 25 రూపాయలును హైదరాబాదునుండి నానికలాయి జతాబాయిగారు 15 రూపాయలును పంపిరి. నగలనమ్ముట వలన వచ్చినది రు. 23-12-0 (ఎం.యం.డి.యూ. 14-6-28)

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన రీతి ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. గాంధీ జ్యోతిషశాస్త్రము, తిరుత్తణి.

శ్రీమత్ వాల్మీకి రామాయణము

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆరుకాండలు యొడమవైపు పుటలలో శ్లోకములు, మడివైపు పుటలలో ఆంధ్ర తాత్పర్యముగ ముద్రింపబడినవి. మడికై కిత్రాకలెండు చేయబడినవి. చాలకాండ 1-8-0 కుందరకాండ 2-0-0 అయోధ్యకాండ 2-8-0 యుద్ధకాండ 1 వ భాగం 2-0-0 అరణ్యకాండ 1-8-0 ద్వీప్ 2 వ భాగం 2-0-0 కిష్కింధకాండ 1-8-0 వచన కుందరకాండ 0-10-0 ఆంధ్రభారత గర్భములు 0-10-0 ముమాకుప్పడి లేక రహస్యశ్రీకాండ 1-0-0 అష్టాదశరహస్యములలో పది 0-10-0 రామకృష్ణ పరమహంస జీవితము, 610 ఉపదేశ వాక్యములు 0-10-0 భగవద్గీత-రామాయణ భాష్యప్రకారము, అరణ్యగర్భ 1-0-0 పరివ్రతా మహాత్మ్యము 0-6-0 ఆరవందారు స్తోత్రము-టీక, విశేషార్థములతో 0-12-0 ఆత్మయోగక 0-2-0 శ్రీమార్క పండిట్ టి. లక్ష్మణాచార్యులవారి

ఉపన్యాస సహిత గ్రంథములు. భగవద్గీత-టీక, విశేషార్థములతో, కిత్రాకలెండుటి 2-8-0 టిట్ సాధారణలెండు 2-0-0 టిట్ (అరవములో) 2-0-0 భాగవతసారము 1-0-0 అభ్యారాచార్యులవారి 1-4-0 ముకుందమాల 0-8-0 భారతకథలు 5-0-0 డిట్ (అరవములో) 0-10-0 అమలనాథిపిర్రా 0-8-0 తిరుప్పావై (కిత్రాకలెండుటి) 1-8-0 డిట్ రావర్ లెండుటి 1-0-0 శ్రీమార్క రమ్యుర - కంగరాచార్యులు

బ్రహ్మరూపి సంగీతగ్రంథములు. స్వరమంజరి 0-5-0 గాయకపారిజాతము 1-4-0 సంగీతకళానిధి 1-4-0 గాయకలోచనము 5-0-0 గాయకసిద్ధాంతము 1వ భాగం. 2-0-0 డిట్ 2వ భాగం. 3-0-0 గానీందు శేఖరము 3-8-0 భగవత్సారము 0-4-0 వి. పి. పి. కర్పూల ప్రత్యేకము. మావెద్దకాటలూగు కోరినవారికి ఉచితము. తమ్మారె, నరసింహాచార్యులు, కళిలేఖా ఆధికు, గానోల్లానిసీకా, 2, తంబునాయకవిధి ప్లవర్ బహదూ పోస్టు, జి.టి.మద్రాసు

రామచంద్రపురం

రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునియొద్ద

19-6-28 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునియొద్దకు ప్రత్యేకసమావేశము జరిగినది. ఇదివరలో రెండు దఫాలు అధ్యక్షునియొద్దకుని మిత్తం రెండు సమావేశములు జరిగినను అధ్యక్షునియొద్దకు జరుగవలెడగనే నిలిచిపోయెను. బోర్డుబోర్డు అధ్యక్షులు పోలగోవిందరావు నాయకగారు కాంగ్రెసు పక్షమువారిలో భేదాభిప్రాయములు కలగజేసి కాంగ్రెసు పక్షమును విడదీయుటకు అనేక పన్నాగములు పన్నిరిగాని సాగిరాలేదు. బోర్డుబోర్డు పక్షము 12 గురిలో 10 మంది కాంగ్రెసుగూడ ఎన్నికలలో విజయముకాచిరి. ఇకపురుకు క్రమే స్వతంత్రప్రార్థివారు ఎన్నికలలోవచ్చిరి. డిప్యూటీబోర్డు అధ్యక్షులు తమచేతిలో నున్న 4గురు నామినేటెడు సభ్యులతో సబోర్డుకాంగ్రెసుపక్షము వారివేము కాండగ ర. శ్రీమంజుల శంకరాచార్యుల గాని తుదకు స్వరమనోంధులైరి 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నమువరకు నామినేటెడు సభ్యులవేర్లు డిప్యూటీబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు ప్రచురపరచి యుండలేదు. తుది ప్రతిష్టాముకూడ చేయుటకు డిప్యూటీబోర్డు అధ్యక్షులు స్వయముగ రామచంద్రపురము విచ్చేసి మొ. తాంగముచేసిరి. ఏమియు కారకపడలేదు. కాంగ్రెసుపక్షము లలో తలచిలు దోరకలేదు. రాజమండ్రి వైకుంఠప్రెసిడెంటు ఎన్నికకు పన్నిన పన్నుగడయే గోవిందరావుగారు రామచంద్రపురంలోకూడ ప్రయోగించుటకు ఎత్తువెత్తిరిగాని, మ-రా-శ్రీ అల్లూరి చిన్న సూర్యవారాయణగారివలె పట్టిలు కొట్టెనారు. వీరి కిక్కడ ఒక్కరు దోరకలేదు. మధ్యాహ్నము 1 గంటకు నామినేటెడు సభ్యుల పేరులు తాలూకాబోర్డు వైకుంఠప్రెసిడెంటుగారికి అందజేసిరి. రెండుగంటలకు సభ సమావేశమయినది. చాలమంది కాంగ్రెసుపక్ష అభిమానులు ప్రేక్షకులు భవితమునకయి బోర్డు ఆవరణలో గుమమడిరి. కాకినాడ నుంచి శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు, రాజమండ్రినుంచి మారిన నరసన్నగారు, అమలాపురమునుంచి కళా వెంకటరావుగారు విచ్చేసిరి.

సభ సమావేశమకాగానే నూతన నామినేటెడుసభ్యులు తమకు అధ్యక్షునియొద్ద పాల్గొనుటకు వ్యవధిలేదనియు తిరిగి 10కోజాలవరకు అపుచేయవలసినదని తీర్మానము ప్రహాజుచేసిరి. అధిక సంఖ్యాకలచే తీర్మానము నిరాకరింపబడినది. సిమ్మల బోర్డుఅధ్యక్షులుగా నుండుటకు ముగ్ధాక్షి విక్రీత వెంకటరత్నం గారిని కాంగ్రెసు పక్షమువారు ప్రహాజుచేసిరి. మ-రా-శ్రీ, పబ్లిక్స్ పద్దయ్యగారిని పోటీ అభ్యర్థిగా నిలబెట్టిరి. నోటులు తినుకొనబడినవి. వెంకటరత్నముగారికి 9 నోటులును పద్దయ్యరెడ్డిగారికి 5 నోటులును వచ్చినవి. వెంకటరత్నంగానూ అధ్యక్షులుగా డిక్షేతు చేయబడిరి. బోర్డు కాంగ్రెసు సభ్యులలో నొకరగు శ్రీయుత నరసింహదేవర సర్వకారాయణగారు లేచి ఉపన్యసించుచు కాంగ్రెసు పక్షవిజయమునకుకాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులను, కాంగ్రెసు పక్షవిజయమునకు తోడ్పడిన తాలూకా ప్రజలను అభినందించుచు, మూడవదఫా కాంగ్రెసు పక్షమున రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిన వెంకటరత్నంగాని యందు సభ్యులకుగల విశ్వాసములు, ప్రజల సానుభూతియు లేటెల్లమగుచున్నదనియు తెలియజేసి, బోర్డు వ్యవహారములందు ఎక్కడ చాచకకృత్యంతో కృషిసలిపి తాలూకా ప్రజల సేవచేయవలసినదిగా హెచ్చరించిరి. తిరిగి వెంకటరత్నంగానే మూడవదఫా అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడినందులకు లైతు సోదరులతరపున అభినందించుచున్నానని నామినేటెడు సభ్యులగు మానుకొండ గంగరాజుగారు ప్రకటించిరి. వెంకటరత్నంగానూ కాంగ్రెసు సభ్యులందరూ తిరిగి తన్ను అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనినందులకు వందనము లర్పించుచు, తనకు కలిగినవిజయము, కాంగ్రెసుయొక్క పలుకుబడి ప్రతిష్ఠయేగాని జేరుకాదనియు అన్నిపక్షములవారు వివక్షలే లేకుండగ యికముందు బోర్డు వ్యవహారములలో వ్యవహరించవలసినదనియు సభ్యులనుజేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

మదూరి రాఘవులు భాషాకల్పవల్లి

సంఘము

(సికింద్రాబాదు)

జూన్ 22, 23, 24 తేదీలలో శ్రీ మదూరి రాఘవులు భాషాకల్పవల్లి సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము బ్రహ్మ శ్రీ కథావధాని నేలూరి శివరామకృష్ణగారి అధ్యక్షత క్రింద మార్కెటు వీధిలోనున్న జమ్షెద్ హాలులో జరుపబడును. మదూరి నారాయణ, అధ్యక్షులు.

మన దేశమున నాదినందియు
కన్యావివాహములేకలవు

(కాశీభట్ట-బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు)

మన జేదాది వాబ్బయ్యమును పరిశోధించి చూడగా మన యీ పుణ్యభూమియందు రజస్వలలకాని కన్యల వివాహములే వేదకాలమునుండియుగూడ గావించబడుచున్నవని తేలుచున్నది. మన నవనాగరముల సత్యవరీలనము కావించకయో, పరిశీలనము గావించినను తప్పుటాహులకు లోనయియో మజియే యుద్దేశముతోడనో పూర్వకాలముందు రజస్వలా వివాహములే కావించబడుచుండెడివని వ్రాయ సాహసించుచున్నాడు. కొందఱు వేదములు మొదలు పురాణములవఱకుగల గ్రంథములన్నియు రజస్వలావివాహములే బోధించుచున్నవని సాహసముతో వ్రాయ జొచ్చిరి. వీరు సంస్కృత వాబ్బయ్య మంతగా పరిశీలనము చేయని నవనాగరములు. యావత్ వివాహములే యవశ్యక రజస్వలలని లోకమునకు బోధించ నిశ్చయించుకొననవారు. కందుకూరి పిఠేశ్వరింగ ప్రభృతులు ఇతరకొందఱు నవనాగరములు వేదకాలమునందు మాత్రమే రజస్వలావివాహము లుండెడివనియు తరువాత వివాహపద్ధతులు క్రమక్రమముగ నభోగిపాలై స్వర్ణములకాటికే కన్యావివాహములు ప్రారంభమైనవనియు వ్రాసిరి. వీరు సంస్కృతమున మంచి పాండిత్యము గలిగి గ్రంథపరిశీలనము గావించిన పండితులగు సంఘసంస్కార ప్రియులు మహాదేశకాస్త్రి యం. పి. మున్నగువారు. (ఇటు కన్యయన రజస్వలకాని పడుచని యర్థము చెప్పి కొనవలెను.) మజిలొందఱు నవనాగరములు వేదకాలము మొదలు మొన్న మొన్నటివఱకు రజస్వలా వివాహములే కావించబడుచుండెడివనియు మహమ్మదీయపురిపాలనము వచ్చిన తరువాత రజస్వలలగు నవివాహితుల మహమ్మదీయులె త్రికొనిపోవుచుండుటచే నాయాపత్తునుండి తప్పించుకొనుటకై కన్యావివాహములు దేశమందంతటను నెలకొల్పబడెననియు తలచుచున్నాడు. ఇదియు సత్యబోధములనుండి కల్పించిన కల్పనములుగాని తగు శాస్త్రార్థములుగల చరిత్రాంశములుగావు. యువతీ వివాహముల శాస్త్రానైర్దేశమందంతటను నెలకొల్ప బట్టుపట్టువారు మన దేశమునందువాడుకలో నున్న కన్యావివాహముల పురాతనత్వమును దొలగించి యాచారమును దుర్బలము చేయుటకై యెత్తినయెత్తులేగాని జేటుకాదు. మన దేశమునగల గ్రంథములు (బ్రాహ్మదానులలో) కన్యావివాహములే కావించబడుచున్న సంగతి లోకవిదితము కదా. బ్రాహ్మసూత్రమునందు యీ పూర్వాచారపరాయణులు. పితౄశాస్త్రముల ననుసరించి కార్యము లొనర్చించు భారమును మొదటినుండియు దనుపై నిడుకొనియుండువారు. వేదశాస్త్రములందెక్కడను ప్రమాదబుద్ధిగలవారు. వానిని జరివికొని తెలిసికొనుటలో వెక్కుడగు శ్రద్ధను వహించువారు. ఇట్టివారి యందగతి ఈ యాచారమును వేదాదివికల్పముగా నవినకాలముందు బుట్టిన దానిగా భావించుట ధర్మముకాదు. పరిశీలించుచో, వేదకాలము మొదలు కొనియునుగూడ మన దేశమున కన్యావివాహములే సాగుచుండినట్లు కాన్పించుచున్నది. అందులకు దగు ఋజువుల నాయెఱిగివంతవఱకుండు బొందుపఱచుచున్నాడను.

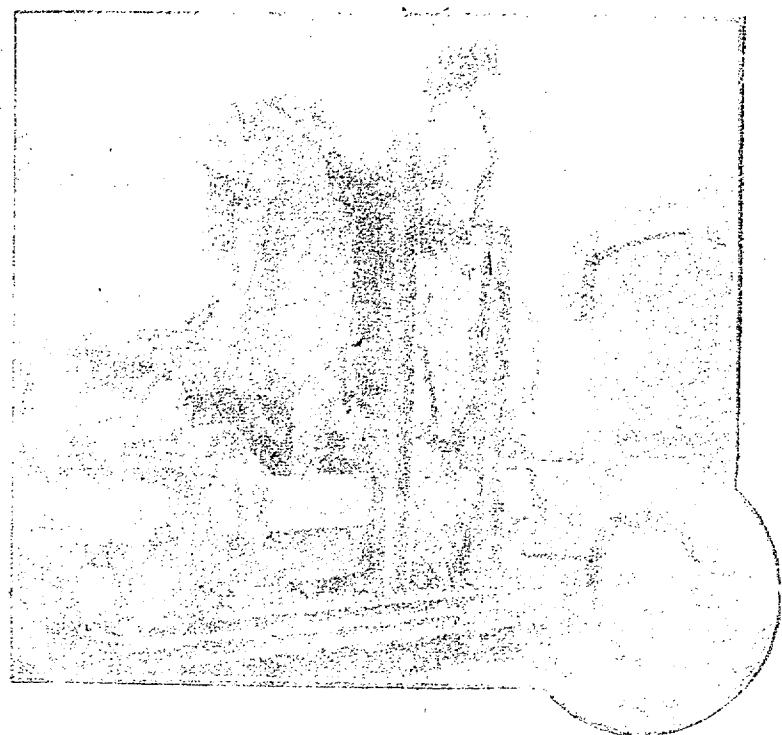
వేదకాలములో

వేదములలో ఋగ్వేదమునందు నవనాగరములు చెప్పుచున్నాడు. ఈ ఋగ్వేదములో భావయన్య నూక్రమము వంతమొకటికలదు. అమంత్రముం జరిగితిని చూచిన ఋగ్వేదకాలమునందును కన్యావివాహములే యున్నట్లును వివాహసంతరముననే వివాహితుల రజస్వలలగుచుండినట్లును తేలుచున్నది. చమవరల యుపయోగార్థమే యా మంత్రము నీక్రింద నిచ్చుచున్నాడను. ఈ పోషమేపరామృతమామేదప్రాణిమన్యథాః పర్యాహమస్మికోమశాగ్నాభివావికా.

భావయన్య పత్నియగు భావయన్యానియను నామ వివాహసంతరము చిరకాలము వఱకు రజస్వలకార్యముండగా తరువాత రజస్వలయై యింకను సందేహించుచున్న పరిశీలన పరిశీలన వలకులిది. మీరింకను నేను రజస్వలకాలేదని సంతయింపవలదు. నాకు వయశ్చిహ్నుమలన్నియు సరిగవచ్చిరి. రజస్వలకాలము. మీచే నుపభోగయోగ్యులైనవి. అనుభావము నిచ్చుచున్నది. ఈ నాకృతులవలన ఋగ్వేదకాలమునందు వివాహసంతరముననే స్త్రీలు రజస్వలలయ్యెదవారని తేలుచున్నది.

ఉపనిషత్కాలములో

ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో ప్రథమ ప్రశ్నాంశములో దశమఖండముందు "మటచ్చిహ్న తేషుకుతుస్యతిశ్యాసహాయయోవస్తీర్ణ చాక్రాక్షగ ఇభ్యగ్రామే ప్రచారక ఉవాచ" అనియున్న వాక్యములబట్టి తత్కాలమున రజస్వలలగానివారలకే వివాహము జరుగుచుండెడివని తేలుచున్నది. వయసు రాని చిన్నది. (అటక) యగు భార్యను వెంటబెట్టుకొని ఉచస్తి చాక్రాక్షగను గ్రామసంచార మొనరించుచున్నట్లు వైయువవివద్యాకృతములో గలదు. అటక యనగా అనుపకారపరయో

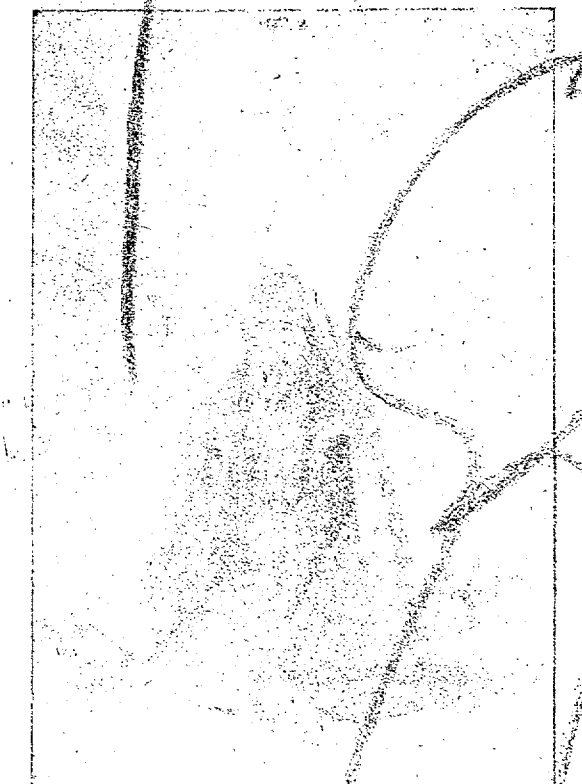
శ్రీశివాజి చక్రవర్తి విగ్రహ సంస్థాపనము

మహారాష్ట్ర వీరశిఖామణి యగు శత్రుఘ్న శివాజయొక్క ఉత్కృష్టమగుకంచు విగ్రహమును పూనాలో గతవారము సంస్థాపించబడెను. ఇండియాలో నింత పెద్దవిగ్రహ మిదివర కెన్నడు నిర్మింపబడలేదు. బొంబాయిలో ఈవిగ్రహమును రైలెక్ట్రించుచుండగ తీయబడిన ఛాయాపటము. దీని తయారు జేసిన సుప్రసిద్ధిల్లి కార్మర్కరుగారి చిత్రము లోగా ముద్రింపబడియున్నది.

ధరాది స్త్రీవృక్షానయని కంకరలనాడు భాష్యములో వ్రాసిరి. ఆ కాలమున రజస్వలలకాని స్త్రీలకు వివాహము జరగుచుండెడిదిగావుననే ఆనుపకారపరయోధరాది వృక్షానలగు భార్యలగుభర్తలందుట తటస్థించినది.

సూత్రకాలములో

సూత్రకాలములో జరిగిన వివాహములనుండి యీ పూర్వము లిచ్చుట కవకాశములేదు. ఏమన, న యశ్చిహ్న ర్మములకై పుష్ప న వి కా ని చ రి త్రాం శ ము ల

కాశీనగరమందుగల మతములలో కెల్ల సుప్రసిద్ధమైనట్టియు, ఆంధ్రులకు ముఖ్యనివాసమైనట్టియు దత్తాత్రేయమతముయొక్క గురుమహాంత

దత్తాత్రేయనంద
సరస్వతీస్వాములవారు

జెప్పనవికావు. నీయందు తెల్పుబడిన వివాహాధునివ్యక్తపాతబుడితో నారసిమాచిన రజస్వలలకానివారికే వివాహముజరుగుచుండెడినని స్పష్టపడెను. ఏమన గౌతమాది సూత్రకారులు ప్రధానంబ్రాగ్యతో అనివ్రాసియున్నాడు. ఋతుమతియగుటకు పూర్వమే కన్యాదానము జరుగవలెనని దీనిభావము. అపసంబాది సూత్రములందును వివాహసంతరముననే ఋతుసమావేశము విధింపబడియున్నది. శేషంసమావేశ సీజ శీర్ మున్నగునూ త్రములబట్టిచూడ నిది తేలగలదు.

స్మృతికాలములో

స్మృతులన్నియు రజస్వలయగుటకు పూర్వమే వివాహము కావలెనని విధించుచున్నవని సంఘసంస్కార ప్రియగ్రంథములు సంస్కృతపండిత మండలాఖండలను వగు మహాదేశకాస్త్రి ఎం. పి. గారు తా వ్రాసిన వివాహ వైదికధర్మము అనుగ్రంథములో (The Smriti enjoins marriage before puberty రజస్వలయగుటకు పూర్వమే స్మృతివివాహము విధించుచున్నది అనియు.) Under all circumstances the marriage proper should take place, according to the Smritis prior to the age of puberty.) సర్వవిధముల పరిమితవివాహము స్మృతిలనుబట్టి రజస్వల యగుటకు పూర్వమే జరుగవలెనని అనియు వ్రాసియున్నాడు. యువతీవివాహములే స్మృతులను విధించుచున్నవని వివాహాల వాదకు ర్మమశాధరావుగారు పేర్కొని వాదించియుండగా అజినరికాదనియు స్మృతులన్నియు కన్యావివాహమునే బోధించుచున్నవనియు వీరుగట్టిగా వాదించియుండిరి. స్మృతులు ధర్మములనుమాత్రమే బోధించున వగుటచే వానినుండి చరిత్రాంశముల నుద్భవారణముగా నిచ్చుట కవకాశములేదు. ఇంతచేల స్మృతులన్నియు రజస్వలలైనతరువాత వివాహముచేయవలయునని విధింపకపోవుటయేకాక రజస్వలావివాహమును గట్టిగా నిషేధించుటను గూడ గావించుచున్నది. కావున నాకాశములో కన్యావివాహములే ప్రచారము కలిగి యుండెడివని దూధితుచున్నది.

పురాణోపాసకాలములో

ఈకాలములో రజస్వలా వివాహములు జరుగుచుండెడి వను పిచ్చినమ్మకమునకు నవనాగరములు వచ్చియున్నాడు. పరిశీలించుచో పురాణోపాసకులను రజస్వలలు గాని కన్యలకే వివాహము జరుగుచుండెడివని బోధించుచున్నవిగా గాన్పించుచున్నది. కొన్ని యుక్తావరణముల నిచ్చెదను.

ఏ వివాహమును మనవారెల్లరును పవిత్రాదర్శముగా బెట్టుకొనినో ప్రతివివాహమునందును నే వివాహము శర్లింశబడుచుండునో అట్టి సీతావివాహము రజస్వలాత్పూర్వ వివాహమే యెయ్యవచ్చును. కల్యాణకాలముకాటికే సీతామహాదేవి పయస్సు అరేండు. శ్రీరామచంద్రులవారి వయస్సు పదుమూడేండు. ఈ యంశము వాల్మీకికృత శ్రీమద్రామాయణమునుబట్టియే తేలుచున్నది. సీతామహాదేవి యొక్కతె యనుపర్వకాలలోనున్నట్లుదు మామయోగి వేదములో రావణాదచటికి వచ్చి సీతానుమృతరిచరిత్రముంగూర్చి శ్రద్ధింప నామహాసాధితమ చారిత్రమును దెలుపుటలో తామరణ్యమునకు నమ్మనస్పటికి దనవయస్సును తన పరివయస్సును సంతయో యాక్రిందిరిని బెప్పినది.

మమథరామహాదేవి వయసా పంచవింశతిః అష్టదశసీ వర్షాణి మమజన్మని గర్భ్యతేః ఈశోకముంబట్టి యప్పటికి శ్రీరామచంద్రుని వయస్సు ఇరువదియైదేండ్లనియును సీతామహాదేవివయస్సు పదునెనిదిదేండ్లనియును బెల్లినది. నుజీయును సీమహాసాధితి ఉపిత్వావ్యాదకే స మా ఇ ష్వా మా కాం ని తే క నే, భుం బా నా

మానుషుల ధర్మమును సర్వమును సమర్థుని అని పలికియుండుటలన్నిటి వివాహమే పరిణామము. ఇందులో భాగమును తరువాత సర్వభావమును తలపించినది తెలుసుకొన్నది. కావున, సర్వభావమును బ్రహ్మచర్యమున నీతా మహాసాధ్యమును వయస్సుని చెప్పబడియున్న 18 లో 12 తీసి చేసిన నీతామహాదేవి వివాహకాలమునాటికి 6 ఏండ్లదాని తెలుసుకొన్నది. అట్లే రామచంద్రుని వయస్సుని తెలుపబడిన 28 లో 12 తీసిచేసిన 16 అగుచున్నది. ఇదియే శ్రీరామచంద్రులకు వివాహకాలమున నున్నవయస్సు వ్యాఖ్యాతలను "రామస్య త్రయోదశేనైవ నీతా పాదేగ్రహణం" అనియు "దేవ్యాస్తు మ్మహాపాదేగ్రహణం" అనియు వివరించుచున్నది. దీనివల్ల నీతామహాదేవియుగ్మ వివాహము రజస్వలత్వార్హమే జరిగినట్లు మాధిపదుచున్నది.

ఇంకను మనవనాగరములు భ్రమవడి, రజస్వలత్వార్హము జరిగిన వివాహములని వేదగ్రాన్థి తలచుచున్నాలో యాతంత్రీవివాహములన్నియు వధువులు రజస్వలత్వమును పూర్వమునందు జరిగినవేకాని పరమమునందు జరిగినవి కావని తలచుటకు సాధారణము కలవు. కుంతి వాక్యములవలన సీతామధ్య మంతయును జేయబడినది. తనకు ముందు లాభింపగలండులకై దూర్వానుదీప్తిన మంత్రము శ్రీస్వస్థానమున వేయబడిన తెలుసుకొనవలెనని సూర్యభగవానుడు దైవదేవీ మంత్రమును కలిపించినది. ఆ మంత్రశక్తివల్ల సంతానమును గలిగించుటకై సూర్యుడు కుంతికడకు వచ్చుచున్నాడు. ఇంక సంతానము కలుగునుగావున నింతలో కైవికముగా నామదేవతను రజస్సు కాన్పించినది. కాను వివాహములేక రజస్సు కాన్పించినందులకై కుంతి యారీరిని వింతపడ జొచ్చినది.

శ్లో. గతస్త్రింధ్యుశ్చైతే కస్త్రింధ్యిత్ కాలపర్యయే చింతయామాస సాకస్యా మంత్రగ్రామ బలాబలం ఆయంజైకీకృతేన మునత్రోమహాత్మనా మంత్రగ్రామ బలంతస్య జ్ఞానేనాతిదిరాదితి ఏవంసంబియంతసా దదర్శయం యద్యదా ప్రదితాసాధవశ్యాల కస్యాభావే రజస్వలా.

(అంగుళ్యపర్యయ 807 అధ్యాయ)

అంతకు బూర్వమునందును దనకాలమునందును వివాహమునకు బూర్వము శ్రీమల రజస్వలత్వము నాడుకయెచున్న యెడల కుంతి తాను కస్యాభావమునందే రజస్వల యైనందులకై సిగ్గుపడనేల? నింతపడనేల? ఇట్లకన్యయన నవివాహితయని యర్థము. నేనవివాహితనే, అవివాహితనకు కన్యనే, అట్టి నాయనయ రజస్సు కాన్పించుట వింతయని భావించుటయేగాక సిగ్గుపడింది కావున గామకాలమునందు రజస్వలయైన తరువాతనే శ్రీమల వివాహము చేయువాడారము తదనియు నంతకు పూర్వమును శేషదయ బాలుడైనను గ్రహించుకొన దగియున్నది. పతిరజస్వలయేల యైనందురా, అపదర్శముగా వినియోగించుటకై దూర్వానుదు మంత్రము నిచ్చెను గావునను అమంత్రము నామెనరీక్షార్థమై పశింపవైయున్నది కావునను తిర్మాచకమును రజస్సు దైవికముగా కాన్పించినది. అట్లుకన్యలందు రజస్సు కాన్పించుటలేదు; కావుననే కుంతివింతను సిగ్గును పొందినది కాన తంతివర్తకమువల్ల వివాహసంతకమే శ్రీమల రజస్వలత్వమున కాలముందు గలదనియు కుంతికన్యకు కలిగినరజస్సు ఆకాలపంభూతమనియు నామెవివాహ మునుజుకు కన్యయే అనగా రజస్వలకానిదియే యనియు ముందు గ్రహించుకొనవలెను. దీనివల్ల భారతకాలమునందు శ్రీమల రజస్వలత్వమును పూర్వమే వివాహితయ్యెడు వారని తెలుచున్నది. నీత, కుంతి యెన్నగువారు శ్రుతియొకన్యలేయినను వీరికిని రజస్వల లగుటకు పూర్వమే వివాహ మైనట్లు కాన్పించుచున్నది.

శ్లో. దేవయానల విషయముతో

మననాగరముల వేదిని రజస్వలా వివాహములగా భావించుచున్నారో, అట్టి నీతాకుంతి వివాహములు కస్యావివాహములేకాని రజస్వలా వివాహములు కావని తెలిసికొనియున్నాము. ఇంకను వీరు యువతీవివాహముగానే భావించిన దేవయాని వివాహముగూర్చి ముచ్చటించుటయు.

దేవయాని బ్రాహ్మణ కన్యయనియు విషయ నామెను రజస్వల యైనతరువాతనే వివాహమయ్యెననియు బూర్వకాలమునందు బ్రాహ్మణ్యులందుగూడ రజస్వలా వివాహములే యుండెడిననియు మనవనాగరముల తెలిచి బ్రాయుచున్నాము. ఇదినింతమాత్రమును పరికాదు. భారతమునందలి చూడ వివాహమైన తరువాతనే దేవయాని రజస్వల యైనట్లు కాన్పించుచున్నది. భారతమునుండి తన ప్రహరణముని సీత్రం నిచ్చుచున్నాను.

"ఏవమక్యో యయాతిగు కుక్రంభ్యో శ్రవణమిదమ్, కాస్త్రోక్త విధిసారాణా వివాహముకశ్చైవధిమ్|| అర్హ్యుక్తా న్యూపాద్విత్రం దేవయానిం, తిథోత్తరాం స్వప్నానైక కన్యాశాం తథాశ్రేష్ఠయాసహ|| సంప్రాజితీకృతైశ్చైవైత్యేష్వ న్యతపత్రయః జగూవస్యపురం స్వాప్త్యాత్మాతో భవతాత్మసా||"

ఈవాక్యములు యయాతి దేవయాని నామెతండ్రియగు కుక్రంభునిం బెండ్లియాడి యామెను గామెదానీ జనంబును శరీరములను వెంటగొని తనపుత్రమునకు పెండ్లివల్లు చేయెనున్నది.

"దేవయానాకు సహితస్సవ్యూహ సమామత్సృజః విజహరబహునాం దేవవన్యన్తిక మృతముకుతా లేతు సంప్రాప్తే దేవయానీజరాంగ నా, లేభగర్భ్య ప్రధమకమహారీప్యవాయతి|| ఈవాక్యములవల్ల భర్త యంటికి జన్మతరువాత కొంత కాలమునకు దేవయాని రజస్వల యైనదనియు నటువీర్లుట సంతానము కలిగించినయు మాధిపదుచున్నది. కాబట్టి దేవయాని యువబ్రాహ్మణ కన్యక వివాహము రజస్వలత్వమునకు పూర్వముందు జరిగినదిగాని పరమం జగదగలేదు.

శరీరస్థాపనం

శరీరస్థాపనం రాజపుత్రక. ఈమె యును దేవయానియను చెలికత్తెలు. ఈమె కారణం తరమున దేవయానికి బానిసయినది. ఈ బానిసి వెంటగొని తన భర్త పురమునకు దేవయాని చనినది, దేవయాని భర్త గృహమునకు జరిగిన తరువాత రజస్వలయైన యామె వయస్సుయగు శరీరస్థాపన యయాతిపురముననే రజస్వలయైనదికాని కాలపశ్చయన కానియై పోయిన కారణమున వివాహము లేనిదియై పోయినది. అట్టి యయాతియందు రజస్వలయైన తమ్ముగూర్చి యిట్లు ముచ్చటించుకొనవలెనది:-

"బుకుకాలశ్చ సంప్రాప్తానవమే పిపతిర్యుక్తః

కింప్రాప్తంకిన్య కర్తవ్యంకింవాకృత్యకంభవేత్"

రజస్వలనైతి, కానిమగదులేదు. ఏమికానలినది అని యామె విచారించిన విచారమువల్ల రజస్వలత్వమునకు మగడుండుట పదా చారముని బోధపడుచున్నది. ఈ విధముగా భారత కాలమున వివాహసంతకముననే బ్రాహ్మణపుత్ర కలును రాజపుత్రకలుగూడ రజస్వలత్వయ్యెడువారని తెలుచున్నది.

దేవీ భాగవతమునందు

దేవీ భాగవతమునందు మాడ వివాహసంతకముననే శ్రీమల రజస్వలత్వయ్యెడువారయి రజస్వలాంతరమున వివాహము చేసెయెడల యశోహాని, కలహాని కలుగుననియు తెలుచున్నది. దేవీ భాగవతము తృతీయ స్కంధము శతకాపాఖ్యానము 109 పుటలో కీలుడను వైకుంఠుడు తనకూతు వివాహము నుగూర్చి యాక్రిందివిధమున పరీక్షించినట్లు కనుపించుచున్నది.

శ్లో. వివాహానీ మతాయామే శాస్తిని తం కరోమికిం దశోద్ధాధికాయాను దానకాలాపియత తం

దీవికామ శ్రీరాములుగారి యాధీకరణములు, తే|| గ|| పెండ్లి కెడిగినదొక మాత్రునిండ్లియెట్లు నేయునునెండ్లియో యెదునేయును పడనొకఁడేడునయ్య పడుచునకును దానయోగ్యులగునందు డలవియెడ||

ఈ దేవీ భాగవత వాక్యముల వల్ల పురాణ కాలములో శ్రీమల వివాహము రజస్వల లగుటకు పూర్వమే కావలెనని దేవీయు రజస్వలా వివాహము మామ్యముగా నెంచబడిన దనియు తెలుచున్నది.

శరీరతిగా నీత, దేవయాని, కుంతి, శరీరస్థ, శీలపుత్ర మున్నవారి చరిత్రములవల్ల మాడ పురాణకాలమున గన్పాదించువామలే కావలెననుచుండెడి వనియు రజస్వలావివాహములు మామ్యముగా నెంచబడుచుండెడి వనియు మాధిపదుచున్నది. దమయంత్యులగుట నేమందురా, వారి వివాహములందు గూర్చి చెప్పించుటకు దశవనకాశములు పురాణములందు గాంచుటలేదు. వారు రజస్వలయైన తరువాతనే వివాహమయిన యెవ్వరును తెప్పబడియుండలేదు. పురాణకాలమునందు మాధికా కన్యావివాహములే యనదగిన నీత, దేవయాని మున్నగువారి కల్యాణములు కలవు. కావునను కాస్త్రములు కన్యావివాహము విధించుటయేగాక రజస్వలా వివాహమును నిందించుచున్నవి గావునను దమయంత్యులు వివాహములు గూడ రజస్వల లగుటకు బూర్వమైనతేయ మున్నవన లేదు. ప్రాథమికానివారలు స్వయంవరమున గావించుకొనుట మున్నగు కార్యములను క్షేయగృహ యను శ్లోక యొట్టి నవనాగరములందు వచ్చుచున్నది. ఈ ప్రాథమికమునకు మాడేమో తెలియవచ్చుట లేదు. విజేతనియములను కలుపుటయట్టి కన్యక లాడినందులకు విజేతకులై యేరింతురు. మాధువులయందుబుట్టిన మగలు పెండ్లి నుండియు ముగ్ధులగునీ యుండవచ్చును. భార్యభర్త సంబంధముల గూర్చిన యాలోచనములు బాల్యమునందుండియుండును. చిన్నవారిలే పతలంబుగూర్చియును పతలంబుగూర్చియును నాలోచనముల బెట్టికొని బొమ్మల పెండ్లి మున్నగునా కాలమును మాబాలిక యంతిడి మాబాలు డింతిడి వాడని కన్యకాస్వేషణములు గావించు చుండురు. అందుకుదుకు పాటల కాదాడుండురు. మాడేండ్లకలికను నెవ్వరి నైన నీ మగ డని చూపిన సిగ్గు పడి పగలు చూపును. మనదేశమునందలి యార్థశ్రీమల బాల్యమునందు యు కలుంబవిషయక భర్తాధికమనందు బోధించుచుండెడివారు. అట్టివాడు పెద్దలచే ప్రేరేపించబడి తనకు నెంచుకొనుట మున్నగు కర్తవ్యము లొనరించుట వింతకాదు. భాగవతములో జుట్టిడి లొనరించుచుండగా శ్రీకృష్ణుడెడలి కోకల వారింజనో వారెరును బాలిక లేకాని, యువకులుకారు. సంస్కృత భాగవతమున బాలికా కుమారికా అని తెల్పబడి

యున్నది. అది యటులుండ వీర లేడేడ బాలుడైన శ్రీకృష్ణుడు తమకు భర్తకాలవేసను తలంపుతో తత్ఫలనీకై కాత్యాయనీవ్రతముచేయ యునునకడకు వచ్చి యందు స్నానము చేయుచుండిరి. బాలుడు భర్తకాలవేసని తలచుచునా బాలికలు కాక పోయెను కానేరయదా. ఈబాలికలు నాలుగై డేండ్ల యాడుకలిగి యుండినను తమకు శ్రీకృష్ణుని భర్తకాలవేసని కాత్యాయనీవ్రత మొనరించిరి. మనవారు చిన్నతనమునందీయు నట్టి వ్రతాలు చేయించి వివాహవిషయక జ్ఞానమును వారియందు బాగుగ వ్యాపింపజేయుదురని దీనివలన దేలుచున్నది.

కావున బాల్యముననే భర్తల నెంచుకొను జ్ఞానము వారి కుండుట వింతకాదు. అదిగాక చరిత్రకాదలూక పునఃపరిచరిత్రమున పర్వంబులతో ప్రధానాంశముల వర్ణించి వేయుదురుగాని యాప్రధానముల సంతకా పర్వంబులు. సాధారణముగా వివాహమును కెప్పి తరువాత సంతానముగలుగుటను పర్వంబులుచుండురు. అంతమాత్రముచే వివాహమైన వెంటనే సంతానము గలిగినదని యెంచుకొనదగినదికాదు. అల్లవారి పెంకమ్మకు పెండ్లియైనవా యనిన అన్నో పెండ్లియైనది కడు పెడు విడ్డలు పుట్టిరని శ్రీమల తమలో నామచెప్పుకొందురు. అంతమాత్రముచే పెండ్లిని సంతానము గలుగుటకు నడుమ సంతకా సంతకము లేదనుకొనగూడదు. పెండ్లి యైనతరువాత కొంతకాలము పుట్టినింటనోయైత్రవారింటనో యున్న తరువాత రజస్వల లగుటయు పిమ్మట గర్భాధానముగుటయు నటుతరువాత సంతానము గలుగుటయు సంభవించి యుండవచ్చును. ఈ నడుమ సంగతులను మన మూహించుకొనవలెను. అదిగాక కవులు రచింపుకై లేని ప్రాథమికవర్ణనము తెచ్చి పెట్టి విద్వంతుడు, వస్త్రాపహరణలై యుండిన గోపికలు బాలికలై యుండినను పాతకాద్యుడు వారిని యువకులను వర్ణించినట్లు వర్ణించినాడు. "షేక్స్పియరు మహాకవి రిచర్డు డి నెకంతు అనునాటకములో రిచర్డు డి నెకంతు అను నాయకుని భార్యను ఆడించుచును ప్రాథమికా పర్వంచెను. కాని యామె ప్రాథమికా, బాలికయే. రిచర్డు డి నెకంతు భార్య వివాహమునాటికి బాలికగాని ప్రాథమికావయస్సు నైనను రచింపుకై షేక్స్పియరు మహాకవి యామెను మొదటినుండియు ప్రాథమికా పర్వంచెననియు ఆ నాటకమునకు పీఠిక వ్రాసినవారు వ్రాసియున్నాడు. గ్రంథములలో గవులచే ప్రాథమికా వివాహముగా వర్ణింపబడిన వివాహములు పల్కించేమనందే సత్యముచే బాలికావివాహము లగుట తలపించుచుండగా కన్యా వివాహములకు వ్రాసిగాంచిన భారతదేశమున ప్రాథమికానావకముగా కవులచే వర్ణింపబడిన వివాహములు కన్యా వివాహములగుట యబ్బురమా? ఉగ్రపాలతోనే సంసారవాస్య బోధ నుండుచుండు బాల బాలికలు వివాహాది కార్యములందు బుద్ధిచాతుర్యముం జూపుట యశ్చర్యమా? ఇచ్చటి సరివిక్రయాది నాటకములందు కన్యకలు తమ తమ వివాహవిషయమున నెంతబుద్ధిచాతుర్యముం జూపుచున్నారో వదనవలె తెలుంగరా? ఇంత యెల్ల వింధుసంస్కారప్రియులగు నవనాగరములు గూడ బురాణయుగము దేయబడినందులకై యంతమునందీయో కన్యావివాహములు మనదేశమున ప్రబలియున్నవని వ్రాసితిరవలసినవారగుచున్నాము. ఈవిషయమై సి. వి. వైద్యా (C. V. Vaidya) గారిట్లు వ్రాసిరి.

"But we cannot help observing here that the beginning of that custom of child marriage was noticed at the close of the epic period. There is no evidence of it in the epics, but there is the evidence of the Greek historians who visited India at this time."

మఱియును ఆర్. సి. దత్తు (R. C. Dutt) గారిట్లు వ్రాసిరి:-

"The custom gradually came into vogue in the rationalistic period."

ఈవిధముగా నవమేధావులగు సంఘసంస్కారప్రియులు మాడ శ్రీమలత్వముల పూర్వము, 800 ఏండ్ల మాడే కన్యా వివాహములు మనదేశమున ప్రచారముకలిగియున్నవని వ్రాసియుండగా ఆకాలమునందే పాశ్చాత్యదేశములనుండి మనదేశము నువచ్చిన యువనయాత్రికులు మనదేశమునందే దర్శనము రజస్వలలుగాని బాలికలకే వివాహములగుచుండెడినని నాట్యమయ్యచుండుగా, నిక్కాలమున మన నవమేధావులు మహమ్మదీయులు మనదేశమునకు వచ్చినతరువాత నిచ్చుట కన్యావివాహములు ప్రారంభమయ్యెనని వ్రాయుట యెంతవింతయో పడు పరులూహించుకొందురుగా? ఇచ్చటి నవసంస్కారప్రియులు తెప్పరితిగా మహమ్మదీయులీదేశమునకు వచ్చిరని కాని యిచ్చటి కింమక పూర్వపు సంఘసంస్కారరీతులు తెప్పరితిగా, బురాణయుగంబయినగాని కన్యావివాహములు మనదేశమున ప్రారంభించియుండులేదు. నేను సోదాహరణముగా తెలిపినదిగా నవి వేదకాలమునుండలు నేటివరకు అనూచానముగా వచ్చుచున్నవి. ఇది కన్యావివాహముల సత్యచరిత్రయని సత్యమునందు ఆదరముగలవారు తెలిసికొందురు గాక!

సత్యమేవ జయతి, నానృతమ్

భార్యసంతుజారిగెజటు

శాస్త్రము

పి. వెంకటరెడ్డిగారు కాకినాడలో స్వయం శ్రమచేసి మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రెవెన్యూశాఖ

జి. జి. హెచ్. ప్రేమచంద్రులు, ఎస్. విశాఖలక్ష్మమ్మల జిల్లాకలెక్టరుగా ఆ జిల్లా ఎలెక్షన్లలో కార్యకర్తలుగా నియమింపబడిరి.

సానికర్షణపరిపాలనాశాఖ

ఈడిగువవారు గుంటూరుజిల్లా దేవాలయ సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. కె. కోటిలింగం, జి. కృష్ణస్వామి చౌదరి, సి. వెంకటకృష్ణారావు, వి. రామకృష్ణయ్య, జి. వెంకటరత్నమూర్తి.

జాన్ విలియం మెయిడెన్ గారు మచిలీపట్నం పురపాలక సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

ఈడిగువవారు కర్ణాటక జిల్లా దేవాలయ సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. జి. బి. ఎమ్. గోపాలస్వామి మొదలియార్, కె. బ్రహ్మశాస్త్రి, కె. శాంతప్ప, బి. తమ్మిరెడ్డి, జి. రామరెడ్డి, ఎ. భీమారావు, ఎమ్. పెద్ద సంజీవిరెడ్డి, కె. కృష్ణప్ప, జి. నుబ్బరాయప్ప, కె. రామారావు, జి. దొడ్డివీరప్పగారు.

పి. పి. వేణ్కటాచార్య మదరాసు మెడికల్ కాలేజి యందు బయో-కెమిస్ట్రీ ప్రొఫెసరుగా నియమింపబడిరి.

నోటిఫికేషన్లు

కంకరనరసింహారావుగారు తిరువూరు తాలూకాలో నూజివీడు దివిజనునందు గో. పంచాయతీ ఆగ్రేజరుగా నియమింపబడిరి.

ఎన్. రామమూర్తిగారు బాపట్ల తాలూకాలో వీరియలో గో. పంచాయతీ ఆగ్రేజరుగా నియమింపబడిరి.

పెద్దిరెడ్డి చెన్నరెడ్డిగారు తాయచోటి తాలూకాలో న కుపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

నంబూరి జగ్గరాజుగారు రాజమండ్రి తాలూకాలో న కుపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

జి. నుబ్బరాయగారు కాకినాడ తాలూకాలో న కధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

పి. రంగవల్లూరపు నాయుడుగారు పితాపురం తాలూకాలో న కధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. నడకదిట్టి సీతారామయ్యగారు పాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

జి. వెంకటరెడ్డిగారు బి. ఏ., బి. ఎల్., సి. ఐ. ఇ. గారు బి. రామకృష్ణశాస్త్రిగారు విశాఖపట్నం జిల్లా దేవాలయ సంఘమున కధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

శాస్త్రము

పి. గోపాలయ్యగారు చిత్తూరు జిల్లా విద్యాసంఘ సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. రివ. ఫాదర్ డి. గ్రావిగాడు కృష్ణా జిల్లా విద్యాసంఘ సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

జాతిభేదముల ననుసరించి విద్యార్థులకు ప్రవేశములేకుండజేయు పాఠశాలలకు ప్రభుత్వ గ్రాంటు లియ్యబడవు. దీనినిగురించి యేవిధమైన ఆక్షేపణము లున్నను వచ్చే జూలయిలోగా ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేసినయెడల వారు అట్టివానిగురించి విచారించెదరు.

సూక్ష్మల ప్రైవేటు బోర్డుసభ్యులు

సూక్ష్మల ప్రైవేటు బోర్డుసభ్యులుగా సి. క్రిందివారు మూడోడ్డలగు నందులకు నియమింపబడిరి. డబ్లియ్య. ఎన్. సింగ్, కె. ఎమ్. గెరార్డుస్, సయ్యద్, అబ్దుల్ కాదర్ నాహుల్ బహూర్, జి. సూర్యనారాయణ, ఎస్. ఎ. స్టీల్, ఎఫ్. ఇ. కార్తి, కె. ఎ. నీలకంఠశాస్త్రి, ఎల్. రెడ్డిగారు ఆయ్యులు, ఎ. రామచంద్రారావు, రివ. ఎ. బి. బాప్టిస్ట్, వి. శివశక్తి నాయుడు, సి. డబ్లియ్య. ఎఫ్. డెన్సెట్, రివ. ఎమ్. శాంతి శంకర్ గారు.

ఇంజనీరు బాక్సు

సి. డబ్లియ్య. క్లార్కుగారు మదరాసు సెంట్రల్ రేంజి ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి. కమిషనరుగా నియమింపబడిరి.

ఆ. రాజగోపాల అయ్యగారు తెలవాడ ఉత్తర రేంజి ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి. కమిషనరుగా నియమింపబడిరి.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్లు పంతులుగారు గుంటూరు సర్కిల్ ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి. ప్రస్తుత మీ పదవిలోనున్న ఎస్. నారాయణస్వామి అయ్యగారు ప్రాజెక్టు సర్ ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

కట్టకు పక్కన

వెంకట్రామయ్యగారు రామస్వామి అయ్యగారు మద్రాసు సర్కిల్ పబ్లిసిటీజను ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

మెడికల్

సాహిత్య చక్రవర్తి

జొన్నలగడ్డ రామకృష్ణశాస్త్రిగారి నిర్యాణము

సీ ఘనవతంబువాడ జనార్దన్ శాస్త్రి

సాంబాటిమహాశాస్త్రి

వివిధవిధ ప్రబంధాల్ని

పంగళావళి యశస్వినయనం

నిఖిలపండితులను సాహిత్య ని

జ్ఞానసాగరమునందు

వ్యాకృతిమోహంతరంగా

కావ్యపారిజాతం దాదారవిద్యు

తే. గి. సత్యచక్రవర్తి సాహిత్యచక్రవర్తి

అనవి జొన్నలగడ్డ వంశాధిపతుడు

రామకృష్ణశాస్త్రి ను-ధీమహితుడు

భౌతికమును విదవాడి బ్రహ్మపదము

తెందె ముమ్మలసంతాప యెందరేనీ.

ఉ. ఏకవిధాత్మభావ మనయామనియందెకవృద్ధిబోయి! వే

తేనెవిధాత్మభావభిక్తి కేగుదునెత్తము లభ్యసంప! వి

ద్యావభింబు బాలకల కాంక్ష నగుకనొద్ద గల్గె! నో

హా! విచారింపు! మాతగతియున్న దెవందెవకేమందా!

ఉ. అక్కటికమ్మలూని వృద్ధయమ్మనమాదనపాతకాలకా

నెక్కడనేనేనీవునుల నీరసపదవుల దాత్మబియం

దక్కడొనర్చుబాంధినియెంచిననాగోనియెంచుఖమే

మెక్కడనేనేనీవునెంచెదదక్కడివ్యామనాస్యకామికా

అప్రసాదాని

కాళమాస్తి వెంకటనరసింహారావు,

ఈమని.

శ్లో॥ శ్రీ దుర్గారామ గోపాలకృష్ణయ్యాభ్యోమహిమరూప,

అప్రకటనాకావ్యకృష్ణ స్వర్ణం ప్రాపమహామతిః॥

కం॥ శ్రీమహిశేష్వరుడయ్యే

భూమిని పశ్చిమంబు పుణ్యస్థితిచే!

జా మృతశేవుడై వ్య

ధామత గోపాలకృష్ణ ధన్యుడు నలయుకా॥

మ॥ విప్రులవ్యాధిపాపముల ననున నివ్యాధివృక్షాన్నిచే

గపటంబిందుక లేనబుద్ధిగతిను ద్వాదశ్యసంధానతి॥

అపరగ్రాంధియనగనోపేతివి యాశ్వాశేకకార్యప్రియా

జపితప్రాధమ్యంభంగకరణా గోపాలకృష్ణయ్యా॥ 3

సీ॥ ఎవ్వడు మొదల దా నెల్లప్రజను గాంధి

మతిబోధజేసి సమ్మతినిగావు

నెవ్వడు చిరకల యిష్టములకయ

విజనపతిని తేనె విడువకపుడు

ఎవ్వ దాజనమని కెల్లయత్నగృహి

గ్రాంధిజలు ప్రభు రక్షిగట్టె

ఎవ్వడు లాశోపకృష్ణయవనిబూని

కారాగృహము తేర ధీకడనుడు

తే॥ గి॥ పట్టి శ్రీదుర్గారామహాస్వయండు

సరసగోపాలకృష్ణయ్య జవలనెల్ల

తీరినిచిరచారవార్ధిని తించి మిండు

స్వర్గమునకే నిర్యాణకాంతి నొందె॥

తే॥ గి॥ అతిపాముడై యురారు పట్టిపుడు

మృత్యుదేవత కరయయి మింటికేగ

తిక్కులేక ప్రజల్లుఁబడికలైరి

తల్లి దండ్రీయు లేనట్టి పిల్లలవలె

కం॥ అమృతశేవున కచ్చలు

తేనుము, శాంతియు, నుదార-సిద్ధియుమోక్షం

భామాధవుడీవుత, నుర

ధామమునకొ నిరవివాహ, ధర్మము గలుగకా॥

కాటనాటి తిరుమలరాయుడు.

ఆర్. కృష్ణారావుగారు మద్రాసు మెడికల్ కాలేజి

లో ఆ॥ ప్రొఫెసరుగా నియమింపబడిరి.

బి. దయానందరావుగారు మద్రాసు జనరలు ఆసుప

త్రంలో రిజిస్ట్రార్గాజేమిన వియమింపబడిరి.

మిస్. ఉజనియమ్మమాత్రే ఎమ్. బి. బి. ఎస్. గారు

మదరాసు మెడికల్ కాలేజియందు లేడిట్యూటరుగా నియమింప

బడిరి.

నంద్యాల పారులసభ

బాద్మోలి సత్యాగ్రహమునకు సహాయము

శ్రీ శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి స్మరణ

సారీ సర్వోత్తమరావు, ఉ. లక్ష్మీనారాయణ

గార్ల ఉపన్యాసము

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

నంద్యాల, మార్చి 21:- బాద్మోలి రీడింగు రూమునందు

నిన్న రాత్రి బహిరంగపథ జరిగెను. దేశభక్తులగు దుర్గి ర లగోపా

లకృష్ణయ్య గోపబంధువాడుగార్ల మరణమునకు విచారము

దెబ్బను, బాద్మోలి సత్యాగ్రహమునకు సానుభూతి జాపును

తీర్చుకొనిరి.

సుబ్బారావు దేశపండితులు అన్యక్షులవచ్చిరి. పరా

మర్మ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు ఆర్. రామారావుగారు

అంగ్రరక్షముయొక్క మేధాశక్తి త్యాగమును ప్రశంసించిరి.

కల్లూరు సుబ్బారావుగారు (అనంతపురం) గోపాలకృష్ణయ్య

గారి జేములు అపధివయసుగార్ని కంటికితెచ్చుచు దెప్పిరి.

సారీ సర్వోత్తమరావుగారు బాద్మోలి సత్యాగ్రహ తీ

ర్మానమును ప్రతిపాదించుచు దేశీయులు తమ హక్కులకొరకు

యెట్లు పాటుబడవలెనో దెప్పిరి. ప్యరాజ్యసమరము బాద్మోలి

యందు ప్రారంభమైనది. ఇతర ప్రాంతములవా రందరుగూడ

దీనికి సహాయము జేయవలసియున్నది. ప్యరాజ్య సాధనకు

నూచింపబడిన మూడువిధములం సత్యాగ్రహములలోనిది

ఒకటి. ప్రాతనిధ్యము లేని పన్నుల వసూళ్లయెడ తీవ్రనిరసము

దెబ్బలు కిడియే మంచివార్తమని వితి వాడులు గూడ

అంగీకరింతురు. బాద్మోలి తీర్మానం దు

ఉద్యోగులు ప్రతివ్యక్త ప్రావలాడి అనేక ప్రారకృత్యములకు

గడంగుచున్నారు.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు శారదానికేతనము వని

మిద యా గ్రామము వచ్చియుండిరి. పిత తీర్మానమును బలపర

చుచు యా ఉద్యమముయొక్క చరిత్రను దెలిపిరి. గుజరాతు

నాయకులు అతివాగ్రథగ ప్రవర్తించిరి. సక్రమముగ ఒక

మెట్టు లేరువలెనొక మెట్టు యొక్కనట్లు అనేక కట్టుబట్టుములు

చేసికొని ఉద్యమము ప్రారంభించిరి అని లక్ష్మీనారాయణ

గారు దెలిపిరి. మహానందయ్యగారు పాశోహితులు దేశాభి

మానుల తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రస్తుతం సుపన్నమిందిరి.

అ్యోధులు సభను ముగించుచు గోపాల

కృష్ణయ్య గారిని గూర్చి కడు విచారము

తోబలికిరి. ప్రజాసేవకుల పోషించుటకు తగు యోర్నాలులు

లేకపోయినని చింతించిరి. చనిపోయినవారి కుటుంబములకు

సానుభూతి దెబ్బలును బాద్మోలి సత్యాగ్రహమును బలపరచు

చు సభలో తీర్మానించబడెను.

సారీ సర్వోత్తమరావుగారు అన్యక్షునికి వందనములు దె

బ్బుచు గోపాలకృష్ణయ్యగారి స్మారకనిధికై ధన సహాయము

జేయవలెనని మోపురించిరి.

తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు

(స్వీయవిలేఖరి)

తూర్పు గోదావరిజిల్లా బోర్డుయొక్క సాధారణ సభ

యొకటి 18 తేది మధ్యాహ్నము రాజమండ్రిలోనున్న రాజ

మండ్రి తాలూకాబోర్డు ఆఫీసులో మ॥ రా॥ రా॥ పోల

గోవిందరావు నాయుడుగారి అధ్యక్షత ల్పించి సమావేశమయ్యెను.

సభకు ఏడుగురు హాజరయిరి.

(1) పోల గోవిందరావు నాయుడుగారు, (2) మాడి

రెడ్డి వెంకటరత్న నాయుడుగారు (3) గుడమూర్తి చిరారావుగారు

(4) గుర్రుల సూర్యనారాయణగారు (5) కాకినాడ తాలూకా

బోర్డు ప్రెసిడెంటు (6) పితాపురం తాలూకాబోర్డు ప్రెసి

డెంటు (7) రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు.

సభాప్రారంభముననే ఏడుగురు సభ్యులలో సభజరువులు

అధ్యక్షమనియు, తాలూకాబోర్డులందుండి జిల్లాబోర్డునకు సభ్యుల

నెమ్మకొనుటకు ఆహ్వానిత్యుక, కొద్దిమంది మిత్రులతో కాల

తేనుచుచేయబూనిన అధ్యక్షుల రాజకీయనీతిని పొగడబా

ననియు, అట్టిసందర్భములలో సభ ఆప్రజేయులు ధర్మమనియు,

తమతీర్మానమును ఆమోదించువాగు సభలో ఎవరును లేక

పోయినను తమకు విచారములేదనియు, సభను ఆప్రజేయులు

ధర్మమనియు, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు మ॥

రా॥ రా॥ నారిన నరసన్న బి. ఏ. గారు నడిపిరి. నరసన్న

గారు తీర్మానమును ఆమోదించువారు సభలో లేకపోయిరి.

పిమ్మట సభజరిగెను. విలంబు పోవరములో పోవరు నెం

దిరిపాకల నొకదానిని త్వరలో స్థాపించుటకు బోర్డువారు

తీర్మానించిరి. నెలకు నూరురూపాయల జీతమువారు బాలభట్

పాధ్యాయ నొకనిని నియమించుటకు బోర్డువారు తీర్మానించిరి.

బాగ్ లి సత్యాగ్రహము

గవర్నరుగారికి బహిరంగ లేఖ

డాక్టరు మున్సిగారు తమ శాసన

సభ్యత్వమునకు రాజీనామము

బొంబాయిగవర్నరుగారికి వ్రాసిన లేఖ

(నిప్పటి రేఖవాయి)

ఆయ్యా నేను వ్యవసాయముగా వెళ్లి చూడనియెడల ఏవిధ మైన పదవియు నన్ను వాడరాదు. నాగరికతయొన విజ్ఞాన విశేషసంపదనగల ఏ ప్రభుత్వముగూడ ఇట్టి నిర్బంధపద్ధతులను ప్రజలపై నమలు పరచజాలదు. శిస్తు హెచ్చింపుల తిగావారులు యెలుండనిచ్చి యావరంతుకాధికార పర్యవల ఇంకొక క్రొత్త తిగావారు బయలుదేరినది. ప్రజాపాలనా వ్యవహారమునకు సంబంధించిన యాసాధారణ మైన శిస్తు తిగాదలమును గూడ సర్కారువారు దురహంకారమునచేసి ప్రజలను నిర్బంధపద్ధతుల నమలుపరచుచుండగా అత్యంతము స్వాతంత్ర్య భిక్షకుల ఏ ప్రజలను మిన్నిక పరచించి యుండజాలదు. శిస్తు హెచ్చింపులను రద్దు చేసినను చేయక జూయినను యీ విధముగా గవర్నరు మెంటువారు తమ నిరంకుశ స్వోచ్ఛార భారణి కనుబరచుట ప్రజలకు దుష్ప్రభావ. అట్టి భోగి ప్రభుత్వమువారు అలంబించుచో సహించుచున్నా మాడదా యనునదియే ప్రస్తుతాంతో శనయొక్క సారాంశముగా పరిగణించినది. ప్రజలు శిస్తు హెచ్చింపుల భరించలేము మొర పెట్టుకొనుట సేరము అగునా? కేవలము శాలాకాయం దధికారము వహించియున్న డిక్టేటరుల పరిజ్ఞానము కలదని భావించి సదరు సానిటరీకార్యాల మాటల మీదనే పూర్తిగా ఆధారపడి గవర్నరు గారగు మీరును మీ ఆధికార వర్గమును వ్యవహరించుచున్నార.

నేను నా స్వల్పభారీధనచే గ్రహించిన ప్రైవిటులను నన్నింటిని సాత్త్వప్రమాణములతో బుజువు చేయగలను. బాగ్ లి శిస్తు హెచ్చింపుల విషయమై విమర్శ చేయబడినను కాకున్నను ఇట్టినిర్బంధపద్ధతులను సర్కారువారు అలంబించవచ్చునా మాడదా యనువిషయము ముందుగా విమర్శించబడవలసియున్నది. ఇట్టి నిరంకుశపద్ధతులను ప్రతిఘటించు గా వెల్లడిచేసి పరిశోధించవలసియున్నది. భారతీయులకుండ ప్రజా సామ్రాజ్యములోని పౌరులగుటచే యీ దేశములోని స్వాధీనపరిపాలన కాంతిసంరక్షణ ప్రక్రియముగా జరుగునట్లు చేయుటకు భారతీయులకుగూడ హక్కుగలదు. ఇప్పుడు బాగ్ లి తాలూకాలో అమలమిచుచున్న కఠిననిర్బంధపద్ధతులను విమర్శించి పరిశీలించుటకు నాకు సహాయముగా చనిచేయగలందులకు మరొకరు కాసనసభ్యులను నేను ఆహ్వానించుచున్నాను. మేము పరిశోధనచేసినమాటల ఫలితపరీక్షలు లింకను మరీ కొన్ని బయల్పడగలవు. మీ సహకారమునకును నాని మీ బ్రతిమాల రాజ్యాంగతంత్రజ్ఞానమువల్లగాని యీ నిరంకుశ పద్ధతులు సమర్థించబడ జాలవు.

బాగ్ లి తాలూకాలోని సహాయ నిరాకరణవాదుల యొక్క కాసనోల్లంఘనము నడచుటకు ప్రక్రమాంతో శావాదలయొక్క సహకారము కావలయునని గవర్నరుగారు నా మీరు కోరుచు వచ్చిరి.

ఇంతకాలమువరకును ప్రక్రమాంతో శావాదల సర్కారు వారి యుద్ధమానులను తొలగింపకుండు కారణము ప్రక్రమాంతో శావాదల అలంబించిన కొన్ని రాజకీయసిద్ధాంతములే యె యున్నది.

కాని బొంబాయి గవర్నరుగారుయిన మీతోడను మీ ప్రభుత్వమువారితోడను మీరు ఇకనుండియు ఆంతరంగికముగా నుండవలయునని కోరుటకు మీకు అర్హత పోయినది.

బొంబాయి గవర్నరుగారుయిన మీరు రాజకీయ పక్ష విభజనపద్ధతిపై పరిపాలనము చేయుట బాధకా కనిపెట్టి వర్తింపజేయుచున్నార. కాసనసభలోని వివిధ రాజకీయ తర్యముల పోరిని బాగుగా విడిచిపెట్టుచున్నార. రాజకీయాంతో శావాదలయినవారి నందరిని జోకొట్టి నిర్బంధించి నిర్వీర్యులగా చేసిరి.

సామాన్యపు రెవిన్యూ వ్యవహారములలోగూడ అట్టి వారిని నోరెత్తకుండ చేసిరి. రాజకీయాంతో శావాదలయినవారు చెప్పెడి మాటలను తృటికరించి నిర్లక్ష్యము చేసి వారి విజ్ఞాపనలను బుట్టదాఖలు చేసిరి. ఈవిధముగా ప్రజాపాలన వారు

అగువారి కలనరములను అణచివేయుటవల్లనే మీ ప్రభుత్వము మరింత నీరసమున యెంచి యీ పద్ధతులను మంచిదని నమ్ముచున్నార.

ఈ లాగ్ ను రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు పూర్వోక్తరచిత్ర ఏమిటి?

భూమి శిస్తు నిర్ణయము చేయుటయం దవలంబించ దగు నూత్రములను నిర్ణయించు అధికారము ఆము రాష్ట్రీయ కాసనసభల వారికే వదిలివేయవలయు నని జూయంటుపార్లమెంటు లికి విజ్ఞాపనను సీదాంతికరించిరి ఆ విధముగా సదరునిర్ణయ అధికారము కాసనసభలకు వర్తింపజేసి అమలుపరచవలయు భూమి శిస్తు హెచ్చింపుల విషయమై తలపెట్టవలసి 1924 సం. 11 ములో యీ రాష్ట్రీయ కాసనసభవారు తీర్మానించిరి. అట్టి శిస్తు నిర్ణయనూత్ర నిరూపకాధికారము కాసనసభల కొసంగుట దురదృష్టము యీ రీసెటిల్మెంటు ప్రకారము మీరు నిర్ణయించిన హెచ్చింపుల రేట్లు ప్రకారము వసూలు చేయుటయొన ప్రారంభించవలసి 1927 సంవత్సరములో యీ రాష్ట్రీయ కాసనసభ వారు తీర్మానించినందున. చిట్టివివరము శిస్తు హెచ్చింపురేట్లు ను నిర్ణయించిన 3 మి ట్లీ వా రు త మకు సలహానిచ్చుటకై కొందరు కాసనసభ్యులను చేర్చి యొకసలహాసంఘము నియమింపవలెనని కోరిరి. కాని అట్టిసలహాసంఘము నూత్రుకల పరినిధులను నాన్వేషితులను అగు రా. బి. నాయక్ గారును శివరాసానిగారును కలిసి ఆండర్సుగారి ప్రత్యక్ష ప్రసాదభూయ్యమైన శిస్తు హెచ్చింపునివేడికను విమర్శించి చతురులను వెల్లడించి సరైన సర్కారులను నానించి సలహానిచ్చినపుడు అట్టి సలహాదారుల మాటలు నిరసనభావముతో నిర్లక్ష్యము చేయబడినవి. లోపాల యికారిని యితరులు పెట్టుకొనిన మొరలు వ్యక్తమైనవి. ఎట్లా దైవశక్తియు బట్టెలునుగూర్చి కాసనసభలో చర్చలు కాలమున బాగ్ లి రైతుల కష్టమునుగూర్చి కొంచెము కాసనసభలో చర్చించుటకునూత్రము కొలది నిషేధములయనకాశము లభించెను. మేమెన్నివిధములుగా ఆందోళనచేసిన మాకు లభించెడి ప్రత్యుత్తరమేమనగా:— సెటిల్మెంటు అఫీసరు సర్వ జ్ఞుడనిగా, అత్యంతక్రూరుని నిర్ణయమును నిర్దుష్టములనియు, సర్కారువారు చాటియుచున్నార. ఈ ప్రత్యుత్తరముగా జూచి రాజధానిలోని వారందరిను విమోహించుచున్నాడు. చిట్టివివరము యీ శిస్తు హెచ్చింపులనుగూర్చి కాసనసభలో వోట్లుతీసికొనబడినవి. మిల్లిటేరీతంత్రమును విమోహించుచున్నా (గవర్నరుగారు) చాలా నేర్పుతో వ్యవహరించిరి. ప్రక్రమాంతో శావాదల రాజకీయ వ్యవహార ప్రస్తుతము న్నన, మీరు ప్రజలకు తగిన ప్రతినిధులకారిని గాని కాసనసభాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచువారు కారనిగాని మీరు చాటింపగలిగిరి.

చిట్టి వివరము ఏదో విధముగా శిస్తు హెచ్చింపుల కను మాలముగా అధిక సంఖ్యాకుల వోట్లను కాసనసభలో సంపాదించి ఈ కాసనసభా తీర్మానమునే తాము తిరస్కరింపించిరి. ఇంతకు పూర్వము యీ శిస్తు హెచ్చింపులను చేయగూడదని యీ కాసనసభవారు చేసియుండిన తీర్మానములుగూడ ప్రజాభిప్రాయమునే వ్యక్తపరచినవి. అవి గవర్నరు మెంటువారు నేడు మరచిపోవుట నైనను విలులేదు. కాని శిస్తు హెచ్చింపులనే ఎట్లో యొక్కట్లు పద్ధతిలోని అధిక సంఖ్యాకులచే మాయావాదము లవల ఆమోదించజేసి యీ సభా తీర్మానమే మీకు అనుకూలముగా నుండుటవల్ల యీ తీర్మానమే ప్రమాణవాక్యమనియు ప్రజావాక్యమనియు సర్కారు వారు భావించిరి. ఈ తీర్మానమే ప్రజాభిప్రాయముని వింటున్న ప్రభువుగారు ప్రమాణముగా గైకొనిరి. ప్రక్రమాంతో శావాదల మనుమేము కాసనసభలో పక్షపాతి మాలమిచ్చియు అప్పుడు ప్రజాభిప్రాయములు కావలె త్రోసివేసిరి. కాని, బాగ్ లి ప్రజల కృతనిర్ణయమై సాత్త్వికనిరోధము నవలంబించి ప్రభుత్వ కాసనముల కింట్లంఘించుటకు ప్రారంభించిరి. మేము ఆకాదు కాసనసభలో చెప్పిన వాక్యములలో ప్రజాభిప్రాయమునే వ్యక్తపరచి యుంటిమని నేడు బాగ్ లి ప్రజలు తమ కార్యాచరణలను నడుపుచేసిరి. అప్పుడు కాసనసభ్యులకు మేము విమర్శలను కోరియుండిన సహాయములు కొలదివేయెను బాగ్ లి సత్యాగ్రహోద్యమమును కాంతింపజేయుటకు నేడు మీరెక్కువ మరతులకు అంగీకరించవలసి వచ్చినది. ప్రక్రమాంతో శావాదలమను మేము కాసనసభలో ఉండిరాగల ప్రజాకల్లోలములను నివారించుటకై ప్రజాభిప్రాయమును నున్న క్రమమున ఉండెను మాయాభిప్రాయమును మీరు తృటికరించి మేము కాసనసభలో కూర్చుండుటయే మీకుకంట కమెయండినయెడల నూ సహకారమును మీరు వాంఛించుటకు విలులేదు. అది మానవత్వము కాజాలదు.

గత ఫిబ్రవరి నెలలో రావుబాబూవారు నాయక్ గారు కోరిన సహాయముగానీ, గత మే నెలలో రావుబాబూవారు బాబూబాబుగారు కోరిన సహాయముగానీ ప్రజలకు గుంజకేసి యుండిన చో అట్టి సహాయమును కండ్ల కర్చుకొని మీ ప్రభుత్వమే మా ప్రభుత్వముగా నెంచియుండెడి వారము. కాని, ఆకాదు దయ చేసి యుండవలసిన స్వల్పసహాయమునే ఇప్పుడు మీరు ప్రసా

దించినప్పటికిని ప్రజలచే నిర్లక్ష్యము చేయబడి నిరసింపబడి తృటికరించ బడును. ప్రక్రమాంతో శావాదల మనుమేము మీరు విజ్ఞాపనల చేయుట వల్ల నిష్ప్రయోజనములైరిమి నూ వదకులను మించిన తీవ్రపద్ధతులను నేడు ప్రజలు అలంబించుచున్నార. ఇప్పుడు గవర్నరు మెంటువారు ప్రజలను నిర్బంధించి హింసించినను కోరినవరముల నొసంగినను అభిమాన బుద్ధితో వ్యవహరించుటలేదని వ్యక్తమైనది.

కనుక మీ ప్రభుత్వమే మా ప్రభుత్వముని మే వికనుండి యు భావించ విలులేదు.

గత ఆదివారమునాడు మీతో సంప్రదించి యుంటిని. నిర్బంధ విధానము నిలిపివేయవలసిన అనించితిని. కాని, శిస్తు భగ్గు మనోరథుడనైతిని. ఎండువేరనగా 280 మంది ఆయుధ పాణులైన పోలీసుభటులు బాగ్ లి తాలూకాకు క్రొత్తగా గొనిరాబడిరి. 4 గురు స్వేమలు మేజస్ట్రేటులు క్రొత్తగా నియమింపబడిరి. పీఠీగారు స్వేమల నూపరించెండెంటుగా బాగ్ లి ప్రజల నితిలయకారణభూతులై వెలయునట్లుగా నియమింపబడిరి.

ఇటువంటి వైఖరిని ప్రభుత్వమువారు అలంబించుచున్న పుకడ, బాగ్ లి నేను కండ్ల జూచిన వైపరీత్యములు నెలకొనియున్నపుడు, ఈ రాజధానిలోని పట్టభద్రుల తరపున కాసనసభలో నాసభ్యత్వమును వహించుటకు అర్హుడనై ప్రజాపాలనాదేవ నాజాలను.

(1) బాగ్ లి ప్రజలు కోరిన విచారణసంఘమునియమకము ను ఎందరు ప్రజలకోరుటకు హక్కుగలదా లేదా?

(2) అట్టి విచారణసంఘమువారు చేయబోయెడినిరారణ ప్రతిఘటనలకు ప్రస్తుతము తాత్కాలికముగా యీ శిస్తు వసూళ్లను నిలిపివేయగూడదా?

(3) ఇప్పుడు గవర్నరు మెంటువారు అమలు జరుపుచున్న పురపాలనములలో అలంబించుచున్న నిర్బంధపద్ధతులు ఆమోదించి ప రింపదగినవా?

ఈవిషయములలో నేను యేవిధముగా అధికారము వహించి నానియోజకవ్యవహారపున వ్యవహరించవలయునో నిర్ణయించగలదుకై నానియోజకవ్యవహారిని ఆహ్వానించుచున్నాను.

మింట్లో - మీ ర్షీరా బ్యాంగం గం పం ప్కరణములు అమలులో నున్న ది న ము లం దు పర్ గోపలదాసు పరభగ్ గారు తాముకొరెతము ప్రాబల్యమును కాసనసభలో వినియోగించి రెవిన్యూ వ్యవహారములలో కావలసిన విచారణ జరిపించగలిగిరి ఆ విషయములో గవర్నరు మెంటు వారి మంత్రివర్గమునందు భారతీయసభ్యు డొక్కడే యుండెను. ఆనాటి కాసనసభ స్వల్పాధికారమునే కల్గియుండెను. కె యిరా జిల్లాలో శిస్తుల తిగాదా నచ్చినప్పుడు కాసనోల్లంఘనము సత్యాగ్రహము కొనసాగింపబడినది. అట్లయ్యున, చిట్టివివర సాధారణముగా వ్యవహారపరిష్కారమును ప్రభుత్వమువారు చేసిరి. ఇప్పుడు నూతన రాజ్యాంగసంస్కరణవల ప్రకారము గారి గురు భారతీయులు ప్రభుత్వ మంత్రివర్గమునందు ఆధికారము వహించియున్నను నేడు మనము ఆసహాయల మెలిమి. బొంబాయి కాసనసభ ప్రజాపరిమితులతో నిండిజే గాని ప్రజాప్రతినిధులమాటయే సర్వవా త్రోసివేయబడును బాగ్ లి తాలూకాశిస్తు హెచ్చింపుల విషయములలో యీ కాసనసభలోని అధిక సంఖ్యాకుల తీర్మానమే గవర్నరుగారునా మోమును వింటున్నగారికిని ప్రమాణవాక్యమైనది గడక ఆ సభలోని నా సభ్యత్వమును వదలుకొనుచున్నాను. బాగ్ లి తాలూకా ప్రజాహింసలను గ్రహించి అభిమానము వహించిన నియోజకవ్యము తోడన నేను ఏ కి భ విం చి రా జ ధా ని లో ని ప్ర జల కం ద రి కి ని వి జ్ఞా ప న చే యు ట యే నా కై వ్యముగా భావించుచున్నాను.

బాగ్ లి విషయములలో మీతో సంప్రదించిన జూలై 28 లను నావంటివారి యెడలన్ను మీరు కనబరచిన మర్యాదలకై నేనెంతయు గృతజ్ఞుడనుకాని యీ ప్రభుత్వవిధానము కేవలము ఒక్క ప్రత్యేకాధికారి స్వతంత్ర యష్టానుసార మెనదియను గాదు. కేవల ప్రజాభిప్రాయమునారమైన ప్రభుత్వమును కాదు. అందువల్ల మీవంటి ప్రధానపరిపాలనాధి కారులు మాయెడల ఆదరణ కనుబరచినను నిరుపయోగమే యగుచున్నది.

జమీన్దార్ పురం మిల్లున మ్మె

పదివారు నిశ్చలముగా నుండుట

జమీన్దార్ పురం, జూన్ 20:—కాలమానము పరిశాసనం డకపోవుటచే నిప్పట పథలుగాని, ప్రదర్శనములుగాని జరుగుటలేదు. తిలక్ పుస్తకాలయమునందు క్రొత్తసిన్నీకల జరుగుచున్నవి. ప్రజలు శాంతముగాను నిశ్చలముగాను నున్నార. కర్మాగారములలోగాని ఇంటుగాని మార్చేమియు లేదు.

(శ్రీ వెను.)

బాల్కనీ సత్యాగ్రహము

శంఖారావము

వల్లభాయి పటేలుగారి

యువన్యాసము

బాల్కనీ సత్యాగ్రహనాయకులైన వల్లభాయి పటేలుగారు 16 గ్రామముల రైతులసభలో

చెప్పిన యువన్యాసము

బాల్కనీ, జూన్ 18-16 గ్రామములనుండి వచ్చి సమావేశమైన రైతులసభలో వల్లభాయి పటేలుగారు గత సాయంకాలము పరియాడుగ్రామములో సభస్యసించిరి. ఈసభ రిలవెన్ టలంపుగా జరిగినను రైతులందరూ సంకల్పమాత్రమున వందలాదిగ సమావేశమైరి. వల్లభాయి పటేలుగారు యిట్లుపద్య సించిరి-

వరాహులయొక్క ప్రవర్తన ప్రశస్తయగానననదని గవర్నమెంటువారు సమర్థించి కొనియాడుటవల్ల గవర్నమెంటు వారు తమ ఆవలంబించుచున్న ప్రారపదతులకు పశ్చాత్తాపపు తై నట్లు కన్పించుటలేదు గోడుయట్టుమీద నోకటిపోటునే యుచున్నార, బాల్కనీ రైల్వేస్టేషనులో ఉప్పు ఆపహరించిన వరాహ దొంగతనము చేసినట్లుగా నేను ప్రజల సాక్ష్యము ని య్యగలను. కాని పోలీసువారు నేరమును కప్పిపుచ్చుటకై యె ట్టి యవినీతికరపద్ధతులనైనను ఆవలంబించుచున్నార.

గవర్నమెంటువారు సమాధానబుద్ధియును దాక్షిణ్యభావమున కనుబరచలేదు. ఇరుపక్షములవారికిని ప్రాతిపదిక మైన ముఖ్య మవతులే వారు అంగీకరించుటలేదు. అవరతులేవనగా- ఈ సత్యాగ్రహమునందు శిక్షితులై చెరసాలయం దుంచబడిన వారి నందరిని విడుదలచేయవలయును- సర్కారు అధికారి యు యాతాలకాలో హద్దుమీరి చలాయించిన అధికారము విడుదలమై విచారణచే నవలయును, నిష్పాక్షికమైన యొక విచారణ సంఘమును నియమించి శిక్షు మోచ్చింపుట శ్వాయా శ్వాయములు గూర్చి విచారణ చేయవలయును. గవర్నమెం టువారు తమకు చేతనైనట్టి సకల నిర్బంధవిధానములను ఆములు పరచవచ్చును. వారికిగల అస్త్రముల నన్నింటిని ప్రయోగింపవచ్చును. కాని వారు ఆపజూ ముండుట నిశ్చయము.

ఇంక కొన్నిదినములు గడచినచో, ఇప్పు డీజనులను హింపించి ప్రారముగా అధికారముగా చలాయించుచున్న యాద్యోగులయొక్క పిల్లలను కుంటుంటికులను యీ యాద్యో గుల దౌర్జన్యమునకై తపించగలరు. అప్పుడు శిలాపృథ్వీయము లుకూడ కరిగి నీరై పోగలవు.

ఎటువంటి ప్రార చక్రవర్తితనను సుచ్చిక చేయుటకు నిరాయుధులైన ప్రజలకు గాంధీమహాత్ముడొక శివ్యమైనవార్త మును బోధించెను.

ఈ సత్యాగ్రహదీక్ష యింకను కొన్ని శాఖల జరిగెడిచో ప్రపంచమునకు నూతన హింసాపదో మొకటి మనము చేయువారమగుదుము. కేవల ప కు బల దౌర్జన్యము క్రింద క్రుంగి కృశించి నిస్త్రాణియైపోయెను నున్న చూ న వ కొ టి ను ద్ధరించుటకు మనము మార్గమును చూపిన వారమగుదుము. సర్కారులో దాఖలుచేయబడిన భూముల గూడ రైతులందరూ వెల్లి సాగుచేయుటకు ప్రారంభించవలెను. మీకు యీకార్యమునందు తోడుకావలయు నన్నచో మీస్త్రీ లకు మీకు వెంటపిరిగిని సాగుచేయ మొదలుపెట్టుడి. ఇది దౌర్జన్యరహితమైన పోరాటమునకువల్ల మీవెంట స్త్రీలకూడ కొర్రుగ్రహమునకు రావచ్చును. స్త్రీలు తమసహజవృద్ధియై సై ర్భక్తులువలెను, కష్టసహనమువలెను తమసోదరులకన్న ఎక్కు డుగా యీదౌర్జన్యరహితమగు పోరాటమునకు అర్హులై పధిరలు. ఈవర్తనపునందు పురస్కారములేనే స్త్రీలుగూడ బహిరంగపథ లకు హాజరకాలేక పోవచ్చును.

ఖలేదారులను ఖ లే దా రు లు కా ని వా రి ని విడదీసి భిక్షాదరణమును జూపి గవర్నమెంటువారు విమర్శ లను నిరత్యాహులగా జేయజూతురు. వారు రహస్యముగా ప్రచారముజేసి విమర్శలను పీడియారురు. కాబట్టి మీలో మీరు వరప్రసాదము అనుసరించవలెదు. గవర్నమెంటు ఏజంట్లు మాటలకు చెవియొగ్గవలెను. మీకు ఏవిషయమైనను సంబోధన భయము కలిగినప్పుడు శానద్ధకు రండి.

అన్నిటికన్న మీరు ముఖ్యముగా గమనించవలసిన దేను నగా నమ్రభావులై దౌర్జన్యభావమునడిపి సాత్వికభావమునే వహించవలయును. దౌర్జన్యరాహిత్యమే మీపాలిటి చింతామణి. ఆ తృప్తి ర్భక్తి ము విషయము భగవంతుడు మీకునుగ్రహించు గాకయుని సదా ప్రార్థించెదను.

సభలో వెంటనే రు 300/లు చందాలు వసూలయ్యెను.

బాల్కమునందు ఆరోగ్యముగా నుండిన వృద్ధాప్యమునందుకూడ ఆరోగ్యవంతురాలిగ నుండగలదు.

ఇది మీ స్వాస్థ్యకలనా? మీకు ఎక్కువకాలము జీవించువారవలె నెల్లప్పుడు ఆరోగ్యవంతుడను పొందుతుంటిరా? ఎప్పుడైనను ఆహారోగ్యముగాను, బలహీనుగాను ఉంటిరా? మీకు ఎప్పుడైనను విసుక జనించి పోయినవిషయము తెలుపుచుంటిరా? తరచుగా తలనొప్పులు, కంటిర నొప్పులు వచ్చుచున్నవా? గృహకృత్యములయెడ అపవర్ధ్యత కనుపరచుచుంటిరా? మీర సంతృప్తి నొందుచుంటిరా? వాటివలన భయములేదు. స్త్రీ అవయవముల సరియైనస్థితిలో నుంచువలెగలకు మందు తర్యదీపి. మీకు వాటి వ్యయముగా పరిశీంపుడు.

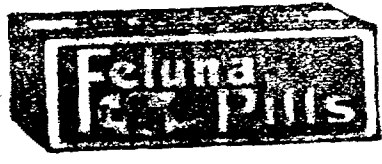
ఫీలూనా మాత్రము స్త్రీలకు మాత్రమే. ఫీలూనా మాత్రము స్త్రీ వ్యాధుల మూలమున లోలగించును. రక్తపుష్టిని కలిగించి నిర్మలాశోగ్యమును నేకరించును. కండ్లకాంతిని హెచ్చించును.

బాధితులను బాధింపనేకులు ఫీలూనా మాత్రము నేవించుటవల్ల తమ ఆరోగ్యమును పొందగలిగి సుఖించుచున్నార. బాల యావన, కామరవార్ధక్యనశలమిట్టియందను స్త్రీకి ఫీలూనా మాత్రము సహాయమొనర్చి, బాధల నంతరింపుచున్నది. సుఖమైన జీవితకే. స్త్రీ జనముచే ప్రశంసించ బడుచున్నది.

స్త్రీ బాధకు ముఖ్యకారణములు శరీర మర్వావము నులలా బాధములు గలిగియుండుటయే. వాటిని శుద్ధి పరచి పుష్టి చేయవలెను. వాటిమీదనే దేహరోగ్యము వాధారపడియుండును. అవి సరిగా వర్తించని యెడల మీకు సరిగా నుండవలెదు. ఫీలూనా మాత్రము వాటిని శక్తిమంతముగ చేయ సాధ్యమగు గలిగియున్నది. ఫీలూనా మాత్రము యిట్లు రక్తపుష్టి యొనర్చుటయే స్త్రీ వ్యాధులకు త్రిశూలముగా వర్తించుచున్నది.

వల సీసా 1 క రు 2/4.

Sole Agents : PATEL & DHONDY P. O. Box 838, Bombay

ఇండియా బర్మా, సిలోనునందంటను కెమిస్టు లందరివద్దనుదొరకును

పాస్తుబాక్సు నెం. 620 కలకత్తా సినలైన ఫెలూనామాత్రము ఎజ్జెనికవలలో అమ్మబడును గ్రహామ్ రెమిడిస్ లిమిటెడ్, కేప్టాను, యస్. ఏ. వారి ఉత్పత్తి. (84)

న్యాయస్థానవార్తలు

మైనరు పిల్లలను తల్లి

అన్యమతమున గలుపవచ్చునా?

న్యాయమూర్తి వేపారామేశ్వరంపంతులుగారి యెదుట గుత్తికొండ రత్నమ్మ క్రైస్తవమతములో తిరుగుచు, ఆ మతంబుంబడమైన ప్రార్థనలజూపు స్థలములకును, మత్రిగంధమును జరుపుచు ఆ మతమున స్వీకరించుటకు ఇష్టమును జూపుటయే గాక ఆమె మైనరు కుమార్తెలు కనకమ్మ అనే వాడుక పేరుగల కనకరత్నమ్మను, నుబ్బాచమ్మ అనే వాడుక పేరుగల కనకబాబమ్మను, మైనరు కుమారుడు వీరభద్రరావును సదరు మతమందు శేర్బల్లకు ఇష్టమున్నట్లు తెలియచున్నది గాన సదరు రత్నమ్మ కం డియెస్ వీరాస్వామి తన ఆల్బును పోయిన లగాయకు (అనగా 1916 సం) తల్లితరపున మైనరు పిల్లలకు సన్నిహితుడుగుడుగాండి కుటుంబమునకు సంబంధించిన అన్ని వ్యవహారములను సక్రమముగాను, మైనరులకు ఉపయోగముగాను జరుపుచున్నందున తండ్రిమతమునే మైనరు పిల్లలకూడ పెంచవలసినదిగాన సదరు మైనరు కుమారుడు కుమారీలకు సదర వీరాస్వామికి ఒప్పజెప్పి వాని పోషణక్రింద నుంచవలసినదని నకేమనుకోర్డు జడ్జి నేపా రామేశ్వరగారి యెదుట హుచిరాజా అప్పారావు పంతులుగారు పిటిషనుకరతరపున కొరెరి.

రత్నమ్మ పెనిమిటి వెంకటచూ 1915 వందత్యరము చని పోయెను. అతనికి ఇద్దరు కుమార్తెలు, ఒక కుమారుడు కలరు. ఆతని వరజానంతరం ఆతనిభార్య రత్నమ్మ తన తండ్రియగు వీరాస్వామి వద్ద కేసి ఆతని పోషణక్రింద నండెను. స్త్రీ అగుటచే తన కుటుంబ వ్యవహారములనుజరుపుటకు రత్నమ్మ తన తండ్రి వీరాస్వామికి అధికార మిచ్చెను. వీరాస్వామి పిల్లల తేమముకొరకై వ్యవహరించుచు మైనరు కుమారుడు వీరభద్ర రావును రి సంవత్సరములనుండియు రాజమండ్రిలో పాఠశాల లో ప్రవేశపెట్టెను. కొంతకాలమునకు రత్నమ్మ క్రైస్తవ మిషనరీ స్త్రీలలో సహవాసముజేసి వారల మతములో కలియవట్లు తెలుపుటయేగాక మైనరు పిల్లలనుగూడ సదరు మతమందుకులు పుటకు ఉద్దేశించుచున్నది. పిటిషనుకర వీరాస్వామి ఇట్లుజేయ మాడదని అనేకపర్యాయములు తన కుమార్తె రత్నమ్మతో జెప్పెనుగాని నిరవయోగము లాయెను. ఒక శాదురత్నమ్మ పిటి

షనుక పోషణక్రిందకు తెప్పించవలెనని పిల్లలతోగూడ నింటిలో కనుంపకపోవుటచే వీరలను వెతక వారంభించెను. చివరకు తేకర్లెలోనున్న వివనరీల గృహములవద్ద కనుపించెను అస్వామి యుగా మైనరు పిల్లల నచ్చట నిలిపివేయుట కాస్త్రనిరదయ గాన సదరు పిల్లలను వారల పిటిషనుకర పోషణక్రిందకు తెప్పింప వలెనని పిటిషనునందు కలరు.

హుచిరాజా అప్పారావుపంతులుగారు పిటిషనుకర తరపున వాదించుచు మైనరుపిల్లలను పిటిషనుకర సంరక్షకత్వము క్రింద నుంచవలసినదనియు, పిల్లలు తండ్రిమతమైన హిందూ మతమందే నుంచవలెననియు వాదించిరి. ప్రతివాది తరపున పిల్లలు ఇంకను క్రైస్తవమతమందు చేర జేదనియు, ఈవిషయము వరీమ్యూరమగువరకు సదరు మతమందు పిల్లలను చేర్చుననియు నూచించబడెను.

న్యాయమూర్తులు తీర్పుజెప్పుచు ఈపిటిషను హుచియన్ కార్డుకు ఆస్తుక్రిందరాదనియు, సంరక్షకత్వముకొరకు పిటిషనుకర సిబిలుకోర్డులో దావా తీసికొనిరావలసినదనియు పిటిషనుకర కొట్టికేయుచు సదరుదావా వరీమ్యూరమగువరకు పిల్లలను మతమందు కలుపమాడదని జెల్పిరి.

* అబ్బాస్ అలీఖాన్ గారిపేరుట డిప్ (వైసిడెన్సి మేజిస్ట్రేటుగారు నిన్ను నుముస్వామి కరీయప్పన్ అనువాద పూనమలీలో పెరుమాల్ అనువాద ఆవున దొంగిలించినందుకై 879 ఇండియన్ పీసెలకోడ్ ప్రకారము మొదటి నుద్దాయికి రి నెలలు రెండవవానికి ఒక నెలయు కఠినశిక్ష విధించిరి. ఇందు మొదటి నుద్దాయి యితివరకొకసారి జైలునందుంపబడెను.

లిలోవానమై పరిస్థితులు

సుఖి వీగారి విన్నపము కలకత్తా, జూన్ 21-తెంగాల్ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ సభాధ్యక్షుడగు శ్రీయుతు నుభావచంద్రబోసుగారు కవుకాలమున మన వీరకార్మికులకు సాయముచేయుట భారతీయుల విధియని యొక విన్నపముజేసినారు. (ప్రీ. ప్రెస్.)

కుంభకోణం పూర్వారావరాయలులు

కుంభకోణం, జూన్ 20-నిన్న యిచ్చల జరిగిన పూర్వారావరాయలుసభలో వారివిలాస్ కారదా, మత్తులమ్మి రెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన పిల్లలను ఖండించు తీర్మానము చేయబడెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

లేబరు పక్షపు ఆర్భాటము

శ్రీకృష్ణశాస్త్రి

అన్ని కలు సమీపించుకొలదియు, బ్రిటీషు లేబరు పక్షపు ఆర్భాట మధికమగుచున్నది. హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారమును చేకూర్చెదమని చెప్పిన, లేబరుపక్షమువారు నేడు ఆనంగతి నే తలపెట్టుట లేదు. హిందూదేశ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునంగతి వీరికి పట్టుటలేదు. స్వయం నిర్ణయ సూత్రమునకు విరుద్ధముగ నియమించబడిన రాయల్ కమిషనులో సభ్యులుగ జేరుటకు, లేబరు పక్షమువారు సమ్మతించిరి. రాజకీయశయములలో వీరికిని కన్సర్వేటివు పక్షమువారికిని భేదము గనుపించుటలేదు. రాయల్ కమిషనును హిందూదేశము జహిష్కరించినందులకుగాను, మాగ్డనాల్డు ప్రభృతులు మండిపడుచున్నారు. ఇంపీరియలిస్టులలో వీరు అగ్రగణ్యులగుచున్నారు. కన్సర్వేటివులవలె వీరును భారతీయులలోపములను కనుబడిచి, దేశము నావరించిన సమస్య రాజకీయసమస్యగాదని చాటుచున్నారు. రాజకీయ సంస్కర్తలు, ప్రజలకు మిత్రులు గారని, వీరు అన్యాయదేశముగ సూచించుచున్నారు. భారతీయు లెల్లరును విద్యావంతులై, తమ దేశమును రక్షించుకొన శక్తిని సంపాదించువరకు ఇండియాకు స్వరాజ్యమును ప్రసాదించ వీలులేదని, కన్సర్వేటివులు మామూలుగ తెలుపుచుదురు.

విద్యావ్యాప్తియూ, ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమువలన సాధ్యపడకున్నది. విద్యపై వెచ్చించుటకు తగిన డబ్బు మిగులకున్నది. దేశరక్షణలో సుశిక్షితు లగుటకు భారతీయుల కవకాశముల నిచ్చుటలేదు. తుదకు మితమగు స్క్రిన్ కమిటీ సూచనలుగూడ నిరాకరింపబడినవి. అమ్మ తాబెట్టును అడుగుకొని తినసీయదను సామెతవలె, కన్సర్వేటివులు భారతీయుల యభివృద్ధి కెట్టి యవకాశముల నీయబోరు. మీదుమిక్కిలి అట్టి యభివృద్ధి గలుగువరకు స్వరాజ్యము నీయ వీలులేదనుచున్నారు. దీనియర్థమేమి? స్వరాజ్యము నెన్నటికిని ప్రసాదించ వీలులేదనియేగద. ఈకారణముచేతనే భారతీయ నాయకులు స్వరాజ్యము లభించినగాని, ఇతర సౌకర్యములు చేకూరవని మొరలిడుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారును ఇట్టి సిద్ధాంతమునే ప్రతిపాదించుట నేర్చుకొనిరి. హిందూదేశమునందు కార్మికుల స్థితి చక్కబడి, వీరి దార్శిద్ర్యము తొలగువరకు స్వరాజ్యమువచ్చి లాభములేదని, లేబరు ప్రముఖులు తెలుపు చున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో కార్మికులుగాని, మరి మేయిత్తరతరగతివారుగాని,

సత్వరాభివృద్ధి గాంచుట కవకాశములేదు. దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన పిమ్మటగాని, ప్రజల నావరించిన కష్టములు దొలగజాలవు. స్వరాజ్య సిద్ధికి బిమ్మట, భారతీయులు ఆంతరంగికసమస్యలను మిగిలిన దేశములవారివలె పరిష్కరించుకొన గల్గుదురు.

నాగరికమునం దభివృద్ధి జేసిన ఇంగ్లండు ప్రాన్సు మున్నగు దేశములందు కార్మికులస్థితి మాత్రము చక్కబడెనా? ఇప్పటికిని కార్మికులకును యంత్రయజమానులకును మధ్య కలహములు సాగుట లేదా? అయినను కార్మిక సమస్యలు పరిష్కారమగు నను ఆశ, అక్కడిప్రజలకు గలదు. స్వపరిపాలనానుభవమే, యిట్టి ఆశకు కారణమగుచున్నది. అట్టితరి, హిందూదేశము స్వరాజ్యసంపాదనపైననే తన మనస్సును లగ్నముజేయుట యవసరమగుచున్నది. తమబాధ్యతలను తగ్గించుకొనుటకును, తమ వాగ్దానములను నీటగలాపుటకును, లేబరుపక్షము వారెదురు తిరిగి భారతీయులను నిందించుచు, ఇంపీరియలిస్టులకు మద్దతు చేయుచున్నారు. లేబరు ప్రతినిధులు పర్సెలు, హాల్సువర్త్ గార్లు హిందూదేశ కార్మికపరిస్థితులను విచారించి, కార్మికుల దుర్గతిని తమ రిపోర్టునందు వర్ణించిరి. ఇంగ్లండులో కార్మికులకు దొరకినడబ్బులో నల్ఫుభాగమైనను హైందవ కార్మికులకు దొరకదని, వీరు అధిష్టించిరి. కాని, బ్రిటీషు పారిశ్రామికులతో బోల్చిచూచిన, హైందవ పారిశ్రామికుల స్థితిగూడ ఇంతహీనముగ నుండునని చెప్పవచ్చును. యజమానులకే సరియగు లాభము దొరకనపుడు, కార్మికులకు పాచ్చు వేతనములనిచ్చి ఎటులభరింపగల్గుదురు? ప్రభుత్వము వారు హైందవపరిశ్రమలకు తగినరక్షణనొసగకున్నారు. తగిన ప్రోత్సాహ మొనగుటలేదు. హిందూదేశమునందు ఎంచదగిన పరిశ్రమలు కనుపించకున్నవి. కార్మికులలో పలువురు పాలముబని చేయువారు. వారిసంగతి, లేబరు పక్షమువారి కనలే దెలియదు.

భూములరాబడి వృద్ధిగావలయు ననినను, పరిశ్రమలరాబడి వృద్ధిగావలయుననినను, అధికపుబరువులను తొలగించి, ప్రభుత్వమువారు విశేషసహాయ మొనర్పవలెను. అందుచే నిది రాజకీయప్రశ్నయగుచున్నది. పర్సెలు ప్రభృతులు నిజమగు కారణమెద్దియో గ్రహించుకొన్నారు. హిందూదేశము నుండి వెలుపలకుబోవు ధనప్రవాహమును వీరు గుర్తించరయిరి. గృహపరిశ్రమ లేల యడుగంటెనో వీరు కనుగొనరయిరి. కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య నుదయించు సంఘర్షణమే, కార్మిక సమస్యయని వీరు తలంచుచున్నారు. పర్సెలుగారు హిందూదేశమునం దంతటను దుర్భరదార్శిద్ర్యము గలదని యంగీకరించిరి. ఈదార్శిద్ర్యమునందు ఏకొలదిమందియోదప్ప భారతీయు లెల్లరును మునిగి యున్నారు. విద్యాధికులును, నిరక్షరకుటుంబమునూడ దీనిచే పీడింపబడుచున్నారు. అందుచే హిందూదేశ సమస్యను విశాలదృష్టితో జూచువారు ప్రజల పరాధీనస్థితిని తొలగించుట ముఖ్యవసరమని, గ్రహింపనేర్తురు. లేబరు ప్రముఖుల రిపోర్టు కన్సర్వేటివుప్రతికలకు మితిలేని సంతసము గలిగించినది. భారతీయులను నిరసించుటకు కన్సర్వేటివులతో

పాటు లేబరు పక్షమువారును బూనుకొన్నందుకు, మార్క్సింగుపోస్తు పత్రిక మిక్కిలి సంతృప్తి జూపుచున్నది.

బ్రిటీషు కార్మికులు పర్సెలుగారి నివేదికను బాగుగ పరిశీలించవలయు నని, మార్క్సింగుపోస్తు ఎచ్చరించుచున్నది. హిందూదేశపు మిల్లులతో బ్రిటీషు మిల్లులు పోటీ జేయలేక బోవుటకు కారణము, హైందవ కార్మికులకు తక్కువ వేతనముల నిచ్చుటయే యని, యీపత్రిక దెలుపుచున్నది. హైందవ పరిశ్రమల నేదియోయొకతీరున అడుగంటజేసి, బ్రిటీషు వర్తకమును వ్యాపింపజేయుటయే, యీ పత్రికతలంపుగ నున్నది. శీతకాలములో వెడలుటచే, పర్సెలుగారి కింకను నిజస్థితి తెలియలేదట. వేసవికాలములో జూచుచో, హిందూదేశపుమిల్లుల ఘోరస్థితి మకింత వ్యక్తమగునట. అందుచే నీమారు వ్రాసెడి రిపోర్టులో, భారతీయులు నిర్వహించెడి మిల్లులను, అసలే మూసినేయవలసినదని వ్రాయుటకు, మార్క్సింగుపోస్తు పత్రిక పర్సెలు ప్రభృతులను పురికొల్పుచున్నది. హిందూదేశపుమిల్లు లేతీగున నయినను అంతరించుచో, మార్క్సింగుపోస్తు పత్రికకు నిదురపట్టును. లాంకుమైరు వర్తకము క్షీణించుచున్న సమయమున బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారును కన్సర్వేటివుపక్షమువారును చేతులగలిపి, హిందూదేశపు మిల్లులను నిర్మూలించుచో, బ్రిటీషు వర్తకులకు మితిలేని సంతసము గలుగగలదు. పర్సెలు రిపోర్టులో నొకవిషయమును మాత్రము మార్క్సింగుపోస్తు దిగ్విమంగజాలకున్నది. ప్రస్తుతదేశదుస్థితి, బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు గౌరవప్రదము గాదని, పర్సెలుగారు చెప్పి కొంతబాధ్యతను పాలకులపైగూడ మోపిరి. ఇది మార్క్సింగుపోస్తుకు ఏమాత్రము రుచింపదయ్యెను. పర్సెలుగారు, భారతజాతీయవాదులు దెలిపెడి కట్టుకథలను నమ్మిరని, యీపత్రిక నిందించుచున్నది. బ్రిటీషు పరిపాలనము ప్రారంభమయిన పిమ్మట, దేశము భాగ్యవంతు మయినదనియు, కార్మికుల దార్శిద్ర్యమునకు పాలకులు బాధ్యులుగారనియు, ఈపత్రిక తలచుచున్నది. ఈమారు వచ్చెడి లేబరు ప్రతినిధులు పర్సెలుగారు చేసిన పొరబాటును జేయకుండ, బాధ్యతనంతను భారతీయులపైననే మోపెదరని నమ్మవచ్చును. మరియొక నలహానుగూడ మార్క్సింగుపోస్తు సూచించుచున్నది. హిందూదేశపు బట్టల మిల్లుల యజమానులను కార్మికులకు అధికవేతనముల నిచ్చునటుల బలవంతపెట్టుచో, లాంకుమైరు వర్తకము వృద్ధిజేయునని, ఈపత్రిక తలంపు. పర్సెలుగారు తలపని తలంపుగ లాంకుమైరు వర్తకమునకు ప్రోత్సాహ మొసగి రని, యీ పత్రిక దెలిపి సంతసించుచున్నది.

లేబరుపక్షపు ఆందోళనము నందుచే స్వార్థరహితమని ఎంచ వీలుతేకున్నది. హైందవ కార్మికులయినను, దేశస్వేచ్ఛనే ప్రధానమని భావించుట యవసరము. స్వాతంత్ర్యప్రతిపక్షు లగు బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారిపై, హైందవ కార్మికు లాధారపడక, తమపై తా మాధారపడుట యావశ్యకము. ఇంపీరియల్ మతము నవలంబించువారిజత్తులలో బడి నలుగుట వీరి కేమాత్రము ప్రయోజనకరముగాదు. హిందూదేశమునందలి అన్ని తరగతల

వారును అన్ని పక్షములవారును దేశస్వాతంత్ర్య సిద్ధికై చేతుల గలిపి, ప్రస్తుతసమస్య ప్రధానముగ రాజకీయసమస్య యనియు, దేశపరాధీనత తొలగిన గాని తమ పురోభివృద్ధి చేకూరదనియు, ఇంగ్లండుకు తెలియబరచుట ఆవశ్యక మగుచున్నది.

నిరంకుశాతిశయము

యూరపునందు ఇట్టి, స్వేయినదేశములలో నిరంకుశత్వ మతిశయము జూపు చున్నది. స్వేయిన లో రాజకీయప్రచారము నిషేధింపబడెను. ఏపత్రిక లును స్వేయినవారి పెట్రోలియము హక్కును విమర్శింపగూడదని, స్వేయిన ప్రభుత్వమువారు తీర్పుచ్చిరి. వాక్స్వాతంత్ర్యమును పత్రికాస్వాతంత్ర్యము ను స్వేయిన ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా తొలగించిరి. ఇట్టి ప్రభుత్వమువారు న్యాయక్రమమును సంకుచితపరచు నెంచిరి. మిలాను బాంబుకేసులో, మామూలున్యాయక్రమమును నిలిపివైచి, సమ్మోరీగా విచారణ నలుపవలెననియు, నిట్టి విచారణయైనను బహిరంగముగ జరుగగూడదనియు, మునులోనిగారు ఆజ్ఞాపించిరి. ఇందువై బ్రిటీషు లేబరుప్రముఖు లాగ్రహపూరితులై, తమ యసమ్మతిని మునులోనిగారికి దెలియజేసినటుల, నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. లేబరు ప్రముఖు లింతత్వరలో మేల్కొని, ఇట్టి వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుట సంతోషమే యనినను, హిందూదేశములో జరుగుచున్న సమ్మోరీ విచారణల పట్లగాని, ఎట్టి విచారణ లేకయే జరుగుచున్న నిర్బంధములపట్లగాని, వీరు సందిగ్ధనమయమున అసమ్మతి జాపకుండుట విచిత్రము గాదా? బెంగాలు ఆర్మీ నెన్నును లేబరుప్రభుత్వమువారే ప్రవేశపెట్టిరి. ఇటీవల లేబరుపక్ష ప్రతినిధులు బెంగాలు నిర్బంధితులను విడిచిపెట్టుడని కోరుటకు రాయబారము వెడలినటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. వీరు ఇండియా మంత్రి గారి ప్రత్యుత్తరముతో సంతృప్తిజెందిరి. హిందూదేశమునందలి నిరంకుశ చర్యలను చక్కబరచజాలనివారు, ఇట్టి నిరంకుశ చర్యల నెలుల నభివేషించుచున్నారని, మునులోనిగారికినినచో లేబరుప్రముఖు లేమని ప్రత్యుత్తర మియ్యగల్గుదురు?

తుర్కీ : మతపరిణామము

తుర్కీలో మతపరిణామము చిత్రముగ జరుగుచున్నది. కలీఫాను తొలగించి, వారికి అధికారము లేకుండ జేసిరి. రాజ్యాంగమునకును మతమునకును సంబంధము లేకుండ జేసిరి. కాక్టాస్టాటి నో పిలు విశ్వవిద్యాలయవిచారణసంఘమువారిటీవల మతసంస్కరణముగూర్చి విచారించి కొన్ని సిఫార్సుల గావించిరి. ఇంతవరకు తురుష్కులకు తెలియని అరబిక్కు భాషలో ప్రార్థనలు జరుగుచున్నవి. వీనిని తుర్కీభాషలోనే కావించవలయునని, విచారణసంఘమువారు కోరుచున్నారు. ప్రార్థనలు మానవుల హృదయములనుండి వెలువడవలయునని, వీరియుద్దేశ్యము. ఇంకొక ముఖ్యమగు మార్పు సూచింపబడెను. మసీదులలో సంగీతము బాడుటకు, మహమ్మదీయమత సంగీతమును వెలువలి సంగీతముగూడ వినుపింపగూడదని, మహమ్మదీయులు పట్టుబట్టుటచే, హిందూదేశమున హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు జరుగుచున్నవి. భజ

నలు మున్నగునవి మసీదుల ముందరగ బోగూడదని, మహమ్మదీయులు తెలుపుచున్నారు. తుర్కీలోనికమీద మసీదులలో సంగీతము బాడుట కేర్పాటుజేయవలయునని, విచారణసంఘమువారు సిఫార్సుజేసిరి. నేలపై కూర్చుండుటకు బదులు, ప్రార్థన నలుపుటకు వీలగు స్థానముల నేర్పాటు జేయవలయునని వీరితలంపు. విచారణసంఘమువారి సలహాలు కొనసాగుచో, మహమ్మదీయాచారములలో విశేషమగు మార్పు గలుగగలదు.

కీ. శే. స్టాన్లీ జోన్సుగారు

స్టాన్లీజోన్సుగారు జబ్బుగనుండి చెన్నపురినుండి ఇంగ్లండుకు పయనమగుచు, త్రోవలో జిబ్రాల్టరు దాటగనే, చనిపోయిరి. వీరి శవము సముద్రము నందు త్రోయబడెను. జోన్సుగారి యువన్యాసములను పలువురు వినియుండురు. వీరు క్రైస్తవమత ప్రచారకు లయ్యు కేవలభావ్యాచిహ్నులు మాత్రమే క్రైస్తవమతముతోని కితరులను గలుపుకొనుటవలన ప్రయోజనము లేదనియు, హృదయ పరివర్తనము గావించి క్రైస్తవమతము ననుసరించు నటుల మానవుల జేయవలయుననియు కోరుచుండిరి. వీరికి క్రైస్తవై పరమభక్తివిశ్వాసములు గలవు. కాని ఇతరమతములవారి యభిప్రాయములను వీరు కారవించుచుండిరి. గాంధీమహాత్మునిపట్ల వీరి ప్రేమ రానురాను అతిశయింపసాగెను. క్రైస్తవసందేశమును గాంధీమహాత్ము డొక్కడే ఆచరణలోనికి దెచ్చుచున్నటుల, జోన్సుగారు వెల్లడిజేసిరి. మిస్ మేయో తన పనికిమాలిన పుస్తకమును ప్రచురించినపుడు, అసమ్మతిజూపిన మిషనరీలలో జోన్సుగా రొకరు. వీరి ఉపన్యాసములు మిగుల ఆకర్షవంతముగ నుండి, ఉన్నతాశయములను వెల్లివిరియ జేయుచుండెను. వీరు గొప్పవక్తలు. సుందరరూపులు. శాంతమూర్తులు. ఇట్టివారు నడివయస్సులో చనిపోవుట దురదృష్టము. వీరితో బోల్చదగిన మిషనరీలు అంద్రాసుగా రొక్కరే గనుపించుచున్నారు.

పంజాబు విద్యార్థులు : రాజకీయవిషయములు

రాజకీయ విషయములలో విద్యార్థులు జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదను కట్టె, అన్ని రాష్ట్రములలోను ఏర్పడినది. ఇంతటితో తృప్తిజెందక పంజాబు ప్రభుత్వమువారు వ్రాతమూలముగ వాగ్దానమును సోదరరని, ట్రిబ్యూనుపత్రిక దెలుపుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వకళాశాలలో జదివెడి విద్యార్థులు తాము రాజకీయవిషయములలో నెట్టి జోక్యము దీసికొనమని, వ్రాసి యియవలయునట. ఇట్టి నిర్బంధములను విధించుటవలన, విద్యాప్రతిష్ఠాపనల గౌరవ మనలే తొలగును. రాజకీయ విషయములను ఇతర విషయములనుండి పూర్తిగ విడదీయలేదు. అందుచే, సాంఘిక, మత, సాహిత్యవిషయములలోగూడ విద్యార్థులు పాల్గొన వీలులేక బోవును. విద్యార్థులకు ప్రాశంఛికజ్ఞాన మలవడికుండజేసి, వారిని నాల్గుగోడలమధ్య బంధించుటవలన, వారి పురోభివృద్ధికి తీరనియడ్డు గలుగును. ఇతర దేశములలో నెక్కడను విద్యార్థుల నుండి యిట్టి ప్రతిజ్ఞాపత్రము లనుగైకొనుట లేదు. బ్రిటీషు విద్యార్థులు పార్లమెంటరీ ఎన్నికలలో స్వేచ్ఛగపాల్గొనుచున్నారు. హిందూ దేశవిద్యార్థులపై మాత్రము ఎట్టితేజము వ్యాపింపకుండ కాపాడవలయు గాబోలు.

సంస్థానములు : రష్ బ్రూక్ విలియమ్సు

రష్ బ్రూక్ విలియమ్సుగారు న్యదేశసంస్థానములగూర్చి వ్యాసము వ్రాయుచు, పాటియాలా మహారాజుగారు పాడినపాటనేపాడిరి. సంస్థానములు వేరుగను, బ్రిటీషు ఇండియా వేరుగను నుండవలయునట! బ్రిటీషు ఇండియా ప్రభుత్వము నకు సంస్థానములతో సంబంధ ముండగూడదట. విలియమ్సుగారు, సంస్థాన ప్రజల దృక్పథమునుగాని, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజల దృక్పథమునుగాని పాటింతుటలేదు. వీరికి గావలసినదంతయు, సంస్థానములను శాశ్వతముగ వేరుజేయుటయే. పాటియాలా మహారాజుగారికి కార్యదర్శిగనుండి, వీరిచ్చెడినలహాయిదియే. సంస్థానప్రజలు వీరియభిప్రాయములతో నేకీభవింపరని చెప్పవచ్చును.

భారత మహిళా

విశ్వవిద్యాలయము

సాంవత్సరికోత్సవము

నవాబ్ సయ్యద్ మసూద్ జంగ్ గారి

యువన్యాసము

(ఆసానీయే టెడ్ ప్రెస్ తంలి)

బొంబాయి, జూన్ 18—పూజా మహిళా విశ్వవిద్యాలయ సాంవత్సరికోత్సవమున విశ్వవిద్యాలయార్థులు డను చుని లాల్ మెహతాగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున ప్రారంభమైన సంస్థానమున విద్యాధివారిగానున్న నవాబ్ సయ్యద్ మసూద్ జంగుగా ఉపన్యసించుచు పరీక్షాభాషలో విద్య చేయుట మిక్కిలి యవసరమని నడిపెను. బాతీయవిద్యయనగా దేశభాషలలో పరిమళించే బోధింపబడు విద్యయని వారు నడిపిరి విదేశభాషలలో విద్యగరవుచు అదియే బాతీయవిద్య యనుటకన్న బుద్ధి హీనత యుక్తయొకటిలేదని వారు చెప్పిరి.

దేశీయభాషామూలకవిద్య

ఆంగ్ల వేత్తలుతో మన కెంత చిన్ని హితవ్రతులున్నను ఆంగ్లభాష దేశభాషయగునని తలచుట భ్రమ. మహమ్మదీయులు 600 సంవత్సరములు రాజ్యముచేసిరి. ఇంతకాలము రాజ్యము నెరవేసిన రాజధాని పట్టణమునందు ముఖ్యభాష పరషియన్ భాషయయ్యెగా? భారతదేశము ప్రపంచములో సన్నతస్థానము నాక్రమించునలెనన్న భారతీయులు విద్యావిధానమునకు ప్రాచుఖ్యము నొసంగవలెను. ఆంగ్ల భాషామూలక విద్య ఒక సాధనము గామాత్రమే పరిగణించింపవలెక. అంతదనక మనస్వభాషా మట్టులు రోగివీడితులై, మన బాలరస పృథులనుగా చేయి బాలుని విదేశము దాకినను ఆంగ్ల భాషకై మరలియుంట్రిమి. మనయదృష్టవశమున ఇప్పటికి మనవారికి జ్ఞానముకలిగినది. కానీరక్షణగను, మానసికముగను భారతీయులభివృద్ధినింద నలెనన్న యాదాదియిచ్చుచున్న పాలను మానిజేయవలెనని మన తత్వజ్ఞుల కిప్పుడు తలపెరిగి.

దేశభాషలప్రాముఖ్యత

ఆంగ్ల భాషోక్తున్న విజ్ఞానముయొక్క గొప్పతనమున తగ్గించవలయు తంయభిప్రాయముకాదనియు, ముఖ్యభాషామూలకముగనే యెలానొక బాటియొక్క గొప్పతనము సంపూర్ణముగా ప్రకటింపబడగలననియు, కావున భారతీయునకులు విద్యనంతయు ఆంగ్ల భాషలో నేర్చుకొనుట చాల యుపద్రవకరమనియు అతడు నడిపెను.

ప్రీపట్టభద్రులకు నలహా

పూజామహిళా విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులు తమ బాధ్యతలను గమనించి, భారతహితముగౌరవమున కాపాడుటకు ప్రయత్నించవలెనని నడిపెను. విజ్ఞానవిషయములలో జపానదేశమునందులె వికాలభావ ముండవలెనని నడిపెను. అనేకవారులు మతములు గల భరతఖండమున దేశభక్తియొక్కటే అందడుక అనుపరణీయము. మతభేదములు పిలుకాకుండజేయుట చదువుకొన్నవారి కర్తవ్యము.

పండిత మదనమోహన మాలవ్య

మదనమోహనుడు దేశభాషామూలక విద్య యుండవలెనని యుపన్యసించుచు ప్రారంభించుచున్నాడు. తమ విశ్వవిద్యాలయమున దేశభాషామూలకముగా విద్యచెప్పుచున్నందుకు వారి సంతయు కొనియాడిరి.

మదరాసువార్తలు

పున్నమును తిని మరణించుట. — తిరువళ్ళీటి ఆ వొక యేడాది ప్రాయముగల పిల్ల వరండాలో నాడుకొనుచు నచ్చట వడియున్న నొక పున్నమును తిని దానిని తిని వెంటనే పృథ్వికి పడిపోయెను. అతనికి గొనిపోయిరి అచ్చట నా పిల్ల మరణించెను. పోలీసువారు నేడు పంచాయతీ చేయుదురు.

క్రాంత ఉద్బోధన ప్రతిక: — మహమ్మదీయుల అభివృద్ధికి వారికావలసిన సంపత్తిను కొనుటకును మదరాసు నందు అనతికాలమున "మద్రాస్" అను పేరుతో నొక దినపత్రిక ప్రకటింపబడునని మహమ్మద్ ఆరాబ్ నాగు తొల్ల వర్తకులు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు కార్పొరేషను కమిషనరు: — ఏ తేది నుండి చెన్నై పురికార్పొరేషను వారు డి. బి. జి. వెంకటవారా యని నాయకుగారి పనిని ప్రభుత్వమువారికి వశపరచెదలె ఆ తేదీనుండి 4 నెలలు దానూ పని చేయువాడ నాయకుగారికి దొరతనమువారు సెలవొసంగియున్నారు.

రామాయణకాలక్షేపనభ: — ఈ పథ యజమాన్యమున రామాయణం నీరీసులో 25, 26 కథలకు విభిన్న పట్టాభిషేకము, శ్రీరామపట్టాభిషేకమును చరిత్రములు జూకా నెల 28, 24 తారీఖులకు పరియగు కలి, అదివారములకు సాయంకాలము 5 గంటలకు మదరాసు జాబ్బిటపును ఆవును కోవిల వీధి 124 నెంబరు కవాలపంథ్యుల ఇంట్లో బ్రహ్మశ్రీ తంజావూరు జి. శుబ్బరామ భాగవతులవారిచే జరుపబడును.

మదరాసునందు కలరా — పరకువాక్క-హనదొడ్ల వటుంబమువారు నలుగురికి కలరా వచ్చినది. వీరు చెడిపోయిన చేపలను తినినట్లు చెప్పబడుచున్నది. వీరిని విసాలేషను అను పత్రికగొనిపోవ ఆవులు ఇవ్వురు చనిపోయిరి. చింత్రాపేటలో నిరువురు కలరా వచ్చెను. జార్జి టౌనులో కూడ కలరా అచ్చట చచ్చుచు నున్నదిని రిపోర్టు వచ్చెను. కార్పొరేషను, అధికారులు తగిన చర్యను తీసికొనుచున్నారు.

మోటారు ప్రమాదము: — లాంగ్ నూర్స్ కోడ్డు నందు పురకువాక్కునుండి వచ్చుచున్న నొక బస్సు మార్గమున ప్రియోకస్ట్రీయాదుగా పోయెను. ఆ మెకు కరికకుగు గాయములు తగిలెను, అనుపత్రికి గొంపోయిరి.

పెరియమెట్టు వంతెనదిగి పోవుచుండగా నొక బాలుడు కోడునకడ్డముగా జరుచుండ నాకనిన ఒక మోటారులారి త్రోసివేసెను. ఆ బాలునికి గాయములు తగిలెను. ఇప్పుడాను పత్రికలోనున్నారు.

రాకపోకలు: — ఆర్. డి. ఆస్టెడ్, తాడులింగ మొదలియారుగారు చావర్లకోటకు, డా|| కె. ఎఫ్. కేసరిగారు కలకత్తాకు, బుర్రా సత్యనారాయణాచార విశాఖపట్నము నకు, మదన్ గారు కలకత్తాకు, కవిలేశ్వరంజయించారుగారు తెలంగాళుకు, గత రాత్రి వీగిరి.

నేనుదయాగొండకు, డి. బి. జి. రాఘవయ్య, డి. ఎస్. వాడియా, బాక్ బహదూర్ బాక్ మహమ్మద్, గో భేజు, మేజర్ ఆండర్సన్, జి. కె. చాదరిగార్లు నేడుదయము మదరాసునకు వచ్చిరి.

వీరశైవ విద్యావర్ధక సంఘము: — ఈ సంఘపథవా రి 12 వ వార్షికోత్సవము ఈనెల 16, 17 తేదీలందు బళ్ళారిలో టి. వీరప్పగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. ఈ దినవ తీర్మానము లామోడింపబడెను. 1. ఈ పథవారు భోగకెట్టి బాపప్పరవంగారి మరణమునకు విచారించుచు వారు కుటుంబమునకు సానుభూతిని చెనువచ్చురు. 2. డా|| నాగన్నగొడుగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ఆక్షునుండి బహువిధ జిల్లాను లెస్సినవలసినదని మదరాసు శాసనసభలో నుపహాదించిన బిల్లును ఆమోదించుచున్నారు. 3. కన్నడభేర విద్యాభివృద్ధికి భంగము కలుగునగాన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నెంటరు అసంతృప్తమునందుంచుపాడును. 4. బళ్ళారిజిల్లాలో ననేక పాఠశాలలందు కన్నడభాషను ప్రజేత పెట్టవలెనని యీ సభవారధి కాదలను గోరుచున్నారు.

కార్మికులారా! ఆత్మగౌరవము కాపాడుడు

రాజకీయ పక్షములతో జేరకుడు

ఏ. రామస్వామి మొదలియారుగారి హెచ్చరిక
స్వదేశమిత్రుల ఆశీసు పనివాండ్ర యూనియనునందు ప్రసంగించుచు "జేతమందు గల రాజకీయ పక్షములతో చేరక, నిశ్చయముగములకు వమ్మలను జరుపవలెనక ఆత్మగౌరవమున కనుగుణముగ ప్రవర్తించునని ఏ. రామస్వామి మొదలియారు గారు హెచ్చరించెరి. స్వదేశమిత్రుల పనివాండ్రు కొన్నికొన్ని చోటముల తొలగించుచుండును సలహా యొసంగవలసినదని ఏ. రామస్వామి మొదలియారు గారిని కోరుచు నిన్న స్వదేశ మిత్రుల ఆశీసు నిజేతసభలందు పథ కావించబడెను. రత్న సభాపతి మొదలియారు గారు స్వ త త ఐ ఏ ం చి యం డి 3

ప్రథమమున అధ్యక్షులు పనివాండ్ర మందుకొన్న కష్టము లను నుడివి జప్తికుమొదలగు వార్తాపత్రిక ఆశీసులయందు జరుగుచున్న విషయములనుగూర్చి చెప్పిరి.

ఏ. రామస్వామి మొదలియారుగారు ఆంగ్లముం దుపన్యసించుచు తమకును ఈ పనివాండ్ర పంథుమనకును గల సంబంధమును తెలిపిరి. స్వదేశమిత్రుల ఆశీసునందు ఉద్యోగులను అధికారులను వీరిని ప్రవర్తించుచున్నది తమకు తెలియదని యు తామును వార్తాపత్రిక ఆశీసునకు చెందియుండుటచే ఏ యిదివార్తాపత్రిక ఆశీసులయందున్న లోపములను గాని మంచిగున్న ప్రసంగించదలన లేదనియు తెలిపిరి. గవర్నమెంటు ప్రెసు ఉద్యోగులను నితరులకు పరిశీలించవలసినదని వారు కోరగా తాముచుట్టికిపోజూచితిమనియు వారి పరిశీలుటని చాల నిర్బీతి జెందినదనియు నుడిపిరి. వా టు సంపాదించు జీతముతో ని మి త్ర ము లే దు. వార్తాపత్రిక లాభకరముగ నున్న జీతము లధికముగ నుండును. వార్తాపత్రిక నష్టముతో పనిజేయుచుండిన జీతములు సాధారణముగ తక్కువగ నుండును. కాని ఆశీసునందుగల పనివాండ్రును అధికారులను ఒండొరులు ప్రేమతోను అదరణతోను మెలగుచుండ వలెను గాని జీత మంత లెక్కియేదగినవిషయముగాదు. ఈగవర్నమెంటు ప్రెసు ఉద్యోగులను తక్కువేముతో జూడవలెను లేదు. నూడరింబెండెంటుగాను వీర తేర్చుచుకొన్న సంఘమును నిర్మూలించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎంత చిన్నతప్పుకైనను చాల కఠినమైన శిక్ష విధించుచున్నారు. అయినను ఉద్యోగులు పట్టుచులతో తమ యూనియనును నడుపుకొనుచున్నారు.

పనివాండ్రు ఐకమత్యము కలిగియుండుట ముఖ్యత్యక్తము. పనివాండ్రుండు దెనికి అపకారము జరిగినను వానిని రక్షించుట తక్కిన ఆందరి పనివాండ్ర విధియై యుండును.

సమ్మెలనల్ల ప్రయోజనములేదు

సమ్మెలపల్ల ప్రయోజనములేదు. ఉపశాస్త్రపతులు ఇంగ్లాండునందు నున్నప్పు డచ్చట గొప్పసమ్మె కావించబడెను. లండను నగరమందు రైల్వే పనివాండ్రు బ్రాహ్మబండ్లయందు పనిజేయు వారు బస్సుల నడుపువారందఱును పనిచేయించి సమ్మె జరిపిరి. అందువల్ల లండను నగరమందు తినుబుడారములే దొరకుట కష్టమయెను. కాని సమ్మె ఆంతయు చాలవృద్ధ్యా ఆయ్యెను. అందు వల్ల యేమియు సుపయోగములేక పోవుటయేగాక కార్మికులు చాల ఇబ్బందులకులొనెరి. అనేకమంది కార్మికులచేజరుపబడిన ఆంతరేక్షనసమ్మెయేజరుమొందనపుడు ఇండియా జేతమందు ప్రస్తుతపరి సిగులయందు సమ్మెల్ల ప్రయోజనముకలుగునా? యస్. ఏ. సి. కె. పనివాండ్ర ఆనుభవములందరికి తెలిసినవిషయమేకాని సమ్మెలు యొప్పుదునుచేయపాడదని ఉపశాస్త్రపతుల అభిప్రాయముకాదు. కొన్నిసందర్భములలో సమ్మెలుజరుపవలసినదేకాని సమ్మె జరుపుటపూర్వము నయమున అన్ని విధములను తినుకష్టముల నీడేగ్గుకొనవలెక. సమ్మెజరుపుటపూర్వము బాగు గ నాలోచించవలెక.

రాజకీయకక్షులతో కార్మికులుకలుగజేసికొనగూడదు

జేతమందుగల రాజకీయపక్షములతో కార్మికులు కలిసురాదు. జప్తికుటకుమతోకలసిన స్వరాజ్యవాదులు పృథికేకము గ క న ి జే యు డు గు. స్వ రాజ్య వా దు ల తో జే రి న జ న టి ను ప త్త ము వారు వృ తి లేకముగ పనిజేయుదురు. కార్మికులు ప్రభుత్వమువారితో పోరాడవలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు కార్మికుల ఆశయముల నెరవేర్చుట కియ్యకొనరు. గాన వారితో పోరాడవలెనన్న జేతమందుగల అన్ని పక్షములవారి సహకారమును కార్మికులకు కావలెను. అందువలన వీరు ఏకత్వముతోను జేతక స్వయంకృషిచే అన్ని పక్షములవారి సహాయమును అపేక్షించవలయును.

ఆత్మగౌరవమును కాపాడుడు

కార్మికులు ఏవని జేయవలసినవిషయను అయ్యది తనఆత్మగౌరవమునకు తగియున్నదా లేదా అని విచారించి తగియున్నదని తలచినచో నాపనిని జేయవలసినది. స్వరాజ్యము; దేశాభిమానము ప్రజల కుపయోగించదు. కాని ఆత్మగౌరవమునల్ల అన్ని పక్షమును సహకూశను. అధికారులను, ఉద్యోగులను ఈ నూత్రమును పాటించినచో ఇన్ని ఇబ్బందులు వచ్చియుండవు. ఈ నూత్రముననే పాశ్చాత్యులకును భారతీయులకును గల సమస్య పూర్తికాగలదు. ఆత్మగౌరవమును నిలువబెట్టుకొన గలిగితిమేని స్వరాజ్యము వచ్చినదనియే తలపవచ్చును. ఇందువల్ల సాంఘిక సమస్యలన్నియు పూర్తికాగలవు. ఆత్మగౌరవము నిలువబెట్టు గడిగలేని కార్మికుల సమస్య పూర్తియైనదని భావించవచ్చును కాన ఆత్మగౌరవమున కనుగుణ్యముగ నుండునట్లు ప్రతివాడును పనిజేయవలసినదని హెచ్చరించెరి.

అధ్యక్షులు పథ ముగించుచు ఉపశాస్త్రపతులు జెప్పినవిషయములను జ్ఞప్తికించుచుకొని బాగ్రత్తగ ప్రవర్తించవలసినదని నుడిపిరి. అధ్యక్షులకును ఉపశాస్త్రపతులకు వందనములతో పథ మగి నెను.

నూతన రామకృష్ణ ఫలహారముల భవనము: —

గౌరవనీయులగు శాస్త్రాయుర్వి శేషా రామేశ్వమగారు నిన్న సాయంత్రము 4 గంటలకు నైవాభిజానకోడ్డు నెం 289 భవనమున, "నియోరామకృష్ణ లంఛనం" ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. తత్సందర్భమున రామేశ్వమగారు ప్రసంగించుచు, కొంత కాలము క్రిందటివరకును "కాఫీహోటల్సు" నకు జెల్లుట ఫాషన్ గా పరిగణించెడివారనియు, కాని ఇప్పుడా వర్జితులనియును మారి అది ఒక "అవసరముగ" పరిణమించెననియు నుడిపిరి. "కాఫీహోటల్సు" పడతికి జనసాసముగు పాశ్చాత్యదేశములు నాగరిక రాష్ట్రములు. అచ్చట ప్రతివారను నిరంశరమేదో పనిజేయుచు, చాల మరుకుగానుండురు. వారికి ఒక్కొక్కరము వ్యర్థమైనచో, అంత రాబడి తగిపోవును. వారికి, కాలమే ధనము. అల్పహారములకొరకు అచ్చటివారు తాము పనిచేయుచుండు ప్రదేశములనుండి గృహములకుపోయి విచ్చుట చాల కాలవారణముగ నుండును, కనుక వారు సామాన్యముగా "హోటల్సు"నందు ఆకలిదీర్చుకొందురు. కాలముతో బాటు మన జేతముగూడ మారుచున్నది. నాగరికము వ్యాపించినకొలతని ఇచ్చటగూడ కాలమే ధనమని గమనించుచున్నారు. అట్టివారు ఆల్పహారములకొరకు తమ గృహములకు పోయివచ్చుటకంటె కాఫీహోటల్సునందే కొంచె మెక్కిన ధరనైనను ఇచ్చి ఆకలి దీర్చుకొను టుచితము. నూతన రామకృష్ణ ఆల్పహారముల భవనమునా రట్టివారి ఆశక్యతల దీర్చి సంతృప్తిపరచెదరు, నాక "యని రామేశ్వమగారు నుడిపిరి."

మదరాసు శాసనసభ

సెప్టెంబరు 31 వ తేదీన జరుగును

కార్యదర్శుల నియామకము

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఉదకమండలము, జూన్ 23. — మదరాసు శాసనసభ సెప్టెంబరు 31 వ తేదీన జరుగును.

శాసనసభాకార్యదర్శులను నియమించుటకు ప్రధాన మంత్రిగారు నిశ్చయించిరి. త్వరలో నీవిషయమున ప్రకటన వెలువడను డా|| తాబద్దీసుగారు ఏ. సి. హెచ్. బాను, మాజీకృత్తులు నాయకులుగారు నియమింపబడురు రనుకొనుచున్నారు.

రాజమండ్రి పేపరుమిల్లు

రాజమండ్రిలోని కర్నూటుకు పేపరుమిల్లును శాల్కన్యర లక్షులకు కొనుటకు సిద్ధముగ నున్నానని కాలిం. పి.రాజగారు ప్రభుత్వమువారికి తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారి విషయమై ఆలోచించుచున్నారు.

మలబారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు టి. ఎం. మోయిదు గారు అబ్బాకు అలిఖానుగారి స్థానే స్థానిక సంఘముల సహాయసంఘసభ్యులగ నియమింపబడిరి.

బార్డోలీ నిధి

పంజాబురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఇంకొక దఫా రు 1500 వసూలుచేసి మహాత్మాజీగారిపేర బార్డోలీ నిధికి పంపిరి. ఈమొత్తముతో చేరి పంజాబువారి విరాళము రు 2,500 అగుచున్నది.

ఇంకను చందాలు వసూళ్ళగుచున్నవి.

లాలా దునిచంద ఆంబాలాగాడను మరికొందరు కాంగ్రెసు నాయకులను రు 600 లు పంపిరి. లాహోరువిద్యార్థి సంఘమువారు రు 105 లు మొదటివాయిదా మొత్తముగా పంపిరి.

(ప్రీ. ప్రీ.)

ಪೆಸಿಡೆಂಟು.

విదేశవార్తలు

భారతదేశ సంస్కరణములు

ఆంగ్లస్త్రీలు

లండన్, జూన్ 20:—రాయలకమిషనువారు రాజకీయ రాజ్యాంగవిషయములనే విచారణసల్పి తృప్తినిొందక భారతీయస్త్రీలవిద్యాభ్యాసమున, బాల్యవివాహములు, జనాభామయములు, బాలికలచర్యలు, గృహపరిశుభ్రములు, ఆనాలోగ్యపరిశీలులు, ఘోషపద్ధతినిగూర్చి ఆలోచించవలెననియు ఈ విక్రమోత్తర సంస్కరణములకు ఆద్యులవచ్చినాయో ఆంగ్లస్త్రీలు చెలువుచున్నారు. ఈవిషయమై జాగ్రత్తగనడవలె ననుచున్నారు.

ఇండియను రైల్వేపనివాండ్రునమై

సోవియటు సొయు

7000 రౌబులుపంపుట

లండన్, జూన్ 19:—రెడ్ ఆంతర్జాతీయ కార్మికసంఘములవారు 7000 రౌబులు మొత్తము భారత రైల్వేసమైదారులకు బంపించి విలక్షణ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. ఆమెరుసలను తమారుచేయ వనివాండ్రు తక్కువకాలము పనిచేసి తక్కువపరకును తయారుచేయవలె ననుచున్నారు.

పత్రికాసంపాదకుని న్యాయస్థానమున జంపుట

వియన్నా, జూన్ 19:—పూర్వము న్యాయసేవనక పత్రికా సంపాదకునిగనున్న ఓస్కారు పీటెగార్ ప్రస్తుతము సంపాదకులుగనున్న పోలిగార్మై మానవత్వపు రావాడెచ్చెను. ఇతని మూడు పర్యావరణములు న్యాయస్థానముచే ఓస్కారుగారు గాల్చి చంపిరి.

బ్రిటన్ లో పనిచేసినవారి సంఖ్య 10149 మంది తగ్గెను.

ప్రస్తుతమున్న నైత్యము చాల నిదానము గలదనియు మర్యాదతో గూడుకొన్నదనియు ఆత్మగౌరవము గలదనియు రివరెండు హామ్యులెనుగారు చెబిరి.

బెర్లినులో హోదంగ మెరిసువగ్గర చదువు గనులన్నవేమో యని పరీక్షించ లభించెను.

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము

లండన్, జూన్ 19:—బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనములో లండన్ జూన్ 190,000 చతురపు బడుగులనేలను ఇవ్వవలెనని దరఖాస్తు వచ్చెనట. క్రిందటి ప్రదర్శనమునవచ్చిన 250000 చతురపు బడుగులుగాక మరింత స్థలము గావలెననుచున్నారు. బర్మింగ్ హాం 150000 చతురపు బడుగులనేల తీసికొనెదను.

ఇటాలియా విమానమును వెదకుటకు బయలుదేరిన చె మానికులు ఆముంట్సెన్ గిల్బర్డుల సంగతేమైందీ తెలియక కలవరపడుచున్నారు. దాని ప్రాణభయములేదని వారణకొనుచున్నారు.

జార్జిటౌన్ జోన్సుగారు మద్రాసునుండి లండనుకు బోవుచు జిక్రాల్కు రాజినపిదప చనిపోయిరి. సమద్రమువద్దనే పోలికెట్టిరి.

సింగపూరు నౌకాశయము

రంగ్గీ, జూన్ 19:—సింగపూరునకు నౌకాశయము బయలుదేరినది. 8000 మైళ్ల పొడుగున్నది. 28 తేదీన బయలుదేరును. న్యూయిజ్ కాల్యగుండా బోవుటే చిక్కుగ యుండుననుకొనుచున్నారు. పోర్టు సెట్టుకు బోవుటకు రెండునెలలు ఇట్లును

12 సంవత్సరములక్రిందట అట్లావలో పార్లమెంటు భవనము లంటుకొన్నపుడు తగులబడిన ఎడ్వర్డు దంపతుల శాయాపటుముల స్థానే క్రొత్తవాటిని కనడాకు బంపుచున్నారు. ప్రెండెషిపు విమానము 19 తేదీన సభాత్వము చేరెను.

నైమను కమిషను బహిష్కరణము

అఖండవిజయముగ సాగెను

అదియే స్వరాజ్యార్హతకు ప్రమాణము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—క్రినివాషయ్యంగారు ఎనెక్సు మందిరమున ఇట్లుపన్వసించిరి. ప్రెమక్ కమిషను బహిష్కరణము ఇండియాలో అఖండ విజయముగ జరిగెను. అదే భారతీయులు స్వరాజ్యమున కర్హులను ప్రమాణము. భారతీయులు తన్నుపూరితులై యున్నారు. స్వదేశీ లవమునకు భారతీయులు స్వయంసహాయము మీదనే నిలబడుచున్నారు. ఇండియాలో రాజకీయపక్షములందున్న విభేదము లభిస్వల్పము. స్వదేశీపాలనమును గూర్చి అన్ని పక్షములవారు ఏకాభిప్రాయముతోనే యున్నారు. కాంచుకేబిలు ఇభి నేర్పరిచి భారతీయులు తమరాజ్యాంగవిధానమును నిశ్చయించుకొనుటకు తోడ్పడవలెను. భారతీయులు అర్హులై తక్ సమర్థతగలవారాయన అనవసరపు పరీక్షలను అడ్డపవారు తేకుండ జేయవలెను.

కామన్సునభ్యాధ్యక్షులు

కప్తను పిటిజిరాయిగారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—కామన్సునభ్యాధ్యక్షులుగ కప్తను పిటిజిరాయిగారిని ఏకగ్రీవముగ ఎక్కుకొనిరి.

బట్లరు కమిషను విచారణ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—లండనులో జరగనున్న బట్లరు కమిషను విచారణకు గావలసిన కాస్త్రసంబంధమును సంగతులన్ని తయారుగనున్నవి. భారతసంస్థానాధీశ్వరులు అందరనుతాము జెప్పదలచుకొన్న సంగతుల నలపిరి. సర్ షెన్సిస్కాటు గారు సంస్థానాధీశ్వరుల తరపున 15 తేదీన (జూలై) వాదించుటకు ప్రాతంభించెదరు. పాటికూలా మహారాజాగారుగూడ వాటికి వచ్చెదరు. ఇంకను ఇంగ్లండుకు సంస్థానాధీశ్వరులు ఎందరో రావలసియున్నది. సెప్టెంబరువరకు రాంటు. అపుడు సంస్థానాధీశ్వరులు తమ రాజకీయవిధానమున గోరుచున్న మార్పులనుగూర్చి స్కాటుగారు రిఫరెన్స్ చేసెదరు.

నెర్బియా పార్లమెంటు

సభ్యులు గాల్చుకొనుట

ఇద్దరు చనిపోయిరి

4 గురు తులగాత్రులైరి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

బెర్లిను, జూన్ 21:—మాంటిసిగ్రో సభ్యుడు నెర్బియా పార్లమెంటులో రబీకు అను నాతడు గాల్చుటచే ఇద్దరు పార్లమెంటు సభ్యులు చనిపోయిరి నలుగురు క్షతగాత్రులైరి. రబీకుగారు ప్రతిపక్షులు కావ్వేమిచును నువ్వనించ దొడంగెను. దానితో కలహారంభమైనది. రణగొండవ్వని బయలుదేరిన. ముష్టియొద్దము జరిగెను. అపుడు ర్యాడిచిసభ్యుడు ప్రతిపక్షులతో నొకరగు నాతడు ర్యాడికుగారిని నిట్ట శారంభించెను. మరల గోలబయలుదేరిన. అగ్గడుడు సభశాఫేజేసి. అపుడు రబీకుగారు ర్యాడికుపక్షముపై తుపాకిని గాల్చెను. అతనిని అరెస్టుజేసిరి.

ఇటాలియావిమానము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—మేజర్ మర్టాలిగారు నిన్న నోర్వేలుగారి మకాములో ఆహారపదార్థములను బడవేసిరినిట్టాడిమైలానోగారు వాయువార్త ద్వారా చెలువుచున్నారు. తురమ్మ మనీదులందు ప్రాశ్నలను సల్పుటకు అందరకును స్థానములు నేర్పాటు చేయవలెననిరి.

సంస్థానాధీశ్వరులకు కావలసినది (బీమునర్విసు)

డాక్టరు రమ్మబ్రూకు విలియంసుగారి సూచనలు

లండన్, జూన్ 21:—భారత సంస్థానాధీశ్వరులకు గావలసిన విషయమును రమ్మబ్రూకు విలియంసుగారిట్లు చెలువుచున్నారు. సార్వభౌముడు ప్రసాదించిన బడంబడిక హక్కులను మన్నించవలెను. అయ్యది చాల ముఖ్యము. సంస్థానముల యధికారమునకు భంగములేకుండ బ్రిటిషు సార్వభౌముడు జేసిన బాసను త్రోసిపుచ్చక అమలుజరుపవలెను. బ్రిటిషు ఇండియాప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ఇండియాపరిపాలనముతో తృప్తిజేందవలెను. సంస్థానములు సంస్థానాధీశ్వరులవలననే పాలించబడును. సంస్థానములనుగూడ పాలించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బెట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించరాదు. అందుచే బ్రిటిషుఇండియా, సంస్థానములు జేరి భారతసామ్రాజ్యముగ నుండును. ప్రతిసంస్థాన పరిపాలనమునకు అప్రభుత్వమువారే బాధ్యులుగ నుండురు. వీరందరికిని పైగా సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ ముండును. ఇండియాఅంతట పాలియను. అప్రభుత్వమున బ్రిటిషు ఇండియాప్రభుత్వమునకును, సంస్థానములకు తగిన ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. ఇట్లేర్పడిన కేంద్రప్రభుత్వము సామ్రాజ్యవ్యవహారము లన్నిటిని చక్కబెట్టుచుండును. రెండుప్రభుత్వములకు బ్రిటిషుఇండియా, సంస్థానములకు సంబంధించినచో, సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారే న్యాయముగ ఉభయములను పరిష్కారము జేసెదరు.

మైలాను బాంబు దాడునర్జము

దోమలను రహస్యముగ విచారించుట

(బీమునర్విసు)

బ్రిటిషు పార్లమెంటు కార్మికసభ్యుల ఆక్షేపణ

లండన్, జూన్ 20:—ఏప్రిలు 12 తేదీన మైలానులో బాంబును బరపిన దోమలను రహస్యముగ విచారణ పల్లవలెనని మన్నులినగారు ఉత్తరవుజేయుటచే ఇంగ్లాండులో కార్మిక పక్షమున కంతకును కోపమువచ్చెను. రహస్యవిచారణ తప్పని ఖండితముగ ఆక్షేపించుచు తలపించుటకు నిశ్చయించిరి. కమాండరు కెన్వర్టీ విల్ఫ్రీడ్ నెల్లకు విల్క్-ఫోర్స్ న్య, కర్నలువెడ్డి ఉడే, సకలత్వలా మ్యాన్స్ నుగార్లు సంతకముజేసిరి.

బొంబాయి మిల్లునమై

అంతముగు సూచనలు

బొంబాయి, మిల్లునమై 10, 15 రోజులలో అంతముగునని సమ్మెవారి సభలో చాలమంది యువశ్యాపకులు చెప్పిరి.

విరాజ్ కార్, జవ్వాలాగారు పై విధముగా చెప్పిరి. గానించేకార్ గారు మరియొకవిధముగా తలచిరి. మిల్లు యజమానులు పనివారి సామాగ్రి ఖాళీ అయిన తరువాత పనివారు వారంతటవారే లొంగెదరను అభిప్రాయములో నున్నారని చెప్పెను.

దీనికి పనివారు రిండిలేక మాడనైనమాడెదము కాని పనులకు పోమను నిశ్చయమును ప్రకటించిరి.

బొంబాయి, జూన్ 20:—బొంబాయి మిల్లునమై అంతముగు సూచనలు కనబడుచున్నవి. యజమానులకును పనివారిప్రతినిధులకును జరిగిన సమావేశము రహస్యముగా విచారణచేయుచున్నను రెండువైపులవారు సంధిజరుగవలెనను కటాహలము గనబరచుచున్నారని తెలియుచున్నది. సమ్మె 10, 15 రోజులలో అంతము నొందవచ్చును.

పోలాపూర్ మిల్లునమై

బొంబాయి, జూన్ 20:—ఇటీవల పోలాపూర్ మిల్లునుండి కొందరి పనివారిని యజమానులు పంపివేసిరి. వీరిస్థానమున క్రొత్తపనివారు చేర్చుకొనబడుచున్నారు. అపాయకరముగ ప్రదేశములను పోలీసువారు దాగుగా కాపలాకాయుచున్నారు.

(ఆ.ప్రెస్.)

సింధునదివంతెన

కలాబా అనుచోట సింధునదికి వంతెనకట్టు కంట్రాక్టు తాతాకంపెనీకి లోబడియున్న అఖిలభారత కట్టడపు సంఘమునకు యివ్వబడెను. పని ప్రారంభమైనది.

(ఆ.ప్రెస్.)

గుంటూరు జిల్లాలోని వారికి మనవి

కృష్ణానది నది ప్రవాహము బలించుచున్నందున ప్రజలకు మక్కిలి యావయోగమైనది. ఈ కాలమున ఆధారము చేసికొని అనేకులు జీవించుచున్నారట. బలించుచున్నందున, పడమట ప్రక్కగా పెదపల్లెపూడి గ్రామందగ్గరనుంచి దుగ్గిరాలవరకు మంచిరాధారితోడ్డు కలదు. దీనికి కోడులని పేరేగాని ఇట్టిబురద దారి అనవచ్చును. బలించుచున్నందున యెంత ప్రజోపయోగము కోడులనిపిలవబడు. దారికూడా అంత ప్రజోపయోగము గానవచ్చును. ఈ కోడుకు ప్రక్కలనుంచి ఫలవంతము, వ్యాపారముల నివాసగ్రామములుగలవు. పెదపల్లెపూడి, తుమ్మపూడి, చిలపూరు, మంచినలపూడి, దుగ్గిరాల, మోరంపూడి, పెరుకలపూడి, పెదపాలెం ఇందులందుగా కొంత దాపులోనున్న గ్రామములందునున్నవి. ఇయ్యటికొనుండా బెజవాడనుంచి తెనాలికి బండివెళ్ళవలయుననిన ఎక్కడదగ్గరయినవారి యిది తప్ప వేరొకటిలేదు. మంగళగిరి, రాజేపల్లి మొదలైన మొట్ట గ్రామములు తుమ్మపల్లి ఇంటివారుగారి గ్రామములనుంచి వరిగడ్డితోలు తెచ్చుకొనుచుందురు. పశువు వడ్డు మొదలైన ధాన్యములు ఫ్యాక్టరీలకు బిల్డింగ్ వెళ్ళవలయుననిన పల్లెగ్రామములకు ఈ దారియే ముఖ్యమైనది. ఈ దారికియున్న రాపిడి, రవాణా మరొక్క దానికియున్నదని చెప్పలేదు. సైనికాదులైన గ్రామములు మక్కిలి ఫలవంతములై వ్యాపారమునందు ప్రఖ్యాతి నహించియున్నవి. చాలా వరకు అన్ని వంటలు నండుచుండును. ధాన్యమంతయు మంగళగిరి, దుగ్గిరాల, తెనాలి, బెజవాడపట్టణముల కేర్పరుదు. బండ్లను దారి ఇయ్యటి తప్ప మరొకటిలేదు. ఉద్యోగములు మోటుకారల మీద తరచుగా ఈ కోడుననే వర్తురు. ఈ దారి ప్రజలకు మక్కిలి యావయోగమైనది. ఇటువంటి ప్రజోపయోగమైనదారి విస్తీర్ణంలో యున్నదో చూచిన చాలామందికరము. అన్నియు గంటలె. ఒక్కొక్కచోట బురదతో బండ్లు ఇరుక్కొనును. గోమలవలన బండ్లుకొనబడుటకు అవకాశము. లేక ఒక్కొక్కచోట బురదతో బండ్లు కొట్టి కాలవలో పడుచుండును. బండ్లవారు పడుచున్న ఇబ్బందులు ప్రయతరముగా, ప్రత్యక్షముగా చూడవలయును. ఈ కోడుకు ప్రజల కన్నులు తుడుముటకు గాను ఈమధ్య కొద్ది ఎర్రున్న వేసవారట. ఆంధ్రము ఒకవరకును కాలవలనికీ కొట్టకవలెనని. ఈ కోడు ద్వారా ప్రజల కోర్కెలను, దీప్తిప్రభావం పట్టులా ప్రజలకు మోపుచుంటున్న చెప్పి ఓటులను సంపాదించి సభ్యులై ఆఫీసులలోని కుర్చీలు విరుగత్తుకు వారలు, తాలూకాకోర్టు వారలకూడా ఇటులనే ప్రజల అనుయకులు. దాబుసరిగా ధనవంతులై తెల్లనినెడ్లు కట్టుకొని వచ్చి నీకు మేలుచేయుదును. నిన్ను సభ్యులను ఎక్కించెదను, ఆరవేలలో జైతులను చూపించును అని మామూలులు చెప్పి ఓటులు సంపాదించుకొని సభ్యులై తిరిగి ఓటుల వారిదగ్గరకు దర్శనమునకు వెల్లినను ముఖమైన చూపరు.

బోర్డులు ఇట్టి స్థితిలో యున్నవి. స్వార్థ పరత్వము, హోదా పడవులు సంపాదించుకొనుటకై ప్రయత్నించుచూ తగవులాడుకొనుచున్నారటగాని ప్రజలకు ఎవ్వరి యావయోగము చేయవలయునో అని ఆలోచించుటకు తీరిక లేక యున్నారట. దీప్తిప్రభావం మొదలగు ఎటులగునా, ప్రెసిడెంటు ఎటులగునా అని ఆలోచనచేయుగాని ప్రజలు ఓటులు ఇచ్చినవారల దీక్షతో యున్నారట. అని ఆలోచనచేయుచున్నాడట యున్నారట. ఇట్టి గిందగోళ్ళు ఆలోచనలో ఏ ఒక్క సభ్యులకు మోడును గురించి ఆలోచించకుండా యున్నారట. యం. యల్. సి. ఎలకుల దినములలో గుంటూరుజిల్లా సభ్యులందరూ మోటులను వేసుకొని బుర్రుబుర్రున తిరిగి కోడ్డు ప్రత్యక్షముగా చూచినవారలై. ఏ వొక్క సభ్యుల కోడ్డును తిరిగి ఓటులంద్రులవల్ల వందలమొగగా. కోడ్డును బాగుపడు ఏర్పాటులు చేయించిన జాగ్రత్తనుగదా అని ఒక్కరు ఆలోచించరు. ఇటువంటివి జిల్లాలో ఎన్నిగలవో బాగుచేయించుండా, మేము బయటపడుచున్నాము. దీప్తిప్రభావం ప్రెసిడెంటుగారికికూడా ఈ కోడ్డు విషయము తెలిసిపోయిందెప్పుడు. ఈ కోడ్డు బహు ప్రజోపయోగమైనది. మంచి రాదారి ఇట్టి కోడ్డును దీప్తిప్రభావం వారు క్రొవితో చూచి మంచి కంపెనీతో కోడ్డు వేయించి ప్రజోపయోగము చేయించుటగా. ప్రతి ఒక్కరికి యావయోగమై కోడ్డు ప్రజలకు బహుకర్మములు అనభవించుచున్నారట. తప్పక వెంటనే కోడ్డువారల కేంద్రంలో కోడ్డువేయించు ఏర్పాటులు చేయించి తెనాలి గుంటూరు తాలూకాలయందలి మంగళగిరి దుగ్గిరాల ఫిర్యాలువారి ఆందోళనమును తగ్గించుటకు చూపించునను.

సూర్యదేవర సంచేవరాయణం

WANTED.

An experienced and qualified Telugu Pandit to teach the higher forms of Sri Mahant's High School, Tirupati. Apply to the Head Master.

4897

హైదరాబాదు వార్తలు

(స్వకీయవిశేషం)

శ్రీ గద్వాలరాజుగారు

శ్రీ రాజగారి కుమార్తెకు ఇటీవల కుమారుడు జన్మించినందున గత బుధవారమునాడు స్త్రీలకు ఫలాహార విధిసంబంధించి కుక్రవారమునాడు గొప్ప జటాహారం వ్రువముల కియ్యబడినది. స్త్రీలనుంచున శ్రీ రాజగారు స్వయముగ ఆతిథ్యరాండ్రను వరామర్చించెరట!

హైదర్ నవాబ్ జరిగు బహద్దరుగారు

ఫైవాన్సుమంతులగు శ్రీ నవాబుగారికి "సర్" విశదము శ్రీ జార్జి సార్వభౌముని జన్మదినసందర్భమున లభించినందునకు వీరు గత కుక్రవారమునాడు గొప్ప విందుచేసెరి.

మొహరము సెలవులు

రాజోవు బుధవారమునండి క్రతువ్య కార్యాలయము అన్నియు ఈ సెలవులకుగాను ౧౨ దినములవరకు మూయబడును.

శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు

సూర్యపేట నల్లగొండలో కళావంతుల సంస్కరణ విషయమునుగూర్చి యువశ్యాసము విచ్చినతరువాత గతవారమున వీరు హైదరాబాదు వచ్చిరి. ఇచ్చట గడచిన బుధవారమున విశేషవర్ష వానండును, శనివారమునాడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయమునందున సభలు జరిగినవి. ఈ రెండవసభకు పండిత శేఖరరావుగారు అధ్యక్షతనహించిరి. శ్రీయుతులు వంగిల వేంకటరామారెడ్డి కొత్తలబహద్దర వేంకటరామారెడ్డి, దేశభక్త వామననాయకు, నేలులూ జమీనదారీ నేలుగుమానీరాం వారెరాంగార్లు మున్నగు మహాశయులు దయచేసిరి. గుమారు (౫౦) మంది స్త్రీలును విచ్చియుండిరి.

ఈక్రింది వివరములు వాగ్దత్తము లైనవి.

శ్రీ దేశభక్త వామననాయకుగారు	రు	౨౫౦
శ్రీ నేలుగుమానీరాం వారెరాంగారు	రు	౧౫౦
పండిత శేఖరరావుగారు (హో: వక్తలు)	రు	౫౦
నేల్లాల్లీ మేఘశీగారు	రు	౫౦
కొత్తలబహద్దర వేంకటరామారెడ్డిగారు	రు	౨౫
వేలూరి రంగభామనాయకుగారు	రు	౨౫
మా. పామంతరావుగారు	రు	౨౫
ఇతరులు మొత్తము గుమారు	రు	౨౫

మొత్తము రు ౬౦౦

మొదటిసభను సంఘసంస్కార సభవారును రెండవసభను ఆంధ్రయువజన సంఘమునారును సమావేశపరచిరి.

శ్రీమతి తిలకమ్మగారు నిజారాష్ట్రములోని పెద్దపల్లి హనుమకొండ, వరంగల్లు, జనగాన, భోనగిరిమొదలగు స్థలములకుపోయి ప్రచారము చేయదలచుచున్నారు.

దేవాలయములోని విగ్రహముల ధ్వంసమొనర్చుట ఈ రాష్ట్రములోని మోటునాబాదులలోనున్న శ్రీమాల యోగీశ్వరుని రెండువిగ్రహముల నెవరో ధ్వంసముచేసిరి.

భాగా కల్పవల్లీ గ్రంథాలయము

కింగ్డ్రాబాదులోని ఈ గ్రంథాలయముల యొక్క సార్వజోత్సవము 22, 23, 24 జూను తారీఖులలో బ్రతి శ్రీ. నేలూరి శివరామభాస్కరు శతవధానము గారి యధ్యక్షతతో జరుపబడును. ముప్రసిద్ధులగు నాశము కృష్ణారావుగారు, డోలువూరి వేంకటసుబ్బారావు (శేషిగారు), పండిత బాలవారి నారాయణదేవుగారు మున్నగు మహాశయులు దయాదేవతలని తెలియజేయుచున్నది.

కర్ణాటక సాహిత్య పరిషత్తు

నిజారాష్ట్రములోని నల్లపూరుందు ఇటీవల ఈసభ జరిగినది. హైదరాబాద్ ఇక్బల్ద్యాయముయొక్క సన్నిహిత్యం శ్రీమత శ్రీకంఠయ్య ది. ఏ. డి. ఎల్. దా రెక్కతుల వహించిరి.

ఉపనయనసంస్కారము

కింగ్డ్రాబాదులోని శ్రీమత బాబి కృష్ణారావు ది. ఏ. డి. ఎల్. గారు తమ కుమారుని ఉపనయన సంస్కారము నిటీవల గావించిరి. విద్యాలయకావ పండిత వివాచకరావుగారు పాఠోపాత్సవము చేసిరి. వీరికి వారెయినపుడు ప్రావ్యాతేతర పాఠోపాత్సవము తోచుచున్నది. ఆ సమయమున వివిధవారుల వివిధ మతముల స్త్రీపురుషులు వచ్చిరనుండిరి. ఉపనయనము తరువాత సర్వవర్ణములవారిని ఒకపంక్తియందే భోజనములు జరిగినవి. ఈ యువనయనకాండ ఆర్యసమాజ విధి ననుసరించి జరుపబడినది.

ఆంధ్రజనసంఘము

సానిక ఆంధ్ర జనసంఘము చాలకాలమునుండి నిద్రావస్థయందుండెను. దీని నిటీవల మేల్కొలుపుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. రాజోవు బుధవారమునాడు (కోర్టు యెన్నికలు జరుగునని తెలియుచున్నది. ముందు కార్యదర్శి కాజోవువారు ఉత్సాహముతోను పట్టుదలతోను పనుల నెరవేర్చి వెనుకబడియున్న ఆంధ్రులకు ప్రేమి లేననెట్లు ఉచితము.

గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవములు

సూర్యపేట సభలు అయినతరువాత కొన్ని గ్రంథాలయముల వార్షికోత్సవములు జరుగవచ్చునని అట్టివారిలో విద్యాలయము నల్లగొండ చెన్నూరులు ముఖ్యములు. ఇటీవల సభలు నిరధ్యంతరముగా జరిగినందున ఈ విషయమున జనులకు గల భయము నశించుచున్నది.

కర్వేగారి పద్ధతిపైన ఉన్నతస్థి పాఠశాల

1 జూలై నుండి ఇట్టి పాఠశాల యొక్క ఏర్పడనున్నది. 1 ఫారముతో ఆరంభించెదరు. దేశభాషలోనే వివిధ విషయముల బోధించెదరు. బ్రెగిండు మెట్రిక్యులేటు అయిన ఉపాధ్యాయుని దోరకగానే తక్కిన ఏర్పాటులు జరుగగలవు. చెన్నరాజధానిలోని ఆంధ్రజిల్లాలనుండి ఎవరైన తగిన యువతీమణి లభించినచో ఈ పాఠశాల ఇచ్చట ఆంధ్రస్థి విద్యాభివృద్ధి తోచుదగలను. అట్టి ఉపాధ్యాయుని కమిటీవారికిలభించుగాక

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిశేషం)

తూర్పుతీరపు పోలీసు రిజిస్ట్రు

జూన్ 16- విజయగంతులలోనున్న తూర్పుతీరపు పోలీసురిజిస్ట్రును 15-6-28 తరీకున ఈ పట్టణమునకు మార్చిరి.

శ్రీరామబాలభక్త పుస్తకభాండారము

జూన్ 17-6-27 తేదీ నాయంకాలం 4-30 గంటలకు శ్రీరామబాల భక్త పుస్తక భాండారగారి చతురవార్షికోత్సవ సమరా-శ్రీ. పి. ర. జగ్గోపాధ్యాయుని ది. ఏ. డి. ఎల్. ది. పి. కృష్ణమనసలుగారి యాధిపత్యముక్రింద, పండిత వీరన్నగారి మాతృపూర్వ జనపబడిన. పరమాత్మునకు ప్రార్థన లభించుచున్న పిమ్మట అధ్యక్షులు కీ! శే ఆరవరామయ్యగారి ఛాందూటమును బహిరంగపరచిరి. మక్కిట సూర్యనారాయణమూర్తిగారు కీ! శే! ఆరవరామయ్యగారి గారిమీద కొన్ని పద్యములను చదివిరి. శ్రీరామబాలభక్త తిలకరీ యోగీశ్వరమహాకవి కీ! శే! వాదేవు కామేశ్వరం వుగారి యాకాలమునందునకు చింతించుచు పథనోపవృత్తి తప్పనియైన చూపబడినపద్యములనుకీ తిరిగి యాదభిలో చదివబడినవి. పిమ్మట మ. రా. రా. చామెర్ల వంకటాచార్య ఏం. ఏ. యల్. డి. గారు హి. దూదేశముయొక్క దుస్థితినిగూర్చి వివరముగా మాట్లాడిరి పిమ్మట గౌరవదర్శులలో కొకరిన బి. రా. రా. కాయమూరి వర్యేశ్వరంగార నాంకర్తరిక నివేదనను చదివించిరి. సభకు ముగించుచు ఆర్యక్షులు గ్రంథాలయమునందున్న ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. కార్యదర్శిగారు విరాళములకాలెనని కోరిగా నభిలో గుమారు అరువదిరూపాయల చందాలువేయబడినవి

మంచి సమయము

ఇల్లాదుజిల్లా మోహదుప్రాజెక్టు వారుల కింద నుండే కావలితాలూకా గుడిపల్లెగారు గ్రామములో మెట్ట మునారు 38 యకరముల ప్రదేశమును 7000/౪ ఖరీదు గాగియున్నది. కొనదలచినవారలు తే 10-7-28 ది. వా.పల ఈక్రింద తెలిపిన ప్రెవిలాన్సుమునకు ప్రాసెస్ జరుగుచున్నది తెలుసుకొనవచ్చును.

'M' C/o ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ,

4889 హైదరాబాద్ 212, కుక్రవారు

WANTED.

A principal for the Sanskrit College at Kovvur, West Godavari. He should be a Sanskrit Graduate (B.A. or M.A. Andhra Prefetred), to teach Comparative Philology and History of Sanskrit Literature and to do Research work on Hindu Theology and Sociology. Salary Rs. 60 to 100 per mensem according to qualifications. Quarters free. Applications, with minimum salary required should reach the undersigned before the end of this Month. 4892

V. SURYANARAYANA RAO,

B.A.B.L.L.T.,

President, A. G. Vidyalayam Committee.

యువతీవివాహవాదుల
శాస్త్రీయస్థిరీకరణతా
చమత్కారము

శ్రీ కనుపర్తి మార్కండేయ శర్మగారు, కీలుపాకు
మదరాసు

యువతీవివాహము శాస్త్రీయ మనియో, యువతీవివాహము శాస్త్రీయమనియో కొండలును, 8 సంవత్సరం మొదలు 10 సంవత్సరంవరకు బాలికలకు వివాహముచేయుటకు ఉత్తము. 11-వ సంవత్సరమువరకు అధమము. ఋతుమతికాని యెడల 12-వ యేట బాలికావివాహము నొనర్చుట అనూధము మని శాసనానికొక కొండలును పత్రికయందు శాస్త్రవర్ణనచేయుచున్న సమయమునందు ఎవరోచికట ఒకరిగమున తీవ్రము యున వ్రాతప్రాసియోనిల వారి వ్రాతకమాత్రమే సమాధానమొసంగిన యొక్కమను గాని "అభివర్ణకృత్యాస్త్రవేదరులు మున్నగు విశేషములతో యువతీవివాహ నిషేధవాదుల పరిమానింపదు ప్రకృతవాదమునందు సంబంధము లేనట్టియో రాజకీయములందు ఇప్పుడు ఒక్కొక్కరైనట్టియు శ్రీయుత లోకమాన్య లిలకు మున్నగు వారి శాసము లేకబువుపెట్టి వారిని బాలికావివాహవాదులు అన్ని విషయములందు గౌరవింపకు కావున వారిమాటయందు గౌరవమును మాపకును యురీతిగా నూచియు వ్రాతను ధర్మకాస్త్ర ప్రచారకమండలికి చేసిన ప్రహరాణానశ్యాసిరాజగారివంటి విద్యాంశుడు వ్రాయుట అయ్యుక్తము. యజ్ఞవల్క్య, పరాశర, సంవత్సర, నసిన్, గౌతమాదులు తమతమ ధర్మకాస్త్రములందు స్పష్టముగా విధించిన బాలికావివాహము మీరు నింపమని చెప్పి పరిహసించుచున్న గాని మేముమాత్రము శాస్త్రవిశిష్టములుగా శ్రీ లజపతిరాయి మున్నగు వారు బోధించిన బోధనలను ఆచరింపకపోయిన మమ్ముల జాతీయతను భగవతానువారనియు విద్యాసరస్వతులనియు పరిహసించుటయో? మేలుమేలు, ఇట్లుండయెడల ధర్మకాస్త్రములతోలి మీకెందుక? శ్రీలిలకు, గాంధీ, నెహ్రూ, క్రెడానంద, మాలవ్యా మున్నగువారులు చేసినవానిలోను చెప్పుచున్నవానిలోను శాస్త్రీయములుగా నున్నవానిని ఆచరించెదము. అశాస్త్రీయములయినవానిని ఉపేక్షించెదము. చెక్కబాతీయడనని వ్రాసుకొనుచున్న శ్రీ గంధీగారు యజ్ఞోపవీతము ధరించుట శాకంతగా అపవిత్రముగా తోచలేదని తానుమానినటుల వెలుమొన్నతమ స్వీయచరిత్రమున వ్రాసినవిషయమును పత్రిక అన్నియు ముద్రించినవిగదా. అట్లని యజ్ఞోపవీతము ధరించువారందరిని మీరు పరిహసించుటయో? అట్లే అవ్యుత్పత్తిక మున్నగు వాని విషయములు విచారించును. 8 లక్షల బాలికలందులకు వాద విచారలెచ్చుట యవతీవివాహము శాస్త్రీయమని సాధించునో? మీరుకేర్పొన్న సంస్కరణలతో సమానజో అధికజో అనందగు శ్రీవివేకానందస్వామి బాలికావివాహముల వలన దాంపత్యవిత్రిత అధికముగ నెలయునని వ్రాసినవాని కూడా గమనింపును.

ఆంధ్ర గీర్వాణ విద్యావీరము

కొత్తూరు, (పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా)

ఈ కాలేజి యీ నెల 28 వ తేదీని రిగి తెలుసుబడును. సంస్కృతములో గవర్నమెంటు ప్రవేశపరీక్షలో కృతార్థులై ఉభయభాషాప్రదిగ (విశ్వాకో) విద్యాప్రదిగ (శిరోమణి) పరీక్షలకు చదువదులకుకొనవారు తమ్ముడు చేర్చుకొనుటకు వరకాక్షులు యీ నిఘాంతులోగా పంపుకొనవలెను. వీరితో యెంతవరకీ యెంతవరకీ ఉచితముగా భోజనముపెట్టగలకో కమిటీవారు యీ సంవత్సరము జూలై మొదటివారములో అలోచించి తెలిపెదరు. ఈ కాలేజికి ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా (Principal) నుండుటకు ఒక సంస్కృతపు వి.యే. లేక యమ్. యే. నిమిత్త మా ప్రకటనలోనే వేరొకచోట ప్రచురణచేయుచున్నది. గాన్తే హీతుల వాగానమువల్ల యీ ప్రధానోపాధ్యాయుని సేర్పరచుటకు ప్రామాణించి. రెండుసంవత్సరములలో యీ విద్యాలయమునకు తానుసేసిన శాస్త్రీకనిధిని సమకూర్చుటకు ప్రయత్నించెదను. ప్రస్తుతము సంస్కృతములో ఉన్న మన పూర్వ ప్రాంతవజ్ఞానజ్ఞానములు ఉత్తన్నములు కాకుండ తేయుటకేగాక, ముఱోని కర్మకాండ, మత సాంఘికాచారములకు మూలాధారమైన ధర్మకాస్త్రముల నన్నిటిని విమర్శించి నానిలో దేశకాలప్రాధానసారముగ మార్పులు కలిగించుటకు యిట్టి సంస్కృతకళాకాలలే తోప్పడగలవు. కాలట్టి పూర్వచారపరాయణులకు, సంఘసంస్కరణ ప్రియులకుమాడ యీకళాకాల శాస్త్రీకనిధికి విచారణల నొసంగుదని ప్రార్థించుచున్నాను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
తెలిపింట్లు ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయ సంఘము.

బెజవాడ
(స్వకీయ విలేఖరి)
ఏటిగారి

మృగశిరశాస్త్ర ప్రవేశించినదానికి ఎండవేదిమి తగ్గినను యేటిగారి విపరీతముగ విమరున్నది. రోజున కెన్నిసార్లు ఇంటిని కుద్రపరుచుచున్నను యింటినిండ చుమ్మ ఎప్పటికప్పుడు పడుచునేయున్నది.

కృష్ణవరద

కృష్ణ ఆనకట్టకుపైస శాలుగడుగుల నీరు మాత్రమే గలదు. వంటశాలవలనండి నీరు భర్తీగా ప్రవహించుచున్నది. చాలయారమున దురిసిన ఎర్ర పువ్వుకేగాని సమీపమున ఎర్ర ముతరిసిన బాడ కనిపించుటలేదు. ఎర్ర మునకై బసులు నిరీక్షించుచున్నాడు.

కోర్టులు, పాఠశాలలు

వేసవికాలపు కలపు రైపోయినందున ఈరోజున మనన బుకోర్టులు తెలుపబడినవి. సబుకోర్టులు 7వ జూలై తేదీని తెలుపబడును. హైస్కోర్టు యీ నెల 25వ తేదీని తెలుపబడును.

విదేశగమనము

ఈపట్టణమున ధనికులలో నొకరగు శ్రీయుత కాతా నుబ్బారావుగారు సామ్యార్థ్య దేశములకు వెళ్లవలయుననే యేర్పాటులో నున్నారు. వీరికితోడుగ గంటూరువాస్తవ్యులగు పి. వి. యస్. శాస్త్రీగారు వెళ్లువరుల.

క్రాంతినీమా

ఈపట్టణమున శ్రీదేశ్లోవాంక కాశీనాథుని శాగ్యరవాస్తవ పంతులుగారు ఒక నీనీమాను యేర్పాటు చేయుదురనియు వీరిన నో నూతనపద్ధతులతో నొకశాలకరంగమునకూడ స్థాపించ నుద్దేశించినదియు తెలియుచున్నది.

క్రాంతకట్టములు

సబుకోర్టులు మనసబుకోర్టులు కట్టుటకై మునారు లక్ష స్వరరూపాయలకు ప్లానులు, యెస్సీమేటులు తయారై ధట్టులును, పడన కట్టడములు జూలై నెలలో ప్రారంభించబడునని వనియు వినుచున్నాము.

తెలిఫోను

ఈ పట్టణమున మొట్టమొదట 20 తెలిఫోనులను పెట్టించుటనే గృహములకు సంపాదించుటయే కష్టమయ్యెను. ఇక్కడ నన్నో ఆసంఖ్య ఎనుబడింటికి పెగా హెచ్చిపోయినది. గంటూరు పట్టణముతో మాట్లాడు సౌకర్యముచేయబడిన పిమ్మట ఇవటి వర్తకులకును క్షుతలకును మరింత అనుకూలమైనది. ఇకముందుకూడ మద్రాసుకు కూడా తెలిఫోనుతో మాట్లాడు యేర్పాటు కాగుగా నుండునని ఇవటివారు రనుకొనుచున్నారు. అట్టియేర్పాటే జరిగిన పక్షమున ఎల్లరకు చాల అనుకూలముగ నుండి ఇంతకు అనేకులు తెలిఫోనులను ఉపకారమునంద గలరని చెప్పవచ్చును.

పట్టణకాంగ్రెసు సంఘము

జూను 20:- నిన్న సాయంత్రం 5-80 గంటలకు రామమోహన గ్రంథాలయమునందు బెజవాడ పట్టణకాంగ్రెసు సంఘముయొక్క సామాన్యసభ జరిగినది. మ-రా-రా-మద్దాలి వరదరాజ గోపాలరావు పంతులుగా రధ్యక్షత వహించిరి. ప్రకటనమున కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు ఎన్నికల జరిగినవి.

మద్దాలి వరదరాజ గోపాల రావుగారు, అధ్యక్షులుగను వెంకటరమిల్లి శ్రీరామరావుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, పాలు కుపాటి వెంకటశాగభూషణం, గారపాటి కిరణుడు శుభ్ర హృద్యంగారలు కార్యదక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. వైచారికి తోడ్పడుటకేగాను ఇంకొక ఆర్థిక సభ్యులు కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు ఎన్నుకొనబడిరి.

అఖండ త్యాగధనులును నిరంతర దేశసేవాదీక్షితత్వము శ్రీరామభక్తాగ్రేసరులు నగు కీర్తిశేఖరులైన ఆంధ్ర రత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆకాల మరణమునకు సంతోషమును వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానము గావించబడినది.

బ్యాంబీ ప్రజలు ప్రభుత్వముతో సబుచున్న దొర్లనగరపాలక పోరాటమునకు మనఃపూర్వక మగు అభినందనమును తెలియచుచు వారి సహాయార్థము ప్రవృత్తును వనూలుచేసి కంపునటుల తీర్మానించబడినది.

ఆంధ్ర యువజనసమితి

నిన్న సాయంత్రం ఆరు గంటలకు రామమోహన రై క్రీ పోలనందు మ-రా-రా-శ్రీ రాజగోపాలాచార్యులు హైకోర్టు కేటుగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరిగినది. మ-రా-రా-శ్రీ దాను త్రివిక్రమరావు పంతులుగారు "యువజన" యువద్యమమునుగూర్చి విపులముగ ముచ్చటించిరి.

హిలండునందు జరుగబోవు ప్రపంచ యువజన సమావేశమునందు అన్నిజాతులకు సంబంధించు సమస్యలనుగూర్చి చర్చజరుగుననియు, హెచ్చుతగ్గులు లేకుండ సోదరభావమును వ్యాప్తిగా నింపుటయే ఈ యువద్యమముయొక్క ప్రధానోద్దేశమగుటచేనే హిందూదేశపు యువకులు ఈ యువద్యమమునందు పాల్గొనుట వలన చాలలాభము గలదనియు నుడివిరి. ఆంధ్రదేశమునకు బెజవాడయందు జూలై నెలలో నొక యువజన సమావేశమును జరపుట యావశ్యకమనిరి. అందులకు తగినయేర్పాటులను బెజవాడ పోతులు సమకూర్చుట యొక్క ముగ నుండుననిరి. పిమ్మట శ్రీ అయ్యదేవర కాశ్యోరరావు పంతులుగారు యీ యువద్యమమువలన మనదేశమున నిప్పుడు పెళుగుచున్న కలభేదములంత రిండునీయు, యువకులకు జాతీయ భావములు చిన్నతనముననే శాలుకొనిన పిమ్మట జాతీయాభివృద్ధికి తోడ్పడుదురనియు, ప్రస్తుతకాలమున యువకులలో తక్కువగనన్న శిరీరసాప్యమము మనోవార్ధ్యము, స్వతంత్రాభిలాష పెంపొందగలవనిరి. మరియొ యువకుల శీలము చక్కనినూర్మము ననుసరింపవలసిరి, అందువలన జాతీయాభివృద్ధి చేందగలదనిరి. అధ్యక్షులవారును తమ యంగీకారమును తెలుపుచు ముచ్చటించిరి.

పిమ్మట నొక ఆన్వారసంఘ మేర్పాటు చేయబడినది. సభ ముగించబడినది.

బందరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రబ్యాంకు

జూన్ 20:- ఆంధ్రబ్యాంకుకు యిదివరకు కార్యదక్షిగానున్న నంబూరు శుబ్బారావుగారు మరణించినందున వారి స్థానీ గజెల శ్రీరామమూర్తిగారు కార్యదక్షిగా నేక గ్రీసముగా నెన్నుకొనిరి.

కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు

ఈ బ్యాంకు వాటాదార్ల సభ 10-6-28 న జరిగినది. ఈ క్రిందివారు డైరెక్టురుగ నెన్నుకొనబడిరి. (1) భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య గారు (2) కింది చానుమంతరావుగారు (3) కాశీపట్నపు నర్సింహ మూర్తిగారు (4) పురాణం కృష్ణమూర్తిగారు (5) రా. సా. తో. వేరయ్యనాయుడుగారు (6) వి. వి. ఎల్. నర్సింహాచార్యులుగారు (7) కంలేటి కామకృష్ణయ్యగారు (8) కృత్తి వెంకటలక్ష్మీ శారాయగారు (9) కోలపల్లి లక్ష్మయ్యగారు (10) మోచర్ల శుబ్బారావుగారు (11) బుర్రా రామస్వామిగారు (12) ఉప్పలూరి ముత్తరాజుగారు (13) గుడ్లపల్లెటి వెంకట రత్నంగారు (14) అ. వే. ఉ. శ్రీ. రాంజీయ శుభ్రహృద్యంగారు (15) కలిడిండి రాఘవరాజుగారు (16) శారాయగ మూర్తిగారు (17) చాట్ల సీలాక్షిరాజుగారు. మునారు పదేళ్లనుంచి డైరెక్టురుగను కొంతకాలము ప్రెసిడెంటు కార్యదక్షిగానున్న శీలం రంగశాయకులు నాయుడుగారు నెన్నుకొనబడకపోవుట విచారకరము. బ్యాంకు భవనము కొనవలెననే వారిని డైరెక్టురుగ యెన్నుకొన రాదనియు అందువలన భో పట్టాభి సీతారామయ్యగారిని సైతము యెన్నుకొనవలదని కావించిన ప్రచారము నిష్ఫలమైనది.

కృష్ణకలెక్టరు

కృష్ణకలెక్టరుగానున్న ఎ. ఆర్. సి. వెంకటేశ్వరగారు మొన్నటిదినము డి. హెచ్. పాల్వనగారికి ఛార్జిపప్పచెప్పి కలెవుమీద వెళ్లిపోయిరి.

హిందూకళాకాల

హిందూకళాకాలకు వారణాసి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు ప్రిన్సిపాలుగను, జంపటి రామయ్యగారు వాడోపాధ్యక్షులుగను, ఎన్. విశ్వనాథం(ఉ. భీమరావు) వి.వి. (అనన్య)లిమి లేకర రాజధానీలో మొదటిగ నుత్తరైన వారును, ప్రతికేషగిరీరావు వి. వి. టి. ఎల్. (ఎం-కాం)గారును విశ్వనాథ పత్రికారాయణ గారును కళాకాలలో నింటర్మీడియట్ తరగతికి ప్రాఫెసర్లుగా నియమింపబడిరి.

ప్రొదుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

అ. నెం. 214/1928

వాది:- పికుపాటి రామకృష్ణయ్య-ప్రొద్దుటూరు, ప్రతివాదు:- తెశాలి శ్రీరామనివాసపథ స్వా. దార్లు అయిన 1 స్థానం నరసింహరావు, 2 పిల్లలమర్రి నుండు రామయ్య.

వాది ప్రతివాదులపైన యీ 247-8-0 కు దావా దాఖలచేసి పున్నాడు. ఆది విచారణకు 16-7-28 వ తేదీకి వాయిదావేయబడి పున్నది. ఆదిసం ప్రతివాదు హాజరు కానంతట వారు ఎక్కుపార్టీ చేయబడుదురు

4994 వి. సి. శర్మ, 18-6-28, నల్గొండ

విభవ సంవత్సర ఆషాఢమాస శుద్ధ పంచమి (౨౨-౬-౧౯౨౮) శుక్రవారము

ఎ ట్ట న

[వాసిరెడ్డి మొకటసుబ్బయ్యవర్మ,
బోడెపూడి వేంకటాచార్యుగారు]

శ్రీశంభుదేవచరణకు
శేషయశీయూషలోలచిత్రభ్రమరక
మాశంభుదాసుఁ గవితా
పేశలరచనావిశేషు వినుతింతు మెదన్. ౧

వ్రాలినభక్తి భారతము
రాజనరేంద్రుఁ గృత్తింద్రుఁ జేసి వి
ద్యాలలితుండు నన్నయమ
హాకవి కొంత రచించె శేష మ
య్యేలికపేరనే కృతి ర
చించితి నన్నయ చెప్పినట్లదే
చాలునుబో మహామతివి
శాలుఁడ వీ వని చాటి చెప్పఁగన్. ౨

అదియే ధార యడే నిరర్థశసమా
సాటోపకల్యం బవే
మృదుగంభీరవిశాలభావము లదే
రీతిప్రకారం బదే
పదలాలిత్య మెనంగ నన్నయవచో
వైదగికిం దీటుగా
నదుకం జాలితివయ్య "యెట్టన" కవీం
ద్రా! భారతారణ్యమున్. ౩

సరసకవీ నీచెప్పిన
హరివంశము సోమనాథు హరివంశముతో
సరిరా దని నేటికిఁ గొం
దలు వింతపువలుకు లాడుటలుచోద్య మగున్.

బొచితియుం చెలుంగురుచు
లర్థవిశేషము భావగౌరవ
శ్రీచతురత్వము మృదు వి
చిత్రగతుల్ పరికించి చూచినన్
వాచపు లూరు నీదుకవ
సంబునఁ గల్గినతీరుతీయముల్
నాచన సోమనాథుకవ
సంబున కెన్నోమడుంగు లెక్కనే. ౪

మంత్రిభాస్కరరచితరామాయణమ్ము
తోడ నరిగామి యెచటనో త్రుంగిపోయె
నీదు రామాయణ మ్మని నేటివారు
పలుకుదురు కొంద టిది యేటిపాప మయ్య! ౫

తెలుఁగు భారతమందు నీపలికినట్టి
రాముచరితంబుతో సరి రాఁగలదొకొ
మంత్రి భాస్కరరచిత రామాయణమ్ము
పుటలలోఁదక్క సుకవితాస్ఫీరకమున. ౬

ఒకయెడ నన్న పాఠ్యుండు మ
టొక్కెడఁ దిక్కనసోమయాజివం
టికవిదిశాగజేంద్రములు
డించిన భారత శేష మూని పూ

రాకానిశ

కరినారాయణాచార్యులుగారు

చల్లనివై మనోహరలనత్తరసమ్మదదాయకంబులై
తెల్లనివై ప్రసన్నపృథువీప్తి విహజితసుందరంబులై
పల్లవ దుఃఖదంబులయి సావనదంపతులెల్లరంజిలన్
నల్లలితంబులై మిగుల సాంద్రతఁ బూర్ణిమఁగాఁచె జండికల్.
భావీందుశర్వశిఁ పరిణయార్థవిలిప్త శుభ్రదిగ్భిత్తికా సుభ యనంగ
దద్వివాహంబునం దలఁబాలకైయొప్పు, రమణీయమాక్తికరాశియనంగ
ఘనమహోత్సవదిదృశ్యగతామరకామి, నీశ్యతాచ్ఛదుకూలనిచయమనంగ
బరిణయోత్సవమందు భక్త్యవస్తువులకై, యెండఁబోసిన మంచి సింధియనంగ
గాఁచె మిక్కుటముగనెల్ల కడలయందు, తీర కరిరిపుగిరి, ఘనసార, హీర
కుంద, చందన, శారద కందబృంద, సుందరాద్భుతమిందజ్యోత్స్నయభుడు.
కొంగుపసిండి దంపతులకున్ నిరుపేదల కింటి దీప మా
ర్తింగను చాతకంబులకుఁ దియ్యని బోనమొసంగు దాని శు
భ్రాంగకుండైనచందురుండు ప్రాగ్ధిక్కుట తటాభ్యుపాధమె
క్కుంగలువల్ రహించె దమకంబున మారుండు పాంథసాళినే
యంగ లతాంతకుంతము రయంబునఁబైకొనె బాలవెల్లి తో
ణింగల నీలవస్తువుల నెల్లనుధాధవశత్వశోభఁగా
ర్పంగమకించియొక్కపరి బమ్మినవేడుకఁ బొంగిసారెనా
నింగియు నేలయుఁవనులు నీరదముల్ ప్రాదముల్ నితాచ్ఛతో
భం గనుపట్టి యెల్లెడలఁ బ్రాకె శశిప్రభ ముమ్మరంబుగఁజా.
లలితవాద్యేవి లీలాబద్ధిని విధాత నిజమరాళంబుచు నిమురుచుండ
గంభీరభంగనం రంభల్లవణకంఠిఁ జక్రిదుగ్ధపయోధిశంకఁజూడ
పటుతాండవాభ్యాస పారవశ్యత శర్వుం డంజనాద్రిని స్వాదియంచుండేర
శ్వసనదేవునికృష్ణసారముఁశక్రకుండు స్వోచ్చైశ్వర్యవంబును నిచ్చఁజూడ
బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర పాకరిపులు, సర్వవినులయ్యుఁ బూర్ణిమాశర్వరీవ
కాంతి విభ్రాంతులై తేజగమి విడుదుల, నేర్పరింపంగరాని రేయింగగాఁచె.
కువలయహితుం డనఁగూడు నీద్విజరాజు, చక్రాహితుండును నశీఁ దొలఁచిన
సత్పథనర్తినాఁ జను నీకళానిధి, తమ్ముల నేఁచగాఁ దలఁచకున్న
అవదాతగుణుడనఁడగు నీమృగాంకురుడు, రజనీచరుండు రాకయున్న
ఆమృతకరుండున నలను నీచలినిగ్గు, విషణ్ణిలో బ్రభవించి నెలయకున్న
ననుచు జారిణులును దన్ను రాఘములును-దహినకరుసౌమ్యతకుఁ జరితుష్టినిష్ట
సిద్ధి చేకూరమికి వంత చెలఁగఁబలుకఁ-బూర్ణిమాశ్శోత్స్న యెంతయుఁ బాలుపుమిగిలే.

నికమెయి రెండుదారులు గ
ణించి రచించి "మహాంధ్రభారత
ప్రకరణ" మెల్ల నొక్కకవి
వల్మీకనయట్లు ఘటించినావుగా ! ౭
తగునలంకారముల్ ధరియించునే కాని
యివి యవి యొకగంపెఁ డిడఁగఁబోదు
సాజంపునడలతో సాగిపోవునె కాని
విలుగుబాటెన్నఁడే నెఱుంగ వింత
హితమితమ్మదుభాషలే పల్కునేకాని
పనిలేనిదే సోఁడె బన్నఁబోదు
నలుపురు మెచ్చురీతుల మెలంగునెకాని
యిచ్చవచ్చినదారి నేఁగఁబోదు
పరమసాధ్యమచర్చికంబలె వినిర్మ
లాకృతిఁ జెలంగునీకవితాకుమారి
కీడువత్తురె యెవ రెన్నియెత్తు లిడిన
కుఁటికన్నియలును గ్రుడ్డిగుబ్బెతలును. ౮

నీ తి ని ధి

(ఆంధ్రగ్రంథమాలయం వైదవకుసుండు).

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయఁడగు బ్రాహ్మ
ణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిబెటు
దేశమునకుఁ బోయి యాభాషలోనికిఁ బరివర్తితమై
యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే సంపాదితమై చీనాభా
షలోనికి, తర్వాత నింగ్లిషులోనికిఁ బరివర్తితమైన
యత్కృష్టనీతిగ్రంథమున కిది మధురమగు నాంధ్ర
వచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత వేటూ
భాకరశాస్త్రిగారు. మానవసుజీవితమున కావశ్య
కములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వితోఁ దేటగా
సూటిగా నీగ్రంథము చెప్పుచున్నది. క్రొను
పైజ నిండు క్యాలికోజెండు. వెల రు. ౧-౪-౦

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

తపాలుపెట్టె నం. 212 రు, చెన్నపురి.

గ్రంథ విమర్శ

విద్యాధి సహాయనిధి గ్రంథమాల

శ్రీరామమూర్తిగారు

వేంకటాచార్యశాస్త్రిగారి వేదపరిశీలన

వీరు ప్రతిపాదనను ఒక గ్రంథమును ప్రకటించి దాని వలన విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును. ఆనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును. ఆనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును. ఆనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

మొదట వీరు చిరంజీవుల గ్రంథమును ప్రకటించి, దానిని గూర్చి మేము ప్రత్యేకముగా విమర్శించుచున్నాము. తూర్పు గోదావరి జిల్లా విద్యాభ్యాసాధికారి శ్రీరామమూర్తిగారు, దానిని గూర్చి మేము ప్రత్యేకముగా విమర్శించుచున్నాము.

సుగుణశతకము

గ్రంథకర్త: పట్టిసపు శ్రీరామమూర్తిగారు

(విశాఖపట్టణం)

ఇది సీతాదేవిగారి నామకవిత. భగవంతుడు జననీ జననము గురువు మున్నగు పేర్లతో వివరించబడినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

కవివరనా కంపెనీ,

వరహపురం, గవరవరం పోస్టు, విశాఖపట్టణం.

జ్యోతి

సంపాదకుడు శ్రీయుత సూర్యదేవర సంజీవ

రాయణంగారు తుమ్మపూడి, గుంటూరుజిల్లా

ఈ నాటకాంధ్ర మాసపత్రిక మొదటి సంచిక ఏప్రిల్ 1958లో వెలువడినది. అది ఫిబ్రవరి నెలకు యిచ్చినది. ఇది భక్తిభావంతో రాసిన ప్రబోధముల పత్రిక. చందాసాము రెండు రూపాయలు. దీనియందు పాఠాభ్యాసములకు, శ్రీయుత శ్రీరామమూర్తిగారు వ్రాసిన శ్రీరామ చరిత్రగీతమాలిక యొక్క, భక్తిమాలిక, రాగధ్వజములు, సత్యము, మనో నిగ్రహము, సాంఘిక నేర మున్నగు వ్యాసములు కలవు. వలయువారు తుమ్మపూడికి వ్రాయవలెను.

నవవృద్ధి

సంపాదకుడు శ్రీయుత పెమ్మరాజు

సూర్యనారాయణ రావుగారు

ఇది సీతాదేవిగారి నామకవిత. భగవంతుడు జననీ జననము గురువు మున్నగు పేర్లతో వివరించబడినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

నీతికథావళి

మొదటిభాగము

సంపాదకులు శ్రీయుతలు వేంకటాచార్యశాస్త్రిగారు

వీరు సీతాదేవిగారి నామకవిత. భగవంతుడు జననీ జననము గురువు మున్నగు పేర్లతో వివరించబడినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విద్యుత్ సహాయ నిధిని స్థాపించుటకు ప్రోత్సహించినట్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

రెండవ భాగము

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. గ్రంథకర్త శ్రీయుత ఓలేటి భాస్కరరావుగారు పితాపురము, పితాపురములో ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయాధిపతులగు శ్రీయుతలు వేంకటాచార్యశాస్త్రిగారు వ్రాసిన ప్రబోధముల పత్రిక. చందాసాము రెండు రూపాయలు. దీనియందు పాఠాభ్యాసములకు, శ్రీయుత శ్రీరామమూర్తిగారు వ్రాసిన శ్రీరామ చరిత్రగీతమాలిక యొక్క, భక్తిమాలిక, రాగధ్వజములు, సత్యము, మనో నిగ్రహము, సాంఘిక నేర మున్నగు వ్యాసములు కలవు. వలయువారు తుమ్మపూడికి వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయము, పితాపురము, (తూర్పుగోదావరిజిల్లా)

కృతజ్ఞత

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది పరమ గంభీరములగు భావములతో నిండియున్నది. శ్రీయుత శ్రీరామమూర్తిగారు వ్రాసిన ప్రబోధముల పత్రిక. చందాసాము రెండు రూపాయలు. దీనియందు పాఠాభ్యాసములకు, శ్రీయుత శ్రీరామమూర్తిగారు వ్రాసిన శ్రీరామ చరిత్రగీతమాలిక యొక్క, భక్తిమాలిక, రాగధ్వజములు, సత్యము, మనో నిగ్రహము, సాంఘిక నేర మున్నగు వ్యాసములు కలవు. వలయువారు తుమ్మపూడికి వ్రాయవలెను.

శ్రీమద్రామానుజ భాష్యము

ద్వితీయభాగము

శ్రీమద్వాచార్యులవారు వ్రాసిన భాష్యమునకు

తెనుగు అర్థము

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. మొదటి భాగమును గూర్చి వెనుక విమర్శించుచున్నాము. శ్రీమద్వాచార్యుల సంపన్నులగు మహారాజు శ్రీ పండిత రామారావు వంతులుగారు నూత్రములను భాష్యమునకు గూడ ఆంధ్రమున ప్రతిపదార్థమును వ్రాసియున్నారు. విజయనగరమున ఆ శేషవాస మద్రాళాధిపతియగు శ్రీయుత భువేశ్వర శ్రీనివాసరావు వంతులుగారు దానిని ప్రకటించిరి. ఈ రెండవ భాగమున ద్వితీయాధ్యాయము పూర్తిగానున్నది. 181 పేజీలకలవు. దానిలో పాదుకములు కలవు. మొదటి పాదమున 11 అధికరణములును 38 సూత్రములును కలవు. రెండవపాదమున 12 అధికరణములును 45 సూత్రములును కలవు. మూడవపాదమున 19 అధికరణములును 58 సూత్రములును కలవు. నాల్గవపాదమున 18 అధికరణములును 28 సూత్రములును కలవు. చందాదారులుగా చేరగోరవారు ఒకరూపాయి ముందుగా పంపి తమ అక్షరముల పూర్తిగా వ్రాయవలెను. ఇప్పుడు సిద్ధముగానున్న రెండుసంపుటములకు వారికి ఒక్కొక్క సంచిక పోస్టేజీసహా రూ. 1-0-0 వంతున వారికి కియ్యబడును అనగా పి. పి. గా పంపబడును. మూడవసంచిక తయారైనప్పటి నులై పంపబడును. మొదటిసంచిక రూపాయకి నాల్గవసంచిక వెలువడినప్పటికి దానిని బుక్ షాపుగా పంపెదరు. ఇతరులకు ఒక్కొక్క సంచిక పోస్టుఖర్చులు గాక రూ. 1-4-0.

వలయువారు వ్రాయవలెను.

శ్రీయుత భండారాజు శ్రీనివాసరావుగారు,

శ్రీ శేషవాసపేస్, విజయనగరం.

భావప్రపంచము

(గ్రంథకర్త శ్రీయుత వరహగిరి వేంకటాచార్యగారు)

ఇది యొక హాస్యరస ప్రధానముగ వినవచ్చు గ్రంథము. ఇది కలుపులుగాని మందలింపులతో ప్రజలను సహృదయమునకు మరలించుటకు చాల యుపకరించును. ఇందు చక్కని భావములు కలవు. దీనిని చదవ వారంభించినచో వలల బుని పుట్టుదు. ఇది గ్రాంథికమున నులభ్యమైనది. వ్రాయబడినది. దీనిని గూర్చి బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని చెల్లెల్ల వేంకటాచార్యగారును బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిగారును, శ్రీయుత చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహాచార్యగారును మంచి అభిప్రాయములను సరియించుటవలననే దీని ప్రాశస్త్యము వెల్లడికాగలదు. వెల అయిదురూపాయలైతే, వలయువారు వ్రాయవలెను. శ్రీయుత వరహగిరి బాలాత్రిపురనుందరరావుగారు జగ్గంపేట, పెద్దాపురము తాలూకా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

బ్రహ్మచర్య

ఒక ఆంగ్లమాన పత్రిక

ఇది ఆంగ్ల భాషలో ప్రకటింపబడుచున్న మాసపత్రిక. 6 వ సంచికను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇందు ఆధ్యాత్మికవిషయములను యోగాసనములు మున్నగు ప్రాణాయామసంబంధ విషయములను ఆశ్వాసంబంధ విషయములను గూడ ప్రకటింపబడుచుండును. ఇది చాల యుపయుక్తమైనది. చందా సాము ఒకరూపాయలైతే, పంపాదకుడు యోగీ రామచంద్రగారు, కార్యస్థానము గురుకులబ్రహ్మచారి ఆశ్రమము, కెంగేరీ పోస్టు, తెలంగాణ ప్రభుత్వము రామచంద్రగారికి కెంగేరీకి వ్రాయవలెను.

చిరంజీవులు

గ్రంథకర్త శ్రీయుత చక్రావర్తము

మాణిక్యశర్మగారు

దానిని ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయమువారు (పితాపురము) విద్యాధి సహాయనిధి గ్రంథమాలలో మొదటిగ్రంథముగా ప్రకటించిరి. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. చాత్యుడు దీనియందు అశ్వధామ బలిప్రసాద శ్రీ శేషవాస భగవానులు శ్రీ మదాంజనేయమూర్తి విభీషణుడు, కృపాచార్యుడు, పరశురామమూర్తి యను నీయేద్యురు పుణ్యపురుషుల జీవితచరిత్రలును కలవు. ఈ మహానీయులు జగద్విదులు. ఈ గ్రంథమును వ్రాసిన శర్మగారు ఆంధ్రులకు చిరవరిచితులు. వీరశైవ శాటకములు మున్నగువానిని రసవంతముగా వ్రాసియున్నారు. ఇది మృదుమధుర గ్రాంథికాంధ్రవచన గ్రంథము. వచనరచన పూర్వకపులై లిని స్మరణములైయుండును. దీనిని పాఠశాల పఠనీయగ్రంథముగా నామోదించబడినట్లు 8-5-28 ని వెలువడిన రాజధానిజెట్టు మొదటిభాగము ది.లో 228 వ పేజీలో ప్రకటింపబడినది తెలియుచున్నది. దీని వెల పది అణాలు. వలయువారు రెండురూపాయలైతే, మేనేజర్, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయము, పితాపురము, తూర్పు గోదావరి.

ఇష్టాగోష్ఠి

గ్రంథకర్త-శ్రీయుత యద్దనపూడి వేంకటరత్నము

గారు తాడేపల్లిగూడెము, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

ఈ గ్రంథమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది చాల నులభ్యమైనది. వ్రాయబడిన వచన గ్రంథము. ఇది పైకి విశేషార్థముగానుండునను లోకపుత్రమును చక్కగా తెలుపునట్టి గ్రంథమైయున్నది. కొంతహాస్యరసము, కొంతవేదాంతము, కొంతభక్తిచర్య, కొంతనీతి మొదలగువనియు నిందు సందర్భోచితముగ నిమిషములకుచే నిది చదువుటకు సంతోయానందమును కలిగించుటయేగాక నూతనవిజ్ఞానములను సన్నో భోధింపజాలియున్నది. ఎంత చదివినను వినుగుబుట్టించదు. కావున నీగ్రంథము శ్రీయుత పురుషులు పెద్దలు, పిన్నలు చదివి దీనిలోభమును పొందుదురగాక" అని బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహాచార్యగారు శ్రీగ్రంథమునకు వ్రాసిన పీఠికయందు వాక్యమైన వాక్యములను గ్రాంథ ప్రాశస్త్యము దానగా వెల్లడియగుచుండుటచే దానిని చదివినవలయును. దీని వెల 1-4-0. ఇందు లేని విషయములను రెండవభాగములకు మరలొప్పటిని చేర్చి గ్రంథకర్త రెండవభాగముగా ప్రకటింపు ప్రయత్నములో నున్నారని వినుటకు చాల సంతోషించుచున్నాము. వలయువారు పైని వివరింపబడిన గ్రంథకర్త చిరనామాను వ్రాయవలెను.

గ్రంథములు

బుద్ధపురాణము

గ్రంథకర్త: దుర్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు. క్రానుపైజాన ౧౭౩౦ పుటలు. వెల రు. ౪.౦౦-౦. విలాసము: మేనేజరు, మానవాదర్శగ్రంథమండలి, అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ఈ గ్రంథము మానవాదర్శగ్రంథమాలయందలి ప్రథమపుష్పము. క్రీస్తుకు పూర్వ మారవళతాబ్దమున భారతదేశమున నవతరించి సర్వతోముఖముగ నహింసాధర్మమును బ్రతిపాదించి వెలయించిన మహాత్ముడగు బుద్ధుని జీవితచరిత్రమీ గ్రంథమున ప్రధానస్థానమును గైకొనినది. అట్లే యామహానీయుని ధర్మోపదేశములు—బుద్ధగీతయను పేర వెలసినవి.—(బౌద్ధమతవాఙ్మయమునకు మూలగ్రంథములగు తిపిటకములలో నభిధమ్మపిటకమునందలి వగు 'ధమ్మపడమే' యీ బుద్ధగీత.) పాశ్చిమాలముతోడను, చక్కని తెనుగువివరణముతోడను రెండవభాగముగ నిందు వెలసినవి. ఇంతియకాక యీరెంటిని మించిన 'పరిశిష్టము' మూడవభాగమునది. ఈమూడును దేని. కది యుత్పత్తియు మయును పరిశిష్టభాగము విశేషవిమర్శనముగలదనుటచే మూటిలో ముఖ్యునందగియున్నది. వైదికవాఙ్మయమునందయు, శాస్త్రగ్రంథములనుండియు, పురాణోత్పత్తిసాదులనుండియు, భగవద్గీతనుండియు ఆంగ్లమతగ్రంథములనుండియు, మహాత్మాగాంధీ, తిలకు, విజేకానంద మొదలయిన కారణజన్మల రచనములనుండియు, ఇతర మతగ్రంథములనుండియు వెలసినన్ని నిదర్శనముల నుద్ధరించి మాపుచు భరతఖండమున వెలసిన భిన్నభిన్న మతధర్మములకును, బౌద్ధమతధర్మములకును సమన్వయము గల్గించి తమసిద్ధాంతములను స్థాపించుటయందు గ్రంథకర్తకావించిన పరిశ్రమ మింతింత యనరానిది. గ్రంథాదిని సృష్టిచెత్తినవలెను, వేదశాస్త్రాదివాఙ్మయమును విమర్శించుచు బుద్ధునియొక్కయు, తనవ్రతముయొక్కయు ప్రాశస్త్యమునుచూచు ౧౭౦ పుటల పీఠికగలదు. మొత్తమున ఈయుత్పత్తిగ్రంథము గ్రంథకర్తయొక్క బహుగ్రంథపరిశోధనమును, అనంత పరిశ్రమమును బాటుచున్నది.

బుద్ధుని సదుపదేశములు భారతీయులకు బరమాదరణీయములు. అట్టి మహాపురుషుని జీవితమును, ధర్మములను, ఉపదేశములను గరతలామలకముగా వివరించుచున్న యీ గ్రంథము నాదరముతో జదువుట భారతీయుల కావశ్యకముని వేరుగ జెప్పబనిలేదు.

వచనరచనమైన యీ గ్రంథముయొక్క తెలి సరళముగ నున్నది. విసుగుజెందక యింతపెద్దగ్రంథమును రచించి యాంధ్రలోకమున కర్పించిన గ్రంథకర్తపూనికి మిగుల గొనియాడదగినది. ఆంధ్రలోకము వీరిపరిశ్రమను సఫలము గావించుగాక. వీరు రచించియున్న యితర బౌద్ధగ్రంథముల నచిరకాలమున నాంధ్రులకు లభించు భాగ్యమును దైవ మనుగ్రహించుగాక!

రామదాసస్వామి

గ్రంథకర్త: నిష్టలరామమూర్తి. క్రానుపైజాన ౧౭౦ పుటలు వెల రు. ౧.౦౦-౦ ప్రకాశకులు: గుప్తబదర్న, బుక్ స్టెల్లర్స్, విశాఖపట్టణము.

రామభక్తాగ్రేసరుడగు శివాజీమహారాజునకు గురువును, అతడు చక్రవర్తియగుటకు గారణభూతుడగును, రామభక్తాగ్రేసరుడు ననుసమర్థరామదాసస్వామి పవిత్రజీవిత మిందునర్హితమైనది. ఈజీవితము తొలుత మహారాష్ట్రభాషను వెలసినది. పదపది భారతమాతృస్వాతంత్ర్యమునకరు తపములుధారవోయిచు పలుబాములనందుచున్న శ్రీయుత కిరణచంద్రముఖిగారిచే నంగభాషలోనికి బరివర్తయియినది. దానినుండి యుత్పన్నమయిన యాంధ్రవచనానువాదమిది. రామదాసస్వామి కేవల మొకమహాపురుషమాత్రుడేకాదు—గొప్పరాజనీతివేత్తకూడను. ఈ పురుషుని పవిత్రజీవిత చరిత్రము నాంధ్రులెల్లరు నవశ్యముగ దెలిసికొనవలసినది. 'ఇష్టాదును, స్వామివంటి మహాపురుషులగుటచేని శివాజీవంటి భారతీయచక్రవర్తులకు గౌరంత యుండదని శ్రీ కిరణచంద్రముఖిగారు తమ తొలిపలుకున (ఆంగ్లముననున్నది) నుదాహరణులు సత్ప్రము. రచనము సరళముగ నున్నది.

చంద్రమతి

గ్రంథకర్త: చెలికాని మార్యరావుగారు, శ్రీరామవిలాసగ్రంథమాల, చిత్రాడ. క్రానుపైజాన ౧౮౫ పుటలు. వెల రు. ౦.౧౦-౦.

పురాణములయందు పత్రివతాంతముని పేరుగాంచిన చంద్రమతీసతీమణి సచ్చాత్రిత్ర మిందు తేటతెలుగువచనమునవర్ణితమయినది. శంకరకవి, గౌరన మంత్ర మొదలయిన ప్రాచీనకవుల రచనలనుండి యచ్చటచ్చట నిత్యవృత్తమునకు సరిపడుపద్యము లిందు సొందిపబడియున్నవి. ఇది పయిచేర్చిన్నగ్రంథమాలయందలి ౪౬ వ కుసుము.

నేటికాలపుకవిత్వం

గ్రంథకర్త: పండిత ఉమాకాంత విద్యాశేఖరులు. డిప్యూటీసైజాన ౨౦౬ పుటలు. క్యాలికోపైండు వెల రు. ౨.౦౦-౦.

ఇది కృత్రిమ దేశికబల సంపన్నలయిన అధునాతనకవి సార్వభౌములపై నెత్తిన యుద్ధండ్ దండయాత్ర. ౧౯౨౬ వ సంవత్సరము ఏప్రిలుమాసమున చెన్నపురాంధ్రసభయందు గ్రంథకర్త యీగ్రంథవిషయముల నుపన్యసించినారు. ఆయంపన్యాసములు ఆంధ్రపత్రికయందు ప్రకటితములైనవి. వాని విస్తృతస్వరూపమే యీ గ్రంథము. భారతీయ సుసాధనసంపన్నమయిన యీదండయాత్రయందలి జయాపజయములమాట యెట్లున్నను కవితాతత్వజిజ్ఞాసువు లెల్లరు—ముఖ్యముగా కవులుగా గోరువారు—దీనిని జదువవలసియు. గ్రంథకర్త సంస్కృతాంధ్రవాఙ్మయములయందలి లక్షణాలంకారగ్రంథముల నుండియు, కావ్యముల నుండియు, వైదిక వాఙ్మయగ్రంథముల నుండియు ప్రమాణముల నుద్ధరించి యీ గ్రంథమున కవిత్వతత్వమును చక్కగా విమర్శించియున్నాడు.

స్తవరత్నములు (సంస్కృతము)

గ్రంథకర్త: నాగపూడి కుప్పస్వామయ్య గారు, తిరుపతి. క్రాను ౮౭పేజీలపైజాన ౯౨పుటలు. వెల ౮ అ. ఏతద్గ్రంథరచయిత నిదిమఱ కాంధ్రపండిత కవిగనే యెరింగిన యాంధ్రలోకమున కీసంస్కృతకృతి యాశ్చర్యమును గలిగింపకమానదు. ఇందు పదునాఱు దేవదేవస్తవములున్నవి. కవిత్యము లక్షణసమంజితమై హృదయంగమముగనున్నది. ప్రాచీన స్తోత్రరత్నముల కీస్తవములు కిది తీసిపోవునవి కావు.

మచ్చునకు:

- శ్రీ కృష్ణస్తోత్రమున: శ్లో. భూరిషేష్టా గృహీత్యా కతి చిపిటకాన్ బాల్యమిత్రా దకాశీత్ నిర్వాహోద్వేగదీప్య త్వరమకరుణయా హేమచేలం కుచేలమ్, కమ్రుక్షేమాంబరాధ్యాం కనకమణిమయ స్రగ్ధరాం తస్య పత్నీం భర్తృప్రాసాదరమ్యం తదుపితనదనం యః కృపాబిం తమిడే.

- శ్రీ వేంకటేశ్వర స్తోత్రమున: శ్లో. శక్త్యా హి గాంగసికతాగణా తత్తైవ సాముద్రవాళికాతే రేరుడుసంచయానామ్; త్వత్పాదనేననగతాభిలసంకటానాం శక్త్యం తు నైవ గణనం ఖలు వేంకటేశ! ధన్యమణిహరమున:

- శ్లో. నిత్యం సత్యే ప్రణిహితమతి ర్వితరగిత్యవృత్తిః ఇష్టానిష్టే వ్యవలితమనా యద్యచాం స్యాచుజస్రమ్; ఉద్యోగ స్యాది ద్యది తమభృతాం నైవమ త్ర కదాచిత్ అనందాత్తి ర్మనసి యది మే కోఽస్తి ధన్యో మదన్యః.

ఆంధ్రవ్రతస్థి: రసవత్సంధికావ్యసంపుటి

గ్రంథకర్త: విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు 'రసవత్సంధి' గ్రంథమాలలోనిది ప్రథమసంఖ్యగల గ్రంథము. వెల రు. ౧.౦౦-౦. విలాసము: విశ్వనాథ వెంకటేశ్వర్లు, కృష్ణాపత్రికా ఆఫీసు, మచిలీపట్టణము. (కృష్ణాగ్రే సయరాజవర్య' ఆను మకుటమున్నది.

జీర్ణవిజయనగర చరిత్రము

ఆంధ్రగ్రంథమాలలో ౯వ సంఖ్యగల యీ గ్రంథము వెలువడినది; విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. ఆంధ్రగ్రంథమాల, 7 తంబుకెట్టిపేజీ, చెన్నపురి. వెల రు. ౧.౦౦-౦.

దయాంభోనిధి

గ్రంథకర్త:నట్టి రామరావుగారు,గంధర్వమహల్. విజయనగరము. డిప్యూటీసైజాన ౮౭ పుటలు. వెల అ. ౪, ఇందు భక్త్యతిశయమున గ్రంథకర్త వివిధవిధములం బరమేశ్వరుని స్తుతించినాడు. 'శ్రీదయాంభోనిధి' అను మకుటముగల ౨౧౬ వృత్తము లిందుగలవు.

కలగూరగంప

గ్రంథకర్త: పులికొండ పరబ్రహ్మముగారు, చినపారుపూడి, పామజులపొట్టు. డిప్యూటీసైజాన ౨౩ పుటలు, వెల రు. ౦.౩౦-౦.

గ్రంథకర్త ఆహ్లాదపూడు నాయాయి విషయము లంగూర్చి చాటువులుగా రచించిన వందపద్యము లిందు సంతరింపబడినవి. విషయవిమర్శనము చమత్కారముగ నున్నది. కవిత ధారాళముగను, సరసముగను ఉన్నది.

శ్రీలక్ష్మీనృసింహస్తోత్రము

గ్రంథకర్త: పాలవర్తి నూర్యనారాయణగారు, హైద్రాబాద్, ఆళ్లగడ్డ కర్నూలుజిల్లా. క్రాను ౧౬ పేజీలపైజాన ౩౦ పుటలు. వెల రు. ౧.౪౦-౦

శ్రీశంకరాచార్యకృత సంస్కృతమాలము, ఆంధ్రాక్షక్ల శ్లోకమునకు సరియైన తెలుగుగీతపద్యము. తాత్పర్యము గలదు.

గీతాశ్రయము

గ్రంథకర్త: ఇమ్మర్తి తిరుపతిరాయడు. క్రాను పైజాన ౨౫ పుటలు. వెల రు. ౦.౪౦-౦

సత్యసాధనినుండి పునర్ముద్రితము. దైవమాహాత్మ్యమును ప్రపంచించు ౧౨౨ గీతము లిందున్నవి. ప్రతిగీతమునకును 'అట్టిజగ దేకమూర్తి సేనాశ్రయింతు' అనుమకుటముగలదు. తెలి సరళముగా నున్నది.

బదార్న

కర్త: గరికపాటి మల్లావధానిగారు; శ్రీగాంధీఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయ పండితుడు, ఏలూరు. గ్రంథకర్త తనశిష్యుడగు మద్దుల వెంకటసత్యనారాయణమూర్తి యొక్క-మృతి నుద్దేశించివ్రాసిన చిన్నశ్లోకావ్యమిది. మనస్సును గరగించునది. పూల్ స్నేహపు పైజాన ౯ పుటల చిన్నిస్తోత్రము.

భద్రాద్రిరామ వేణుగోపాలతారావళులు

గ్రంథకర్త: చెళ్లపిళ్ల సుందరరావుగారు, డిప్యూటీసైజాన ౧౬ పుటలు. వెల రు. ౦.౨౦-౦

భద్రాద్రి రామస్వామిని, పెనికేరు వేణుగోపాలస్వామిని స్తుతించు సీసపద్యతారావళు లిందుగలవు.

మాధవశతకము

గ్రంథకర్త: ఇనగంటి పున్నయ్య చౌదరిగారు, అప్పికట్ల, అప్పికట్లపొట్టు, గుంటూరుజిల్లా. క్రాను పైజాన ౨౨ పుటలు. వెల రు. ౦.౪౦-౦

'మాధవా' అనుమకుటముగల విష్ణుస్తుత్యాత్మకమయిన వృత్తశతకము. ౧౧౮ పద్యములు. కవిత్యము నిర్దుష్టముగ ధారాశుద్ధిగలిగి ప్రాచీనశతకరచనముల ఘక్కిని ప్రాథముగను, రసవంతముగను నున్నది.

గురుశిష్యసంవాదము

డిప్యూటీసైజాన ౮౨ పుటలు వెల రు. ౦.౧౨౦-౦

శ్రీ. తెనాలి చంద్రయగురుసాన్నిధ్యమున శ్రీరంగా వెంకటరత్నముగారు తెలిసికొనిన వేదాంతరహస్యము లేయీగ్రంథరూపమును దాల్చినవి. గురుశిష్యసంవాదరూపమయిన ఉచనరచనము. గ్రంథము చివరను పెక్కుగేయములును గలవు.

విలాసము: కాండూరి సుబ్బారాయకృష్ణమూర్తి, బెజవాడ.

శ్రీకృష్ణరత్నములు

గ్రంథకర్త: బాలకవి కృష్ణారావుగారు, డిప్యూటీసైజాన ౨౮ పుటలు. వెల రు. ౦.౨౦-౦. ఇందు ఎనుబదియొక నీతిగీతపద్యములున్నవి. నీతులు సవృష్టాంతములుగ నుద్ధృతములయినవి. ప్రతిపద్యమున'రమ్యసూక్తసూక్త' పయరాజవర్య' ఆను మకుటమున్నది.

నాచన స్థామనాధుడు

[అక్షర రాసువరాపునాడు]

నాచన రాధ, కవి
నాధ స్తవనీయకీర్తి, వి
ద్యాచిత్ర కనా! భవద
నలత కవిత్వపటుత్వ వైఖరిం
బూచిన పారిజాత మగుఁ
బో హరివంశ మనస్యసాధ్య కా
వ్యాచరణంబు నీ కొకని
కంటియెకాక మతేరి కొ నిలక ? 1
హరివంశంబా లోరకెను
హరివంశ నకు ముందు నవతారికయే
కొఱు నేమి నేయుదు
మొఱు : గలదో లేదో యేమయ్యెనోకో.
ఎదియె యింటిపేరి కేదియె వంశంబు
తల్లిదండ్రు లేరొ, పల్లె యేదో
యెట్టి సార్వభౌము లెపుడు నీ కెట్టెట్టి
బిరుదముల నొనంగి రరయరాదు. 3
ఎట్టిరాజును దలఁదాల్చి యెఱుంగ వెపుడు
రాబు లెల్లరు నీ పాదరబము దాల్చు
రెన్నఁ జేనరునకు లోఁగి యెఱుంగ వెపుడు
సోముఁ డెన్నంగ నీ కేడ సోమనాథ ! 4
ఏరొ నీ నమకాలికుల్ తెలియ నీ
వే కాలము దుంటా ని
నేర్పరాజన్యలు చేరఁదీసికొకొ నీ
వేయేమహాకావ్యముల్
స్ఫూర్తి కచించితో తెలుప కే
లా చికింబీపు మ
మీసీ విడిపోవ మే మెఱుంగలే
మే ఎక్కవిగ్రామణీ. 5
గ్రంథమందున నినుఁగూర్చి వ్రాయ కెంత
దాఁచినకా దాఁపరా దెటు దాఁతువయ్య
విజయవాత సామ్రాజ్యవృక్షేశ బుక్క
రాయశాసనమును కవిరాజరాజ. 6
ప్రభవించినాడ వాపస్తంబసూత్ర భా
రద్వాజమాని గోత్రంబునందు
యాజ్ఞపుండ్రు పకలాగమవేది వ
భ్యస్తాఖిలపురాణభవ్యమతివి
బుక్కరాయ మహిశపూజ్యుండ వా దప్త
భాషాకవీంద్ర సర్వజ్ఞమణివి
సాహిత్యరసపోషణాహీనమతివి, భా
షాపోషణుడవును సరివిధాన
చక్రవర్తి వీవు సంపూర్ణకీర్తివి
నశ్యభవ్యగుణసనాథ నాచ
వాత్మక ప్రసీద, యాంధ్రసరస్వతీ
మాతా మనాథ బుధవరేణ్య ! 7
నమః డవె కదధీ
వినుల హజ్జానమతికి విశ్రుతతేజో
ద్యుమణికి విద్యారణ్య
స్వామికి నలయెట్టనాఖ్య భారతకృతికన్. 8
ఎఱుంగవె యెట్టునక గలసి
తే యెప్పుడైన గవిత్వతత్త్వ ని

రభరవిభవాభిరామరుచి
రాజవిరాజిత పూతనూత్న మా
ధురి నలరించు వాగ్దహరిః
దోఁగితీరే వినినారె మీ పర
స్వర హరివంశకావ్యరస
పాకమహారచనా చమత్కృతిన్. 9
ఎవరు వ్రాసిరి హరివంశ మీవ యెట్టి
నాఖ్యుఁడా, మునుముక దెలియంగరాదు
వ్రాసి యుత్తరభాగంబు వ్రాయలేదె
పూర్వభాగంబు వ్రాసినం బోయె నేమి? 10
భారతమాక్తి కా రచిత
భాసురహారము నొక్కభాగముం
గూరిచె నన్నయాఖ్యకవి
కుంజర మింకొక భాగముం గడుక
నేరుపుతోడఁ దిక్కన గ
డించెను యెట్టుయ పూర్తిచేసె నా
హారము, సర్వతోముఖ మ
హాప్రతిభాయుత మూర్తి వైన నీ
వా రమణీయహారమున
కంతకు శోభను గూర్చు నాయక
శ్రీ రచనాధురంధరతఁ
జెల్లితిగా హరివంశకర్తవై
సూరిజనాగ్రగణ్య! కవి
సోమన, నాచనపుత్ర, ధీవిధీ! 11
శంభుదాసు కావ్య కైలి ప్రాథము లేద
టంచు మించి వ్రాయనెంచి వ్రాసి
తండ్రు నిజమొ కాదో హరివంశ మును గొని
చదువ కావ్యమల్లె మదికిఁ దోచు. 12
అరసి మహాప్రబంధ రచ
నార్హకభావిభవప్రపూజ్య ము
త్తరహరివంశభాగ మని
దానిని వ్రాసితి, పూర్వభాగ కా
వ్యరచన నెంచవైతి, దను
జాధిప శిక్షణ శిష్టరక్షణం
బురుతర సత్కథాశలన
ముత్తరభాగమునందె యుండుటన్. 13
తిక్కన భారత మిడినటు
మక్కువ హరివంశకావ్య మందార మిడక
జక్కఁగ హరిహరనకు నీ
కెక్కడి తొలి పుణ్యఫలమొ యేరికి తెలియున్.
ఒక్కఁ డిందెక్కడును దక్కువొక్కఁ డనక
హరిహరా భేదమును మది నలవరించి
హరిహరాత్మక మగుఁ బర మాత్మయంచు
తిక్కనార్యుని త్రోవనె త్రొక్కితిగద. 15
తిక్కన సత్కవిత్వమునఁ
దీయఁదనంబులు పెక్కు తోచె, నా
ఫక్కియె నీ కనస్యకవి
పండితసాధ్యము గాఁగఁ దోచుటక
ద్రొక్కితి వీవు తిక్కకవి
త్రోవనె పన్నియ కొంతపెచ్చ, నా
తిక్కన యిష్టదైవమెన
డించెడు నీకృతి నెల్ల తావులన్. 16
పెక్కురు పండితుల్ చదివి
ప్రీతిని నీ హరివంశకావ్యముక
నిక్కమ కల్పవల్లి యని
నీ కభిమానగురుండు మాన్యుఁడో

తిక్కన భారతంబునకుఁ
దీయదు మించెడు నెల్లరీతులక
జక్కనిదండ్రుగాని వెలు
చం బలు కాడరు, నాచనాత్మజా. 17
నకలవేదోపనిషత్పురాణేతిహా
స పఠనోస్మీలిత సరసమతివి
హరిహరనాథ లక్ష్మ్యకృతదివ్యజ్ఞాన
చంద్రికాపూతప్రసన్నమతివి
ఆంధ్రవాఙ్మయ చరిత్రాభ్రపథప్రభా
భాసమాన దినాధిపద్యమణివి
అసమాన భావనా అసమానసాహితీ
భవ్యప్రపంచ సర్వజ్ఞమణివి
ప్రతిపద్యహృద్య నిరంతరాన్లదక
రసపోషణానల్ప రమ్యమతివి
బుక్కరాయాగ్రహార విభుండవీవ
ప్రాథమతివి భారతకవిత్రయము కంటె
నీకు సరియేర లాంధ్రవాణీన్వరూప,
తగుదు వీవయే సర్వజ్ఞతకు కవీంద్ర! 18
చిచ్చుట కను మూసి వచ్చిన సర్వజ్ఞ
మూర్తివంచు నిన్ను బుధవతంసు
లెల్లఁ బాగడ వేతె చెల్లునే పలుకంగ
భారతీన్వరూప! భద్రమూర్తి ! 19
కాళియు ఫణాగముల నృత్యకేళి నెఱపు
కథయు యమునా జలంబులఁ గాంచి కృష్ణుఁ
బాగడు నక్కురు స్తవమును పూర్వభాగ
మందలివికావె తత్కథావ్యాప్తి నీ ప్ర
యోగములు కానుపించె నీదే రచనము
కారణంబేమి? పూర్వభాగంబు గూడ
వ్రాసితివి నీవు; దురదృష్టవశముచేత
దొరక దింతకు నిఁకముందు! దొరకఁ గలదో
ఆంధ్రభాషామతల్లి యాంధ్రాళి ఘోర
పూర్వదార్భాగ్య మేమనఁజ్జీబోలు నకట! 20
నలువదియేడుల క్రిందటఁ
గల హరివంశంపు పూర్వఖండము నేఁ డె
ట్టులు వోయె నాంధ్రకవితా
లలనాభాషణము విడి యిలకబడు మణియై. 21
వేఱొక కావ్యమన్న భ్రమ
వీడఁగఁ దిక్కన వ్రాసినట్టిదా
భారతసంహితారచన
భాగము కియ్యది శేషమంచు నే
వారు నెఱుంగ పద్యములు
వ్రాసితి ముందును వెన్న గద్యమం
దే రచియించి తీవు కవి
తిక్కనఁ బేర్కొని కావ్యధోరణిక. 22
శబ్దార్థవిభవ భాషాపారిశుద్ధ్య ర
సావిష్కరణముల కగు కొటారు
రచనాచమత్కృతి రమ్యపదప్రయో
గప్రాధిక్యే జొక్కంపు మూట
భావసౌందర్యంబు పాత్రగుణంబుల
పోషణంబులకెల్ల పొదుపుమిట్ట
లలితమై యొప్పు నలంకారమణి వితా
నంబున కైన రత్నాకరంబు
నీవు సర్వజ్ఞుడవు వ్రాయ నీదు కావ్య
మైన హరివంశమున లోటు సరయఁ గలమె
కావ్యకల్పద్రుమం బనఁగ నగు. సోమ
నాథకవీచంద్ర! హరిహరారాధనాధ్య! 23

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway tare Certificate on 2 annas stamp. Apply Fo:—Central Telegraph College, Nai Sarak Delhi.

యోగ వ్యాయామశాస్త్రము

ఈశ్వరే అనువు

ఈశ్వరయోగము మొదటిపనిని చేయక ఆ పేషియంబుయే ఆత్మహత్య సమాజకుగ్రహణ్యము నిర్వాహము లేదు. అయితే అట్లు అట్టి మనవులు, ప్రతి పాపమును మన్నించి కష్టము గల శోగములను బట్టి మదియునున్నాడు. దేశసంఘాభిమానులు, ఆయుర్దాయము నుగియకనే, మిల్లికొల పదునున్న యువకుల దుర్మరణమును గురించి, విచారంపక, దుర్మరాపత్ర రంగ జోలికలలో కట్టుకున్న భారతీయత నవమానపరచుచున్నాడు. దేశమానకౌతక, ప్రపంచమున కతటికిని, మనసాంఘికతే యుత్తరవాదులు. కాన వా రీయోగహాస్యమును, సూక్తుల వివరము చేయించినారు.

మనువును యుగం లీ ప్రాచీనాయును శాస్త్రంబు జోపెట్టి, వాటినిచూచి చదువని సామాన్యజనులును, యోగ వ్యాయామమున కంగరవలకు సందియము లేదు. ఏ శాస్త్ర భారతీయము లి స్యజనోపయోగకరము ప్రాచీనాయు శాస్త్రము. మ శ్రీరేఖలూభిష్టికి దోహదమనియును, ఇద్ది చేయి, మున్నగు కలపినట్లుచెప్పి, జరామరణదుఃఖములు తేడవడంబోసించుచున్నాయును, గ్రహింపగలగో, ఆనుదిన ముననే హిందూ మహావ్యక్తి సోదరులు శుభులై, వారిద్యరహితులయి, స్వరాజ్యస్థులయి, బలవ్యక్తితోయోధులయి, ఆం మావాగ్నిని విజ్ఞాప్తికొని, మాయగ బ్రతుకగులు. కాని, ఈ రక, శాడకలవై నుద్యోగవ్యాయామ నిమిత్తము, వక్తృవ్యవధ ర్పణములం బొందుచుండిన, భారతీయుల కన్నటికిని, దిగ్భును ఖును లభింపవు.

తనవక్తృ తానెరింగినవారుక, "యశశుభంకర్మ లిని" యని మనునా వాగలదు. కనుకనే వైద్యులందరును, తమతమ వక్తృ తత్వయో తెలిసికొనినవారతనై, ప్రపంచాభివృద్ధికి పాలుపడి మనకిలాటి కీవాటిజ్ఞానమైన నీయగల్గిరి.

విక్రమబుద్ధితర వ్యావహారికులను యాసామాన్య యలవాట్ల కింతటిదృఢ మాపవలయునా" యని యుపేక్షించి, ప్రాచీనాయు మునును మంబు గతపిదేశియైవచ్చును. ఈ పేక్షాభావమే, శో నోత్పత్తికి మూలభజము. ఈపరి రీయలయే, యోగసాంప్ర దాయము. కుడి ఎడమ ముతురంధ్రములద్వారా సమానమును పోషిపి వచ్చుచున్నప్పుడు మాత్రమే మనుజు డాశోగ్యంబుడుగు నున్నాడనియు, అడితనప్పుడు శోగవంతుడై యున్నాడనియును గ్రహింపవలెను నిజమాయు ఈపరమయోగ రహస్యమును కొందరు మాత్రము ఈసామాన్యజనులకు బోధప దునటలు తెలియజేసిరి. కాని, మనమును లంఛనము విప్రు లయగు నిష్పలును జేసియుండలేదు. యోగమును గురించి ఆ కొందరుమను, వాస్తవముగనే వచ్చుచున్నది. కాని వా రేమియును వ్రాతమూలకముగ మనకు ప్రసాదించి యుండ లేదు.

ప్రాశ్ననర్ బులును రామజోగారావు.

శ్రీ కంచి కామాక్షమ్మ విశ్వబ్రాహ్మణసంఘము తెనాలి

శ్రీ కంచి కామాక్షమ్మ విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘము అన శేక 19-8-28 తేదీన నోక సంఘము స్థాపించబడి రిజిస్టరు చేయబడినది. ఈ సంఘమునందు మహాత్మ యిరవది కుటుంబ ములవాడు సభ్యులుగాజేరి అమితోత్సాహముతో పనిచేయుచు న్నాడు. మామమనకొకసారి సంఘము సమావేశము జరుగుచున్నది. సమావేశమునకు సభ్యులందరు మోజుకై సహజాభిమానమును ఆత్సాహమును కల్పించియున్నాడు.

సంఘసభ్యులెల్లరు వారి గృహములలో జరగు కుభకార్యములందు సంఘానికి నిమిత్తము భవమును సహాయతేయుటను గాంచినవారి కెల్లరకు వారి పుష్కలము తేలుతెల్లము కాకమాన యు. సంఘసభ్యులెల్లరు మానవంబులను నిర్ణయించుకొని వారి ప్రకారము చెప్పుచు వసూలు చేయుచుండటచే సంఘానికి శాల కిశాలములలో నీ స్థితికి రాగలదు అత్యుచు కల్గుచున్నది. తన మాత్రము భవము చేయవలసికాదు శ్రీ కంచికామాక్షమ్మవారి కొక దేవాలయమును నిర్మించుటకు యీ సంఘమువారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు.

సంఘమునందు వికసితము కింపొందించుటకు మతము నందు శాస్త్ర సభ్యులకు సాంప్రదాయములను ఆచారములను బృథివరచుటకు సాంఘికములను అభివృద్ధి నార్జములొనిగి తెచ్చుటకు శిల్పిద్యాకీకలను వృద్ధిపరచుటకు ప్రయత్నములు పలుకుటకు ముఖ్యముగా నీ సంఘము స్థాపించబడినది. పై విషయము లను గురించి పదకేక కులంబు తీర్మానములు జరగవలయున్నవి. సంఘ కార్య అం నిర్వహణముగా జరుపుటకు తీర్మానము లను అమలులో పెట్టుటకు సంఘానికి ద్రవ్యము వసూలుచే యాటను ఆపవరమగు ఖర్చులు సంఘము తరపున పెట్టుట కొక అధికారవర్గ మేర్పరచబడినది. సహజాభివృద్ధిలగు వ్రాస

రామలింగయ్యగారు విగతిన అధికారసభ్యులు అమితోత్సాహ మతో పనిచేయుచున్నాడు సంఘసభ్యులందరూకూడా పాటు బడుచున్న యీ సంఘమును భగవంతుడు సర్వవిధముల రక్షించుటకు ప్రార్థించుచున్నాడు.

వ్రాసాల చంద్రశేఖరావు.

పంచమవారికలకు ఆశ్రమము

కొన్ని సంవత్సరములనుండి యీ పితాపురమునందు పంచమవారిక షేష్ వత్సము కొరకై "ఆదిత్య ఆశ్రమము" అను నామముతో ఒక ఆశ్రమము స్థాపించబడి ననుపబడుచున్నది. ఈఆశ్రమమునకు ఆగు వ్యయములయే శ్రీమహారాజావారే భరించుచున్నాడు. ఈఆశ్రమమునందు యిప్పుడు రెండు పీఠాలుగలవి. ఈపీఠాలందరు గోదావరీజిల్లాలో అన్ని తాలూకాలనుండి వచ్చియున్నారు. పో ద్దుకానునుండి మెట్రిక్యులేషను ఎంతుగల అన్నికానులలోను పీఠాలు వరువుచున్నాడు.

ఈపీఠాలందూ శ్రీమహారాజావారి హెన్రూలు నందే విద్యనభ్యసించు చున్నారు. వీరందరు ఉంచుటకు మంచివసతిగృ హము తేర్చుననుపబడినవి. భోజనము వస్త్రములు పుస్తకములు చే రములు ఉచితముగా యివ్వబడుచున్నవి. మంచిపద్ధతులకూడా నేర్పబడుచున్నవి.

శ్రీమహారాజావారి ఆజ్ఞాసారముగా యీసంవత్సరము నుండి ఆదిపీఠముకూడా ఒకబోర్డింగ్ యేర్పాటుచేసి నిడుప సంకల్పించియున్నాడు.

మొగిల్లలకు వలెనే ఆదిపీఠముకూడా ప్రత్యేకముగా మంచి వసతిగృహములు యేర్పాటుచేసి భోజనము బట్టులు పుస్తకములు ఉచితముగా యిచ్చి చదువుచేప్పించబడును.

ఈపీఠాలందరూ నిర్వాహకులైన ఒకలేడీ నూపరంబెం డెంటుగారి ఆధీనమున ఉంచబడుదురు. వారలకు చక్కనిపద్ధ తులు కూడా నేర్పబడును. మెట్రిక్యులేషన్ వరకు చదువుచేప్పించబడును. సంగీతము కట్టుపని మొదలగు యితరవిధ్యలకూడా నేర్పబడును.

గోదావరీ జిల్లావాగు ముఖ్యముగా తీసుకొనబడుదురు.

వాలగంతగిరికి పైన ఏకానులో ఏభారములో ఉన్న పీఠాలైనను ఈబోర్డింగ్లో చేర్చుకొనుచు.

తమవిద్యలకు వంపలచినవారు క్లాసు వదును స్థితిగతు లు మొదలగు విషయములు వివరముగా తెలుపుచు యాదినవ సంకకము చేసినవారికి దరఖాస్తులు వంపుకొనవలెను.

మాతంగ కలమునకు చెందిన వారుకూడా చేర్చుకొన బడుదురు.

కోకా వెంకట సుబ్బారావు,

కార్యదర్శి,

పితాపురము (గోదావరీజిల్లా)

నిలూరు

హరిహరేశ్వర నాటకసభ, ఆదోని

ఈసభవారు గడచిన కనివారమురాత్రి ఏలూరులో "కృష్ణలీలలు" ప్రదర్శించిరి. శ్రీమకాలముతోనే హరిహరయు నిండినందున కొందరుజనులు ఆకాభంగమునజెంది మరలిపోవలసి వచ్చెను.

హరిహరీని కర్ణీలు చాలక యితరస్థలములనుండి కొన్ని తెప్పించబడినవి. శ్రీమతి అమ్మదేవయ్య యొక్క నారద వేషమును, యశోదవేషమును మాపకుల శాకర్షించి యానంద నిమగ్నులజేసినవి. ఆమె పంగీతముయొక్క మధుర్యమును, గాంధీర్యమును సభాసదుల నిశ్చేష్టికలగావించెను. పురజనులు ఈయొక్క ప్రదర్శనముతోదరిపిజెండక పరిగి యొకటిరెండు ప్రదర్శనములనుగోరి. కాని తాడేవల్లిగూడెం, భీమవరం, పాల కొల్లు మొదలగు పట్టణములు ఈసభవారి కవకాశమియొక పెంట నే తమతమ స్థలములకు గొంపొయిరి. వీరు కాకినాడవరకు బోయి మరల హైదరాబాదు పోవునపుడు దెజవాడలో నాల్గు దినము లాగియచటి పలుకతెక్కురుమొదలగు ఘనల యాదరణలో నొకటి రెండూ లాడెదరనువార్త దెలియవచ్చుచున్నది. ఆ ప్రదర్శనములకు నుదేలూరి జనులు గొందరు దెజవాడకుబోవె రను నుత్సాహముతోనున్నారు. ఇప్పుట పెక్కుమంది సమయ మును వేదియున్నాడు. ఈ హరిహరేశ్వరనాటకసభవారి కెల్లెడల జయమగుగాక.

యాకమూరు సుబ్బారావు.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

రాజమండ్రి

5-6-28 వ తేదీన గౌతమీ గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సమావేశమై ఈ దినవ తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించిరి.

"భాషాసేవకులైన వధిర నుబ్బన్నదీక్షితులుగారును నుద్రసిద్ధ ఎయ్యారకులలైన బ్రా మహామహోపాధ్యాయ కల్లూరి వేంకట రామశాస్త్రిలుగారును దివంగతులైనందులకు గౌతమీ గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకసభ్యులు తమ గాఢవిషాదమును వెల్లెబుచ్చుచు వారి కవిత్రాత్యులకు కొంతని ప్రసాదించుటకై సర్వేశ్వరని ప్రార్థించుచు వారి కుటుంబములకు సానభూతిని తెలుపుచున్నార.

బోడపాటి సత్యనారాయణ బి. ఎ.

కార్యదర్శి.

దేశీయసమితికి స్థాపకు డెవ్వడు? గుట్టపువాడా?

లాహోర్ జూన్ 18:—దేశీయ సమితి స్థాపనమును గురించి సన్ డే టైమ్స్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.

"దేశీయ సమితివాగు తమ ఆదర్శములనుగూర్చి చేసిన ప్రకటన పాంచాలములో వ్రాయబడినది. దీనినిజేరించినవారు మేజర్ వన్ రెనెన్ గారు. అతడు గుట్టపువాడు. ముంబైగొమరీ లో నతనికి ప్రభుత్వమువారు భూములవిచ్చిరి. అతడు సేనకు అత్యుచులను యిప్పించు కంట్రాక్టు రుగూడ నెయ్యండెను. ఒక గవర్నమెంటు కంట్రాక్టుకు పంజాబ్ రాష్ట్ర రాజకీయ రంగమున ప్రసిద్ధి నొందుట మిక్కిలి వింతగా నుండక మానదు. ఇంతవరకు ఈ మేజర్ వన్ రెనెన్ గారు రాజకీయములలో నె న్నడును పాల్గొనియుండలేదు. గుట్టములను చూచుకొనటయు, వానిని బాగుగా పరగెల్లించుట యొక్కటియే యతనివిషయమై యుండెను. స్వబుద్ధివలన నత డీయద్యమును మొదలుపెట్టె నో లేక యితరులు ప్రేరేపించిన చేసెనో చెప్పవారెవ్వరు?

లాలాజీగారు దేశీయసమితిని ఖండించుట

లాహోర్, జూన్ 18:—దేశీయసమితిస్థాపననుగురించి ట్రిబ్యూన్ పత్రికలో వ్రాయుచు లాలాజీగారు యిట్లు చెప్పుచున్నాడు.

(ఇది) మనదేశ ప్రభుత్వములో భవిష్యకు ప్రాముఖ్యము నొసంగి ఆంగ్ల పరిపాలనమును కొనసాగించుటకు చేసినయెత్తు. విశవాదులను చేరదీయుట సాధ్యముకాలేదు గాన నిష్పన్ను కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వములు మంత్రిత్వములు ఈపక్షమువారి కివ్వబడగలవు. కాంగ్రెసుచేసిన స్వాతంత్ర్యోత్సాహమునకిది ప్రతి క్రియ. నిరంకుశప్రభువులు పెట్టుచున్న విభేదముల కిది యొక నిదర్శనము. ఇది వరకు ఒక పక్షము నకు ను ఇంకొక వర్గము నకు తగాదాలు పెట్టి యుండిరి. ఇప్పుడు భవిష్యకును సామాన్యప్రజలకు ను తగాదాలు కలుగుటకై యిది యేర్పడియున్నది. సై హన్ ప్రభుత్వ తీయద్యమును అత్యుచులచున్నాడు. మనలో నీ విభేదములు పెట్టుచున్న వారెట్టివారో మన మెరుంగవలెను. యుద్ధము యములో కాంతిప్రకాశములుచేసినవారు జర్మను గూఢచారులు. రష్యావారుకు విరుద్ధముగా విప్లవము సాగించినవారు పోలీసు ఉన్నతాధికారులే. మన వాంతులలో నిట్టివములు చే యుచున్నారని నేను నూచించుటలేదు. అన్ని ఉద్యమములలోను నిట్టివారున్నారనియు, ముఖ్యముగా యువకుల యుద్ధ్య మములో నిట్టివారున్నారని నా యావమానము. ప్రాముఖ్యము కొరకై విదేశీ వ్యాపారమునందు చిక్కుకొనరాదని నేను భారతీయులకు మనవిచేయుచున్నాను. గొప్ప దేశభక్తు లని, సాంఘికవాదులని చెప్పబడువారిలో విదేశీ వ్యాపారాపూరితు మ చాలవండుయున్నారు. జవహర్లాల్ నెహ్రూ, నుభావ్ బోసుగారి త్యాగమునకు వారిని నే నభినందించెదను. వాతీయ వాదులు, విశవాదులు స్వరాజ్యవాదులు, వీరు వారనలెల అం దకు స్వరాజ్యమునకై ఏకమై ప్రయత్నములు చేయవలయును. (ప్రేమకు)

విద్యురపు బంటుబిడ్డ

శ్రీ పురుషశివులు కలసిపుట్టుట

మాయవరమునకు తూర్పున పశ్చిమ ద్వారములోనున్న సూరియాల పురమున గ్రామమునందు యూన్ 18 తేదీ రాత్రి ననేకశాయయిగారు అననతని భార్య ప్రసవమొంది. అడపిల్ల యొక మగపిల్ల వాయన కలసిపుట్టిరి. ఇబంటు బిడ్డకు నాలుగు కాళ్లుకాలుగు చేతులును ఎదుట కండుకర్లును వెనుక నొక కన్నును ఒకనోరు నుండెను. పుట్టిన పిమ్మట 12గంటలునేపు డీవిచ్చి యావిద్యురపుబిడ్డ చనిపోయెను. చాలమంది ప్రజలు పొయిమాచిరి. అదియొక విశేష వ్రాసెను.

లోకలుబోధుల సవరణచట్టము

గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి యూనియను బోర్డుల ఆవసరసభ

ఈ నెల 12, 18 తేదీలకు గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి యూనియను బోర్డుల ఆవసర సమావేశము ముగిసిన పిమ్మట జరిగిన ఆవేశ్యసంఘాసభ్యులకు జనాభా మహమ్మదు కైతలామగారు, సభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత బి. ఎస్. రాజు (కారీపేట), గారును తమతమ అధ్యక్షతోపన్యాసముల నొసగి, లోకలుబోధుల సవరణ చట్టములో గల పెక్కు లోపములను తీర్చుముగా ఖండించిరి.

పిమ్మట సదరు చట్టము పూర్తిగా చర్చింపబడి యీక్రింది తీర్మానము లేకగ్రహముగా గామింపబడెను.

తీర్మానములు

(1) భారతదేశము స్వతంత్రపాలనయందు దక్కవభాగ్యత వహించి సమకర్తృత్వమును తరుణములో, లోకలుబోధులచట్టమును పరిమితులు కుద్రేకింపబడిన ప్రస్తుత చిత్తుచట్టములోగల నూతనము స్వతంత్రపాలనాభివృద్ధి కట్టంకముగానున్నవనియు, కానన సభ యను, మంత్రివర్గమువారును సదరుచట్టముయొక్క విచారణ సైమనుకమిషను రిపోర్టు ప్రకటింపబడునంత నెలుపుచేయవలసి వదనియు, యీసభవారు గోతుమన్నార.

(2) తాలూకాబోర్డుల నెత్తివేయునూతన ఆవరణీయముగాదనియు, అసాబోచితుమైనదనియు, ద్రవ్యసంపత్తిలో నూడినదనియు, అసభికారాధ్యక్షులు గల జిల్లాబోర్డులకు అభికారోద్యోగిని నియమించుట స్థానిక స్వతంత్రపాలనా నూత్రమునకు నీరసముగా నున్నదనియు, దీనిని మద్రాసు కార్పొరేషనులో సరిపోల్చుట యసందర్భముగా నున్నదనియు, యీ సభవారు తీర్మానముచేయున్నారు.

(3) యూనియనుల యొక్కయు పంచాయతీల యొక్కయు ఆర్థికాభివృద్ధికి తగిన విధాన మొకటి ప్రవేశపెట్టవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని గోతుమన్నారు.

(4) నామినేషను సదరిని తీసివేసి సాధారణ నియోజకవర్గముచే నెన్నుకోబడు స్థానములను మెచారిటీ సంఘములకు ప్రత్యేకించుట సత్వరు సంఘములకు శ్రేయోదాయకము కాబోలుదనియు, అట్టి స్థానములు మెచారిటీ సంఘములచేతనే నెన్నుకోబడుట మేలనియు అభిప్రాయముగా గావలసిన సభ్యులను నామినేటు చేయుటకు బదులుగా ఆవసరమగుపుడు స్థానికసంఘములో చేర్చుకొనబడు మేలనియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(5) లోకలుబోధుల ఉద్యోగులను రాష్ట్రీయోద్యోగుల కావించు నూతన నిదర్శనాను తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు. ఈనూతన ఉద్యోగ విమర్శనానికి ఉద్యోగము పొందినవారికిని ఉండవలసిన అన్యోన్య సంబంధమునకు భంగకరముగా నున్నది.

(6) యూనియను బోర్డులకు సంబంధించిన యీక్రింది చూపులను నూ సభవారు తీర్చుముగా ఖండించుచున్నారు.

(a) యూనియను సరిహద్దులలో నున్న జిల్లాబోర్డులను జిల్లాబోర్డుల యధీనము గావించుటకు చట్టముయొక్క 80 సెక్షను సరిపెంపబడుట.

(b) కేసు 77 కాసు 69, 1 (2) క్రింద దొంగపబడిన యావగయ్యోగి సరిహద్దులలో గృహములు భూములు మాత్రమే దప్ప యితరరాజదీ సాధనము లేవనియు జేర్చబడ తుండుట.

(c) యూనియనులయొక్క యెన్నికలు డి ఫ్యూటీ కలెక్షనుచే నడుపబడుట.

(7) యూనియనుబోర్డులలో ననూనా కాబడు పన్నులన్నియు, భూమిపన్నులతో, యూనియనుకుండులో జేర్చబడునట్లుగా విధాన మేర్పడవలెనని యీసభవారు నూచించుచున్నారు.

(8) గౌరవ మేజిస్ట్రేటులను లోకలుబోధుల సభ్యత్వమున కర్హు గావించునూతన, యిందుకు సంబంధించిన పూర్వపు చట్టమును విరూధముగా నున్నది.

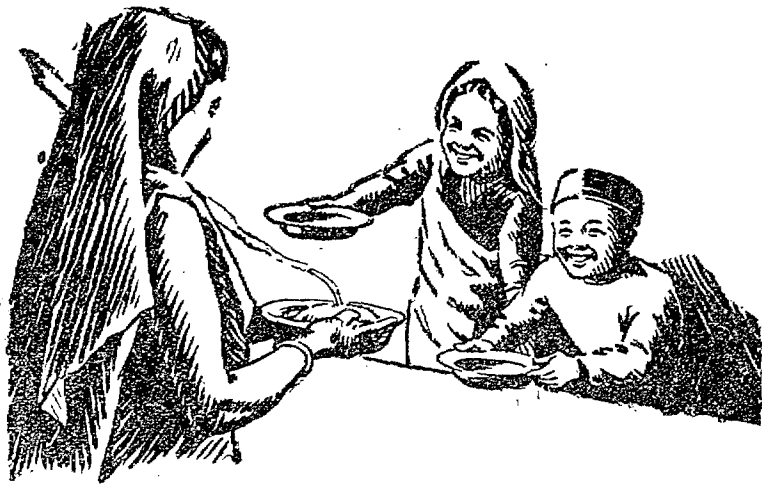
(9) సభ కధ్యక్షుని వసాధిమలుకు దయతో సంగీకరించి నట్టియు, చర్చలను కడుసేక్కుతో జయగ్రహముగా నడిపినట్టి యీ సభాధ్యక్షున కీసభవారు స్వీకార్యుత్సాహముగా వందనము లర్పించుచున్నారు.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-3 న 0-2-0; 12-3 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లుతోములులను చిగుళ్లు గట్టవలెను. చిగుళ్లునుండి రక్తముకావలయును. నోటదుర్గంధము లేకయుండును. శండ్లు ముట్టములవలె తెల్లగా నుండును.

అమ్మ తాంబూలం దీనిలో బాగుగా నుండును.

బిడ్డలు ఈ ఆరోగ్యకరమైన ఆహారమును

ఇష్టపడుచున్నారు

దీనిని పాలలోకలిపి తయారుచేసినను, లేక రొట్టెల, తీపిండినంటలు; లేక యితర దువికరపదార్థములు మొదలగునవి యేమిచేసినను బిడ్డలు క్వార్కర్ ఓట్లకుగల రుచిని యిష్టపడుచున్నారు.

వారు భుజింపగలిగినంతయిరుగుదు. అది ఎముకలను, కండరములను నృద్ధి చేసి, జీవితమునకు కావలసిన శక్తిని, ఆరోగ్యమును గలిగించుచున్నది. సులభముగా జీర్ణమగును, కాంతమైన విరేచనకారిగా కూడనున్నది.

ప్రాతః కాలభోజనమునకు ఆవర్యమైన ఆహారము. విక్రీలి సులభముగా తయారుచేయబడుచున్నది.

కేతులతో తాకబడుటలేదు. (1145)

Quaker Oats

ఉంగుటూరు

తాలూకాబోర్డు

ఉంగుటూరు, జూన్ 18:— నూతనసభ్యులతో నిండిన తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు ప్రథమ సమావేశము ఉంగుటూరు బోర్డు పాతకాలయందు మహారాజశ్రీ కలిపిండి గంగరాజుగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున సమకూడెను. 15 గురు సభ్యులు హాజరైరి. అందు గ్రామపునర్నిర్మాణ సాధనములకు పంచాయతీలు కొన్ని అధీను వ్యవహారములు చర్చింపబడెను. ప్రేక్షకులకు గ్రామపంచాయతీలకు తాలూకా జిల్లాబోర్డులకు గల సంబంధములు విశదమయ్యెను. ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురించినవిధముగ సేకారమునతోగాని బాడ్జోశీ తీర్మానములు చర్చింపబడలేదు. అంతటితో సదరు సమావేశము ముగిసెను.

ఆనంతరము బ్యాండుమేళములతో బోర్డు సభ్యుల నందరను మహారాజశ్రీ మూర్తయై వెంకయ్యగారింటికి గొంపోబడి అక్కడ ఆల్పాహారము లాపంగబడియెను. ఈ సందర్భమున డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు మహారాజశ్రీ మంత్రి ప్రగడ సరసిం హంపంతులుగారుకూడా హాజరైరి. ఇయ్యది యంతయు శ్రీ వెంకయ్యనాయుడుగారి ప్రాత్యహమే యని యెల్లరింప విశదమయెను.

తరువరి శ్రీ గంగరాజుగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున కర్తవ్యాను ఉచిత ఆహార్యదనియ వార్షికత్వము జయప్రముగ జరుపబడెను. అందు భీమేశ్వరరావు, కామేశ్వరరావుగార్లు మొదలగు ప్రముఖు లాయుర్యేదములైనను కార్వో నిలయనిర్మాణముయ్యన; కొద్ది యుపన్యాసములు గావించి యుండిరి. అధ్యక్షులు తమ యంత్యోపన్యాస వరవాసంతరము గ్రామపంచాయతీ సంస్థాపనవిషయమై ప్రబోధము గావించిరి. పిమ్మట హాస్యశేఖరడగు శ్రీ పరిమి శిశురామయ్య సామయాజులగారిచే నొకగంట కాలక్షేపము జేయబడెను.

రాత్రి భోజనానంతరము బ్రహ్మ శ్రీ పెంపుపాటి నుబ్బయ్య భాగవతాడుగారిచే 'శుగ్రీవమైత్రి' యను వారికథా కాలక్షేపము గానింపబడెను.

(ఒక విలేఖరి)

తామరతైలము

డబ్బీ 1-3 0-6-0. 12-3 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చరముమీదగాని, వెల్లుడుకల లలోగాని, లోపర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని పుట్టవచ్చును.

అమ్మ తాంబూలం దీనిలో బాగుగా నుండును.

సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము, ఏలూరు

ఈసమాజమువారు కాకినాడకువచ్చి మూడు నాలుగు నాటకములు చక్కగా ప్రదర్శించి సమాజముయొక్క యథా యశస్సును నిల్పిరి గత ఆదివారమురాత్రి (17-6-28) సంపూర్ణ భారతమున తుది యధ్యభాగము పాడవలసియును బహు వ్యాదయానందకరముగా ప్రదర్శించి పోరుల స్తోత్రమునకు గుడి యైరి. శ్రీమత్ విద్యాభారతి పంచాంగం వెంకట రామా నూరాచార్యులుగారు సాక్షాత్తు శ్రీకృష్ణమూర్తియవతారమూర్తిగ నటించిరి. నాటకమునకు ప్రధానమైన యీశాత్రము ప్రదర్శనమునందు అట్టి ప్రధానస్థాన మలంకరించిన దనటకు పండి యములేదు. పెక్కునాటకసమాజములచే ప్రదర్శింపబడు శ్రీ కృష్ణపాత్రమునకున్న యీసమాజమువారి శ్రీకృష్ణుడు అనేక రెట్లు మిన్నయనటకును పండియములేదు.

ఈపాత్రము కథకంత ప్రధానపాత్రముగ నున్నదియో అంత పోషణకరగా శ్రీ కృష్ణపాత్రధారి యండి నాటక ప్రదర్శనమున కంతకును వన్నె దెచ్చెను. నిన్నటి ప్రదర్శనమునందు మరయొకటి జూడనగును. స్వల్పసంఖ్యాకులతో సభిక పాత్రముల జరిపి ప్రదర్శనమునకు చాలినంత నిండు కలుగజేసిరి. కర్ణుచిపాత్రమును ధరించినవారు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును సంగీతమునందును అభినయాదులందును స్ఫురింపజేసిరి. పితే కడపటి రంగమున దుర్యోధను పాత్రమును ధరించిరి. ధరించి నట్లు నా ప్రక్క విశ్రులు కనిపెట్టలేకపోయిరి. భీష్ముడు, ద్రుపదపుత్రుడు, కల్కడు—యీపాత్రములు ఒక్కరే ధరించి చావపు కనమాన శోభలమును జూపిరి. అన్వధానయొక్క యావన పరాక్రమమునకు తగినట్లు ఆ నాత్రధారి సరిపడెను. సాధారణముగా ప్రతి నాటకమునందును ఏ చిన్ని సాత్రధారివలననో కొంచెము కళంక మాహింపబడును. కాని అట్లు దానికనకాళము కలుగకుండ కథ సట్టుజేరకుండ పాత్ర భాగ నివరణమైనట్లు స్ఫురించెను.

మొత్తముమీద అన్ని పాత్రములును ఉచిత పోషణము గలిగి ప్రదర్శనము ఉన్నటి జేందెనని చెప్పవచ్చును. ఆంధ్ర నాటక రంగమును యీ సమాజమువారు నృద్ధి నొందింపజేయవచ్చుట్లు స్పష్టమగుచున్నది. కేవల సంగీతమున్నై యుండక అర్థజ్ఞానముతో ధిక్కారిరసపాపములతో మాంతులకు విజ్ఞానాదినైతి కముల నెదిరియు యీ సమాజమువారు భూమినేన కళానేన ప్రజానేన పేయించున్నందుండు ఎంతయేని కృతజ్ఞతాపాత్రలు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

మహానూర్యావర్తి

ప్రతిష్ఠాపన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమయినవి. తలతెరుగులు, నోటినిరుగులు, కాళ్ళుచేతులు మంటలు, నోటి టై, గుండెలలోమంటలు, మొదలగు పైత్యవికారమునకు వ్యత్యాసము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయినవి. 2134. ఒకటి రూ 1-కి రు 5/-.

ఆర్డరసానునకాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

ప్రకటన

(2046)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, బాలుబాల్యరాగాని రోగలక్షణములను తెలుపుదు చేసిననో రోగవ్యభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పద్ధతు, వైద్యురాలు వివరముగ వ్రాసి, పంపించును. (సం 2) దాఖలు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

మోహినీతైలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహలాహర్యములకు ప్రావణ్యములను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల తమజీయముగు సువాసన చెప్పునలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారుకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నియ్యగు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలుగు. అమృతాంజనం డిపోబొంబాయి, లేక మదరాసు.

AMRUTANJAN

The Only Pain Killer

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT. BOMBAY & MADRAS.

ప్రకటన

కృష్ణ జిల్లాబోర్డు వారి యధీనములో నున్న ఉన్నత మాధ్యమిక పాఠశాలలలో తెలుగుపండితులు ఉద్ధు మునిషీల యద్యోగములకు గాను "ఓరియంట్ లెస్సింగు" విరుదు నందినవారివద్దనుండి అప్లికేషనులు కావలయును.

వయస్సు, కులము, యోగ్యత, పూర్వము భవము తెలియజేయుచు యీదిగువ చిరునామాకు 30-6-28 తేదీ లోగా దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అసిస్టెంటు సెక్రటరీ అఫీసరు

కృష్ణ జిల్లాబోర్డు, బందరు.

అందమైన బాలిక లందరును దీనినే ఉపయోగించుచున్నారు.

PEERLESS ERASMIC SOAP

The Dainty SOAP

ది ఆంధ్ర ఇకనూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు

గమనింపదగ్గ ముఖ్య విషయములు

- (1) కంపెనీకి మొదటి సంవత్సరములో 5000, రెండవ సంవత్సరములో 29182-0-4 నికరాదాయము (Surplus) ఇది చాల అధికము.
- (2) 1927 సంవత్సరములో మరణము వల్లగాని, మరేవిధమైనట్టి గాని క్లయిమ్ము లేకపోవుట కుభూతము.
- (3) ఖర్చులు పీరియదు ఆదాయములో మొదటి పంచవత్సం 100-కి 82% రెండవ సంవత్సరము 50% ఇది విశేషము మనకు దాఖలా.

"భీమాకంపెనీలు మొదటి సంవత్సరము నికరాదాయమును (Surplus) కపవరముట ఆరదు. ఆంధ్ర ఇకనూరెన్స్ కంపెనీవారు అట్టిది మొదటి సంవత్సరములోనే చూప గలుగుట ప్రశంసనీయము" (స్టేట్మెంట్ కౌన్సిలర్.) పలుకుబడి గల ఏజెంటు జీతము మీదను, కమిషన్ మీదను కావలెను.

య. మంగయ్య, కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు, జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది విషయములు, భౌగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు పరిపూర్ణము.

ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగ నున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0. పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు

ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

ఒకటవ సంపుటమున- 'అ' మొదలు 'అటక' వట్టణము' వఱకు, రెండవ సంపుటమున- 'అటక' మొదలు 'అబుల్ ఘాజీ బహదర్' వఱకు, మూడవ సంపుటమున - 'అబుల్ ఘజల్' మొదలు 'అహిమ' వఱకును—గల పదము లున్నవి.

తరువాతి భాగములు ముందు ప్రకటింపబడును.

అంచెకూలి కొనువారే భరింపవలెను.

జాగ్రత్తగా—

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:—

నాంపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

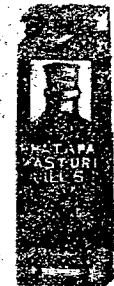
566, రెసిడెన్సీబాదు, హైదరాబాదు, టెక్నాస్.

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

(75-8851)

4 మిక్కిలి ఖూటును నువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయే గాక ఆశ్చర్యము, వాయున, జలము, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము, కలరా, క్లేగు మొదలగు అనేకముగు వ్యాధులను హరించుటయే గాక బలమును, జీర్ణ క్షేమి, ఆరోగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము.

ప్రతి గృహముం దుండదగినది. 250 మాత్రల సీసా 0-4-0

12 సీసాలు 2-8-0. డి. పి. చార్జి ఎన్నికైతూ 0-6-0.

పి. కె. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదపరమాజం. డి. కె. పి. వెల్లూరు శిల్పి

గొప్పసత్వాత్రు రిజర్వు కాబడినది మంచితరుణము.

అహింసావ్రతము గోవధబాపుటకు పథ్యతపహింపుడు

ఘనతపహించిన శ్రీకౌతూరి

గోరక్షణ సంఘవిజృంభి గమనింపుడు

మహాకీర్తయాలారా! బోకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రిలో స్థాపించియున్న శ్రీకౌతూరి గోరక్షణ కలకాలమునుండి సంఘసహాయమున డిక్టేటేని బీద గోవుల భూదలను అపఖ్యాతముగా రక్షించి పోషించుటకును సాధ్యమైనంత త్వరలో గోవధబాపుటకును పురపథ్యమున 2 లక్షల మదింపుగల గొప్పతోటలు బిల్లింగుల క్రయముపొంది దీనియందు ఈ ధర్మ సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజర్వు చేయించినారు. ఈ ఉద్యమము యొక్క సంపూర్ణ కార్యసాధనలకు వేనవేల పథ్యము లాదిద్రవ్యము అవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘము హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరలు తమ కృత్యానుసారము పాత్రాధానమొసగి 10 వేల మంది మహారాజ పోషకులు మొదలు సహాయులవరకు పథ్యతపహించి యున్నారు. ఈ సంఘమున పథ్యత పహించెడి పుత్రాత్ములు కనీసము సాలు 13 1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదాయచేసి పథ్యతపహించు పార్శ్వపు చున్నారము. చందా పంపించెడి దారితల తమసంపూర్ణమైన యద్రక్షుతో రాజమండ్రికి శ్రీకౌతూరి గోరక్షణ సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇకనూరుగాను మనియ్యరగగాను సామ్యుపంపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కోరినవారికి రూపాయిలకు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ గోతూరి గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, బెజవాడ వెంకట సుబ్బరావు ద్వారా రాజమండ్రి.

4408